

RUSKA DEKLICA.

1905

ILUSTROVANI
NARODNI
KOLENDAR

LETO XVI.

UREDIL PROF. DR. A. DOLAR

LASTNJA ZALOGA „ZVEŽNE
TISKARNE“ & DR. HRČAR
OO O O * V CELJU * O O O

17504/16

22.3.47
4.3.1948

Leto 1905

je navadno leto ter ima 365 dni med temi
je 68 nedelj in praznikov.

Leto 1905 je 6618. leto julijanske perijode, 8005. po stvarjenju sveta. — Židovsko leto 5665., ki se je začelo dne 10. kimovca 1904, je nadštevilo prestopno leto, ki ima 385 dni ter jenja dne 29. kimovca 1905, nakar se začne 30. kimovca židovsko leto 5666., ki je nadštevilno redno leto in šteje 355 dni. — Mohamedansko leto 1322, ki se je začelo 18. sušča 1904, je prestopno leto, ki šteje 355 dni in jenja 7. sušča 1905, nakar se prične 8. sušča prestopno mohamedansko leto 1323., ki šteje 354 dni.

Časoštetje.

	Let
Po štetju novejših Judov, ki se začne l. 3760. pred Kristusovim rojstvom	5665
Po zgradbi Rima, 753 pred Kr. roj.	2658
Od Kristusovega rojstva	1905
Od razdejanja Jeruzalema	1836
Od ustanovitve Dunaja na mestu starega gorskega mesteca Veana	1605
Po konštantinopolitanski eri od zgradbe Carigrada, 330 let po Krist. roj.	1575

Od začetka selitve narodov	1532
Odkar je bil premagan Atila na Katalonskem polju	1454
Od razpada zahodnjerskega cesarstva	1430
Od začetka turškega časošetja (hedžra)	1323
Od Mohamedovega bega iz Meke v Medino	1322
Od početka križarskih vojsk	810
Od rojstva Rudolfa Habsburžanov v Avstriji	687
Od nastopanja vladarstva Habsburškega v Avstriji	623
Odkar je bila velika kuga na Dunaju	556
Od iznajdbe strelnega smodnika po Bertoldu Schwarzu	555
Od ustanovitve vseučilišča na Dunaju	540
Od iznajdbe tiskarske umetnosti leta 1440	465
Od odkritja Amerike	413
Od odkritja pomorske poti v Indijo po Vasco de Gama	408
Od prvega obleganja Dunaja po Turkih	377
Od iznajdbe kolovrata	375
Od gregorijanske poprave koledarja leta 1582. po papežu Gregoriju XIII.	323
Od odkritja Avstralije	294
Od drugega obleganja Dunaja po Turkih	221
Od iznajdbe drevesnega cepljenja s popkom po vrtnarju Holtu	175
Od iznajdbe parnega stroja po Jamesu Wattu (Angleško)	142
Od iznajdbe železnice po Edgeworthu (Angleško)	127
Od smrti Marije Terezije	125
Od odprave robstva v Avstriji po cesarju Jožefu II.	124
Od iznajdbe plinove razsvetljave	104
Od vpeljave avstrijske cesarske časti v letu 1804.	101
Od iznajdbe parobroda po Rob. Fultonu (Amerika).	98
Od bitke pri Lipskem	92
Od prvega poskusa z Resljevim vijakom za parobrode	75
Od iznajdbe elektro-magnetične telegrafije	61
Od iznajde šivalnega stroja.	60
Od nastopa vlade Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v letu 1848.	57
Od odprave tlake in desetine	57
Od podelitve februarске ustave	45
Od odprave suženjstva v Severni Ameriki	42
Od odpretja Sueškega prekopa.	37
Od vpeljave meterske mere v Avstriji.	30

Sodnijske počitnice.

Ob nedeljah, kakor tudi na božični dan se ne smejo vršiti obravnave. Odreditev obravnave na kak drug praznik je dovoljena le, ako je nevarnost zamude (§ 221 civ.-pravd. r.).

Kot prazniki morajo veljati: 1. in 6. prosinec, svečnica, oznanje Device Marije, Kristusov vnebohod, velikonočni in binkoštni ponedeljek, dan presv. Rešnjega telesa, god sv. Petra in Pavla, vnebovzetje Marije Device, rojstvo Marije Device, god vseh svetnikov, preč. spočetje Marije Device, 26. gruden, dan deželnega patrona in razen tega za vsako sodnijo oni verski prazniki, ob katerih dneh v dotičnem sodnem kraju običajno miruje opravični promet. Zadnjo vrsto praznikov določi in naznani predsednik deželnega nadsodišča za posamezne dele svojega področja (§ 44 just. min. odredbe z dne 5. vel. travna 1897, št. 112 drž. zak.). Sodne počitnice trajajo šest tednov; začno se pri vseh sodiščih dne 15. mal. srpana in trajajo do vštete 25. vel. srpana. Med sodnimi počitnicami se vrše obravnave samo o političnih stvareh (§§ 222 in 223 civ.-pravd. reda in § 47 just. min. odredbe z dne 5. vel. travna 1897, št. 112 drž. zak.).

Godovinska števila za leto 1905.

Gregorijanski koledar.

Zlato število	6	Rimsko število	3
Epakta ali lunino kazalo XIV		Nedeljska črka	A
Solnčni krog	10	Letni značaj ali god. št. .	33

Julijanski koledar.

Zlato število	6	Rimsko število	3
Epakta ali lunino kazalo VI		Nedeljska črta	B
Solnčni krog	10	Letni značaj	—

Dvorni prepovedani časi,

kadar so zaprta c. kr. dvorna gledališča.

Dne 28. rožnika (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Veličanstva cesarja Ferdinanda I.). Dne 9. kimovca (na večer pred smrtnim dnevom Nj. Veličanstva pokojne cesarice Elizabete). — Vsled posebnih zadržkov se prelože lahko ti dnevi po najvišjem odloku.

Državni prepovedani časi.

Javni plesi in bali so prepovedani zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega telesa in 24. grudna, o Veliki noči in Binkošti. — Druge javne veselice, n. pr. koncerti in slične muzikalne priredbe, razstave itd., so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna in 24. grudna. — Igre v gledališčih so prepovedane zadnje tri dni velikega tedna, v dan presv. Rešnjega telesa in 24. grudna. Na velikonočno in binkoštno nedeljo in 25. grudna se smejo gledališke igre predstavljati le v dobrodnele namene in z dovoljenjem dotične politične oblasti.

Premakljivi prazniki.

Za katolike in protestante.

Ime Jezus	15. prosinca.
Septuagesima	19. svečana.
Pepelnica	8. sušca.
Marija devica sedem žalosti	14. malega travna.
Velika noč	23. malega travna.
Križevo (prošnji dnevi) 29., 30. in 31.	velikega travna.
Vnebohod	1. rožnika.
Binkošti	11. rožnika.
Sv. Trojica	18. rožnika.
Sv. Rešnje telo	22. rožnika.
Srce Jezusovo	30. rožnika.
Angeljska nedelja	3. kimovca.
Ime Marijino	10. kimovca.
Roženvenska nedelja	1. vinotoka.
Posvečenje cerkvâ	15. vinotoka.
1. adventna nedelja	3. grudna.

Od Božiča do pepelnice je 73 dni ali 10 tednov in 3 dni. Predpust traja 60 dni ali 8 tednov in 4 dni. Po razglašenju Gospodovem je 6 nedelj, po Binkošti 24, po sv. Trojici 23, predpustnih nedelj pa 9. Post se začne 8. sušca, konča pa 22. malega travna. Postna doba je 46 dni. — Novo leto pade na nedeljo, in Božič na ponedeljek.

Za Grke in Ruse.

Triodion	6. svečana.
Septuagesima	13. svečana.
Pepelnica	2. sušca.

Velika noč	17. malega travna.
Vnebohod	26. velikega travna.
Binkošti	5. rožnika.
1. adventna nedelja	27. listopada.

Letni vladar za leto 1905 je solnce.

Visoko z nebes sveti na nas jasno solnce, nam daje potrebno luč in oživlja vso zemljo. Solnce je središče našega planetnega sistema in potrebuje za svojo pot krog naše zemlje 365 in četrt dneva. Velikost našega solnca si lahko nekoliko predstavljamo, ako pomislimo, da je polumer solčne kroglice večji kakor dvojna daljava lune od zemlje; solčno telo pa je 350.000 večje od naše zemlje. Preiskava solnčne lučne luči, ki nas obseva, je pokazala, da se mnogo različnih snovi naše zemlje, nahaja tudi v solčnem ozračju in sicer v obliki žarečega plina, če opazujemo solnce s potemnelim daljnogledom, opazimo večkrat na njem večje in manjše pege, ki se včasih hitro izpremene. Po daljnem in vztrajnem opazovanju teh solčnih peg so prišli opazovalci do tega spoznanja, da se solnce v teku 26tih dni enkrat zasuče krog svoje osi, in da je različnost skupin solčnih peg potrjena periodičnemu menjanju raztezajočemu se priлично čez 11 let. Sedaj se bližamo perijodi, v kateri bomo videli najmanj solčnih peg, takozvanemu Sonnenflecken-Minimum.

Letni časi.

Pomlad se začne 21. sušca ob 8. uri 1 minuta zjutraj.
Poletje se začne 22. rožnika ob 3. in 57 minut zjutraj.
Jesen se začne 23. kimovca ob 6. uri 36 minut zvečer.
Zima se začne 22. grudna ob 1. uri 10 minut popoldne.

Mrkovi solnca in lune v letu 1905.

(Čas je računat po srednjem dunajskem času.)

V letu 1905 mrkne solnce dvakrat in luna dvakrat. V naših krajih bomo videli oba lunina mrka in družega solčnega.

1. **Delni lunin mrk dne 19. svečana.** Začetek ob 6 uri 59 min. zvečer. Konec ob 9. uri 12 minut zvečer.

2. **Obročasti solnči mrk dne 6. sušca.** Začetek ob 3 uri 25 minut zjutraj. Začetek obročastega mrka ob 4. uri 38 minut zjutraj, konec ob 7. uri 58 minut. Konec mrka sploh ob 9. uri 11 minut zjutraj.

3. **Delni lunin mrk dne 15. vel. srpana.** Začetek ob 3. uri 44 minut zjutraj, konec ob 5. uri 49 minut zjutraj.

4. **Popolni solčni mrk dne 30. vel. srpana.** Začetek ob 11. uri in 43 min. dopoldne. Konec ob 4. uri 43 min.

Kvaterni postni dnevi.

Za katolike:

15. sušca, 14. rožnika, 20. kimovca in 20. grudna.

Za Grke in Ruse:

9. sušca, 8. rožnika, 21. kimovca in 14. grudna.

Letni značaj.

Leto 1905 je splošno suho, malo dežja in primeroma gorko. Spomladi je precej dežja, mal. travna nestanovitno, vel. travna lepo in suho. Poletje je spremenljivo in nevihtno, dnevi soparni, noči hladne. Poletje je v celem lepo, konča pa z viharji. Jeseni je prijetno, suho in lepo, zori in zmrzuje hitro, vendar mraz ni prehud. Zima ostra in konča z hudim mrazom.

Knauerjev stoletni koledar prorokuje:

Prosinec začenja z mrazom, 20. sneg do 27., deži in sneži do konca. Svečan vlažno, 9. do 10. lepo, nato zelo mrzlo, 28. dež. Sušec: pričenja s slabim vremenom, nato južno; proti koncu so nekateri dnevi lepi in jasni. Mali traven v začetku mrzlo nato lepo in gorko, veter, dež, nevihte, potem mrzlo. Veliki traven v začetku pusto vreme, vetrovno, takoj nato lepo in gorko. Proti koncu

mrzlo in nekoliko dežja. Rožnik najprvo lepo, potem dež, nestanovitno in mrzlo, pozneje vroče, nato dež. Mali srpan pričenja megleno, od 7. do 18. lepo gorko, nato dež in nevihta. H koncu lepo in gorko. Veliki srpan v začetku lepo in gorko, nato megleno in dež, večkrat nevihta, 20. do 25. lepo in gorko, h koncu dež in nevihta. Kimovec najprvo gorko in lepo, nato naenkrat dež, od 18. do 25. nestanovitno in vetrovno, potem megleno, mrzlo, semtertje prši dež, veter in sneg, od 21. do 27. močan dež, mešan s snegom, 30. megleno in mrzlo. Listopad v začetku dež in mraz, od 17. do 20. dež, nato do konca primeroma gorko. Gruden v začetku nestanovitno, nato mraz in sneg, 13 in 14. nalahno, potem zelo mrzlo, h koncu sneg.

Deželni patroni.

Češko: Janez Nepomuk (16. velikega travna) in Venceslav (28. kimovca). — Bukovina: Janez Novi od Suczave (14. rožnika). — Dalmacija: Hijeronim (30. kimovca). — Galicija: Mihael (29. kimovca) z izjemo krakovskega okraja. — Koroško: Jožef (19. sušca). — Kranjsko: Jožef (19. sušca) in Jurij (24. malega travna), se praznuje dne 23. malega travna. — Krakovski okraj: Stanislav (7. velikega travna), se praznuje dne 8. velikega travna. Hrvatsko: Elija (20. malega srpana) in Rok (16. velikega srpana). — Primorsko: Jožež (19. sušca). — Moravsko: Ciril in Metod (5. malega srpana). — Spodnjeavstrijsko: Leopold (15. listopada). — Spodnjeavstrijsko: Leopold (15. listopada). — Solnograško: Rupert (24. kimovca). — Šlesko: Hedviga (15. vinotoka). — Sedmograško: Ladislav (27. rožnika). — Slavonija: Janez Krstnik (24. rožnika). — Štajersko in Severno Tirolsko: Jožef (19. sušca). — Južno Tirolsko: Virgilij (26. rožnika). — Trst (mesto in okolica): Just (2. listopada). — Ogrsko: Stefan, kralj (20. velikega srpana).

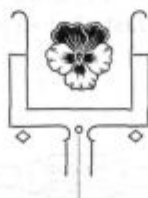
Vremenski ključ

s katerim vsakdo lahko izve vreme za vse leto naprej, ako le vé, kdaj se luna izpremeni, to je: ob kateri uri nastopi prvi krajec ☾, ščip ☾, zadnji krajec ☾ in mlaj ☾.

Ta ključ je sestavil slavní zvezdogled J. W. Herschel in dunajska kmetijska družba ga je leta 1839. spoznala za najzanesljivejšega. Pomeni pa, kadar se luna izpremeni.

O uri	Po leti	Po zimi	O uri	Po leti	Po zimi
od 12. opol. do 2. popol.	veliko dežja	sneg in dež	od 12. do 2. po noči	lepo	mrzlo, če ni jugozapad
od 2. do 4. popoldne	izpre- membno	lepo in pri- jetno	od 2. do 4. zjutraj	mrzlo z dežjem	sneg in vihar
od 4. do 6. popoldne	lepo	lepo	od 4. do 6. zjutraj	dež	sneg in vihar
od 6. do 10. zvečer	lepo pri sev. ali zapadu dež pri jugu ali jugozap.	dež in sneg pri jugu ali jugozapadu	od 6. do 10. dopoldne	izpre- membno	dež pri se- verozapadu sneg pri izhodniku
od 10. do 12. po noči	lepo	lepo	od 10. do 12. opoldne	veliko dežja	mrzlo in mrzel veter

Opomba. Vse leto se razdeli na dva dela, t. j. na leto in zimo; za leto velja čas od dne 15. malega travna do 16. vinotoka, ostali čas pa velja za zimo. — Da se more na ta ključ bolj zanašati, nego na druge koledarje, prepričali so se učenjaki po večletnih opazovanjih.

KOLEDAR 1905

1. mesec

Prosinec ali januar.

31 dni.

Hrvatsko: Siečanj. — Češko: Leden. — Poljsko: Styczen.

Rusko: Январь.

Dan	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1. teden. Ko je bil Herod umrl. Luk. 2. 21.		
1 Nedelja	Novo leto. Obrezovanje Gosp.	 Mlaj 5. ob 7. uri 15 min. zvečer.
2 Pondelj.	Makarij, opat; Martinijan škof.	
3 Torek	Genovefa, devica; Anter, papež.	
4 Sreda	Tit, škof; Izabela, kraljica	
5 Četrtek	Telesfor, pap. m. Simeon, Stolp.	
6 Petek	Sv. trije kralji ali razglaš. Gosp.	
7 Sobota	Valentin, škof; Lucijan, mučenec.	
2. teden. Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.		
8 Nedelja	1. po razglaš. Gosp. Severin, opat.	 Prvi krajec 13. ob 9. uri 8 min. zvečer. Ščep 21. ob 8. uri 11 min. zjutraj.
9 Pondelj.	Julijan in Bazilisa, mučenca.	
10 Torek	Pavel I., papež; Agaton, papež.	
11 Sreda	Higin, pap. muč.; Božidar, opat.	
12 Četrtek	Arkadij, mučenec, Ernest, škof.	
13 Petek	Veronika, d.; Bogomir; Leoncij, šk.	
14 Sobota	Hilarij, škof; Feliks iz Nole, sp.	
3. teden. O ženitnini v Kani Galilejski. Jan. 2.		
15 Nedelja	2. po razglaš. Gosp. Ime Jezusovo.	 Zadnji krajec 28. ob 1. uri 17 min. zjutraj.
16 Pondelj.	Marcel, papež; Ticijan, škof.	
17 Torek	Anton, puščavnik; Sulpicij, škof.	
18 Sreda	Sv. Petra stol v Rimu; Priska, d. m.	
19 Četrtek	Kanut, kralj; Marij in Marta, muč.	
20 Petek	Fabijan in Boštjan, mučenca;	
21 Sobota	Neža, dev. muč.; Majnrad, opat.	
4. teden. Jezus ozdravi gobovca. Mat. 8.		
22 Nedelja	3. po razglaš. Gosp. Vincencij, m.	Dolgost dneva: od 8 ur 57 min. od 9 ur 33 min. Dan se zdaljša za 65 min. Solnce stopi 20. do 5. uri 50 min. popold. v znam. vodnarja.
23 Pondelj.	Zaroka Marije Dev.; Emerencijana.	
24 Torek	Timotej, škof; Babila, mučenica.	
25 Sreda	Spreobrnitev Pavla ap.; Amand.	
26 Četrtek	Polikarp, škof. Pavla, vdova.	
27 Petek	Janez Zlatoust, cerkveni učenik.	
28 Sobota	Julijan, škof; Marjeta, devica.	
5. teden. Jezus pomiri vihar na morju. Mat. 8.		
29 Nedelja	4. po razgl. Gosp. Frančišek S., šk.	
30 Pondelj.	Martina, dev.; Janez, milošč., škof.	
31 Torek	Peter Nol., spoz.; Marcela, vdova.	

PROSINEC.

[illegible]

Hrvatsko: Veljača. — Češko: Unor. — Poljsko: Luty.

Rusko: Февраль.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sreda	Ignacij, šk., m.; Efrem, cerkv. uč.	☿ Mlaj 4. ob 12. uri 3 min. o polnoči.
2	Četrtek	Svečnica. Darovanje Gospodovo.	
3	Petek	Blaž, škof; Oskar, škof.	
4	Sobota	Andrej Kor., škof; Veronika, dev.	
6. teden.		O pšenici in ljuliki. Mat. 13.	
5	Nedelja	5. po razgl. Gosp. Agata, dev. muč.	☿ Prvi krajec 12. ob 5. uri 17 min. zvečer.
6	Pondelj.	Doroteja (Rotija), dev. m.; Tit, šk.	
7	Torek	Romuald, opat; Rihard, kralj.	
8	Sreda	Janez Mat., spozn.; Juvencij, šk.	
9	Četrtek	Čiril Aleks., šk.; Apolonija, dev. m.	
10	Petek	Šolastika, dev.; Viljem, pušč.	
11	Sobota	Adolf, škof; Deziderij (Željko).	
7. teden.		O gorčičnem semenu. Mat. 13.	
12	Nedelja	6. po razgl. Gosp. Humbelina, d.	☿ Ščep 19. ob 7. uri 49 min. zvečer.
13	Pondelj.	Katarina od Riči, d.; Jordan, zvel.	
14	Torek	Valentin (Zdravko), muč.; Zojil, sp.	☿ Zadnji krajec 26. ob 11. uri 1 min. dop.
15	Sreda	Favstin in Jovita, mučenica.	
16	Četrtek	Julijana, dev. muč.; Onesim, sp.	
17	Petek	Donat in tov., muč.; Konštancija, d.	
18	Sobota	Simeon, škof; Flavijan, škof;	
8. teden.		O delavcih v vinogradu. Mat. 20.	
19	Nedelja	1. predpepeln. Julijan, sp.; Konrad.	☿ Dolgost dneva: od 9 ur 38 min. do 10 ur 59 min.
20	Pondelj.	Evleterij, šk. muč.; Evharij, šk.	
21	Torek	Maksimiljan, škof; Eleonora, kr.	☿ Dan se zdaljša za 1 uro 21 min.
22	Sreda	Stol sv. Petra v Antiohiji.	
23	Četrtek	Peter Damijan, šk.; Romana, dev.	
24	Petek	Matija, apostol.	
25	Sobota	Valburga, opatinja; Viktorin, muč.	
9. teden.		O sejalcu in semenu. Luk. 8.	
26	Nedelja	2. predpepeln. Marjeta Kort., sp.	☿ Solnce stopi 19. ob 8. uri 33 min. zjutraj v znamenje rib.
27	Pondelj.	Leander, škof; Baldomir, škof.	
28	Torek	Roman, opat; Rajmund, spoz.	

☒ SVEČAN. ☒

[illegible]

Hrvatsko: Ožujak. — Češko: Brezen. — Poljsko: Marzec.

Rusko: Март.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sreda	Albin, škof; Hadrijan, mučenec.	☉ Mlaj 6. ob 6. uri 17 min. zjutraj.
2	Četrtek	Simplicij, papež; Blaženi Karol.	
3	Petek	Kunigunda, ces.; Avsterij, m.; Feliks.	
4	Sobota	Kazimir, sp.; Lucij I., papež.	
10. teden.		Jezus ozdravi slepca. Luk. 18.	☽ Prvi krajec 14. ob 9. uri 57 min. zjutraj.
5	Nedelja	3. predpepln. Agape s tov., muč.	
6	Pondelj.	Fridolin, op.; Viktorin; Katarina B.	
7	Torek	Pust; Tomaž Akvin., cerkv. uč.	
8	Sreda	† Pepelnica. Janez od Boga, sp.	☺ Ščep 21. ob 5. uri 53 min. zjutraj.
9	Četrtek	Rančiška Rim., vd.; Gregor od Nise.	
10	Petek	40 mučencev; Kaj in Aleksander, m.	
11	Sobota	Heraklij, muč.; Cozim, muč.	
11. teden.		Jezusa hudič skuša. Mat. 4.	☾ Zadnji krajec 27. ob 10. uri 33 min. zvečer.
12	Nedelja	1. postna. Gregor I., papež.	
13	Pondelj.	Rozina, vd.; Anzov, sp.; Evfrazija, d.	
14	Torek	Matilda, kr.; Pavlina; Evtihij, m.	
15	Sreda	† Kvatre. Longin, m.; Klemen H.	☾ Dolgost dneva: od 11 ur 3 min. do 12 ur 41 min.
16	Četrtek	Hilarij in Tacijan, m.; Heribert, šk.	
17	Petek	† Kvatre. Patricij, šk.; Jedert, d.	
18	Sobota	† Kvatre. Ciril J., šk.; Edvard, kr.	
12. teden.		Jezus se izpremeni na gori. Mat. 17.	☾ Dan se zdaljša za 1 uro 38 min.
19	Nedelja	2. postna (kvat.) Jožef, ženin D. M.	
20	Pondelj.	Feliks in tov., muč.; Evgenij, muč.	
21	Torek	Benedikt, opat; Serapijon, muč.	
22	Sreda	Benvenut, škof; Bazil, mučenec.	☼ Solnce stopi 21. ob 7. uri 53 min. zjutraj v zna- menje ovna. Začetek spoml. Noč in dan sta enako dolga.
23	Četrtek	Viktorijan, muč.; Miklavž P., muč.	
24	Petek	Gabrijel, nadangel; Epigmenij, muč.	
25	Sobota	Oznanenje Mariji Devici.	
13. teden.		Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11.	
26	Nedelja	3. postna. Emanuel, mučenec.	
27	Pondelj.	Rupert, škof; Janez Dam., spoz.	
28	Torek	Janez Kap., spozn. Guntram, kralj.	
29	Sreda	Sred post. Ciril, šk.; Jona, muč.	
30	Četrtek	Angela P., vd.; Amadej, sp.; Kvirin, m.	
31	Petek	Gvidon, sp.; Modest, šk.; Balbina, d.	

SUŠEC.

[illegible]

Hrvatko: Travanj. — Češko: Duben. — Poljsko: Kwiecień.

Rusko: Апрель.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sobota	Hugon, škof; Teodora, muč.	 Mlaj 5. ob — uri 21 min. po polnoči.
14. teden.		Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.	
2	Nedelja	4. postna (sredp.) Frančišek P., sp.	
3	Pondelj.	Abundij, škof; Rihard, škof.	
4	Torek	Izidor, škof; Rozamila, devica.	
5	Sreda	Vincencij P., spozn.; Irena dev.	 Prvi krajec 12. ob 10. uri 39 min. zvečer.
6	Četrtek	Sikst, papež; Celestin, papež.	
7	Petek	Herman, spozn.; Eberhard, pušč.	
8	Sobota	Albert, škof; Dionizij, škof.	
15. teden.		Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8.	
9	Nedelja	5. postna (tiha). Marija Kleofa.	 Ščep 19. ob 2. uri 35 min. popoldne.
10	Pondelj.	Božja Glava. Ecehijel, prerok.	
11	Torek	Leon I. Vel., papež; Betina devica.	
12	Sreda	Zenon, šk. m.; Saba, m.; Damijan, šk.	
13	Četrtek	Hermenegild, muč.; Ida, devica.	
14	Petek	Mar. Dev. 7 žalosti; Justin, m.	 Zadnji krajec 26. ob 12. uri 11 min. opold.
15	Sobota	Helena, kraljica; Anastazija, dev.	
16. teden.		Jezus jezdi v Jeruzalem. Mat. 21.	
16	Nedelja	6. postna (cvetna). Turibij, škof.	
17	Pondelj.	Anicet, p. m.; Rudolf, m.; Liberal, sp.	
18	Torek	Apolonij, muč.; Evleterij, škof.	 Dolgost dneva: od 12 ur 44 min. do 14 ur 15 min.
19	Sreda	Leon IX., papež; Ema, vdova.	
20	Četrtek	† Vel. četrtek. Marcellin, šk.	
21	Petek	† Vel. petek. Anzelm, šk.; Bruno.	
22	Sobota	† Vel. sobota. Soter in Kaj, p. m.	
17. teden.		Jezus vstane od smrti. Mark. 16.	 Dan se zdaljša za 1 uro 30 min.
23	Nedelja	Velika noč ali vstajenje Gospod.	
24	Pond.	Veliki pond. Jurij, m.; Fidelis, m.	
25	Torek	Marko, evangelist; Armin, muč.	
26	Sreda	Klet, papež; Marcellin, papež.	
27	Četrtek	Peregrin, duh.; Anastazij, p.; Cita, d.	 Solnce stopi 20. ob 7. uri 54 min. zvečer v zna- menje bika.
28	Petek	Pavel od Križa; Vital, muč.	
29	Sobota	Peter, m.; Robert, op.; Antonija.	
18. teden.		Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. J. 20.	
30	Nedelja	1. povelik. (bela). Katarina S., dev.	

[illegible]

Hrvatsko: Svibanj. — Češko: Kveten. — Poljsko: Maj.

Rusko: Maj.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Pondelj.	Filip in Jakob, apostola; Žiga.	 Mlaj 4. ob 4. uri 47 m. popoldne.
2	Torek	Atanazij, škof; Sekund, mučenec.	
3	Sreda	Najdba sv. križa; Mavra, muč.	
4	Četrtek	Florijan (Cvetko), muč.; Monika, vd.	
5	Petek	Pij V., pap.; Irenej, šk.; Angel, muč.	
6	Sobota	Janez Ev. pred lat. vr.; Judita, muč.	
19. teden.		Jezus, dobri pastir. Jan. 10.	
7	Nedelja	2. povelik. Stanislav, šk. m.; Gizela.	 Prvi krajec 12. ob 7. uri 44 m. zjutraj.
8	Pondelj.	Prikazen Mihaela, nadangela.	
9	Torek	Gregor Nac., šk., c. uč.; Beat, sp.	
10	Sreda	Antonin, šk.; Gordijan, muč.	
11	Četrtek	Mamert, škof; Gandolf, opat.	
12	Petek	Pankracij, muč.; Nerej, muč.	
13	Sobota	Servacij, šk.; Glicerija, d.; Peter Reg.	
20. teden.		Jezus napove svoj odhod. Jan. 16.	
14	Nedelja	3. povelik. Varstvo sv. Jožefa.	 Ščep 18. ob 10. uri 34 m. zvečer.
15	Pondelj.	Zofija, mučenica; Hilarij, opat.	
16	Torek	Janez Nepom., muč., Ubald, škof.	
17	Sreda	Paškal, spozn.; Maksima, devica.	
18	Četrtek	Feliks, sp.; Venancij, m.; Erik, kr.	
19	Petek	Celestin, papež; Ivo, spoznavalec.	
20	Sobota	Bernardin, spozn.; Bazila, dev. muč.	
21. teden.		Jezus obljubi učencem sv. Duha. Jan. 16.	
21	Nedelja	4. povelik. Valens, m.; Feliks K., sp.	 Zadnji krajec 26. ob 3. uri 47 m. zjutraj.
22	Pondelj.	Helena, dev.; Julija, dev.; Emil.	
23	Torek	Deziderij, škof; Andrej Bob., sp.	
24	Sreda	Mar. Dev., pomoč kristj.; Ivana Kuza.	
25	Četrtek	Gregor VII., papež; Urban I., pap.	
26	Petek	Filip Nerej, spozn.; Eleuterij, m.	
27	Sobota	Magdalena Pac., dev.; Janez, p. m.	
22. teden.		Jezus uči o moči molitve. Jan 16.	
28	Nedelja	5. povelik. Avguštin, šk.; German.	Solnce stopi 21. ob 7. uri 29 min. zvečer v znam. dvojčkov.
29	Pondelj.	Maksim, škof; Teodozija, muč.	
30	Torek	Ferdinand, kr.; Feliks I., pap.	
31	Sreda	Kancijan s tovar.; Angela, dev.	

Križavo.

VELIKI TRAVEN.

[illegible]

Hrvatsko: Lipanj. — Češko: Červen. — Poljsko: Czerwiec.

Rusko: Июнь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Četrtek 2 Petek 3 Sobota	Kristusov vnebohod. Juvencij, m. Marcelin, mučenec; Erazem, šk. m. Klotilda, kraljica; Oliva, devica.	 Mlaj 3.
23. teden. Jezus govori o pričevanju sv. Duha. J. 15.		ob 6. uri 54 min. zjutraj.
4 Nedelja 5 Ponedelj. 6 Torek 7 Sreda 8 Četrtek 9 Petek 10 Sobota	6. povelik. Frančišek Kar., spozn. Bonifacij, šk.; Valerija; Dorotej, m. Norbert, škof; Bertrand, škof. Robert, op.; Sabinijan, m. Medard, škof; Maksim, škof. Primož in Felicijan, m.; Pelagija, m. † Marjeta, kralj.; Mavrin, muč.	 Prvi krajec 10. ob 2. uri 2 m. popoldne.
24. teden. Jezus govori o sv. Duhu in ljubezni. J. 14.		 Ščep 17.
11 Nedelja 12 Pond. 13 Torek 14 Sreda 15 Četrtek 16 Petek 17 Sobota	Binkošti. Prihod sv. Duha. Barnaba. Binkoštni pond. Janez Fak., sp. Anton Padovanski, spoznavalec. † Kvatre. Bazilij, šk.; Elizej, pr. Vid, Modest in Krescencija, muč. † Kvatre. Franc R., sp.; Beno, šk. † Kvatre. Adolf, šk.; Lavra, n.	 Zadnji krajec 24. ob 8. uri 43 min. zvečer.
25. teden. Meni je dana vsa oblast. Mat. 28.		Dolgost dneva:
18 Nedelja 19 Ponedelj. 20 Torek 21 Sreda 22 Četrtek 23 Petek 24 Sobota	1. pobink. Sv. trojica. Feliks in F. Julijana Falk., dev.; Gervazij in Pr. Silverij, papež; Florentina, dev. Alojzij (Vekoslav), sp.; Alban, m. Sv. Rešnje Telo. Ahacij, m.; Pavlin. Eberhard, škof; Cenon, škof. Janez Krstnik (rojstvo). Kres.	od 15 ur 30 min. do 15 ur 45 min. Dan se zdaljša do 22. za 18 m. in se skrajša do 30. za 3 min.
26. teden. Prilika o veliki večerji. Luk. 14.		Solnce stopi 22.
25 Nedelja 26 Ponedelj. 27 Torek 28 Sreda 29 Četrtek 30 Petek	2. pobink. Viljem, op.; Prosper, šk. Janez in Pavel, muč.; Rudolf, škof. Hema, vd.; Vigili, šk.; Ladislav. † Leon II., papež; Irenej, spozn. Peter in Pavel, apostola. Srce Jesusovo. Spomin sv. Pavla.	ob 3. uri 49 m. zjutraj v znamenje raka. Začetek poletja. Najdaljši dan in najkrajša noč.

ROŽNIK.

[illegible]

7. mesec

Mali srpan ali julij.

31 dni.

Hrvatsko; Srpanj. — Češko; Červenec. — Poljsko; Lipiec.

Rusko; Июль.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Sobota	Teobald, pušč.; Julij; Pambo, opat.	 Mlaj 2. ob 6. uri 47 m. zvečer. Prvi krajec 9. ob 6. uri 44 m. zvečer. Ščep 16. ob 4. uri 29 m. zvečer. Zadnji krajec 24. ob 2. uri 6 min. popoldne Dolgost dneva: od 15 ur 44 m. do 14 ur 51 m. Dan se skrajša za 53 min. Solnce stopi 23. ob 2. uri 44 min. popoldne v znamenje leva. Začetek pasjih dni.
27. teden.		Prilika o izgubljeni ovci. Luk. 15.	
2	Nedelja	3. pobink. Obiskovanje Mar. Dev.	
3	Pondelj.	Helijodor, škof; Bertram, škof.	
4	Torek	Urh, škof; Berta, devica.	
5	Sreda	Ciril in Metod, škofa; Domicij.	
6	Četrtek	Izaija, prerok; Dominika, mučenica.	
7	Petek	Vilibald, škof; Pulherija, kraljica.	
8	Sobota	Elizabeta, kraljica; Kilijan, škof.	
28. teden.		O velikem ribjem lovu. Luk. 5.	
9	Nedelja	4. pobink. Anatolija, d.; Veronika.	
10	Pondelj.	Amalija, dev.; Felicita, dev.	
11	Torek	Pij I., papež; Peter F., spozn.	
12	Sreda	Mohor in Fortunat, mučenca.	
13	Četrtek	Marjeta, d. m.; Anaklet, p.; Evgen.	
14	Petek	Bonaventura, šk. uč.; Just, muč.;	
15	Sobota	Henrik I., cesar; Vladimir, kralj.	
29. teden.		O farizejski pravičnosti. Mat. 5.	
16	Nedelja	5. pobink. Škapul. D. M. Karm.	
17	Pondelj.	Aleš, spoznavalec; Generoz, muč.	
18	Torek	Kamil Lel., sp., Friderik (Miroslav).	
19	Sreda	Vincencij P., spozn.; Makrina.	
20	Četrtek	Marjeta, d. m.; Elija, pr.; Ceslav, sp.	
21	Petek	Danijel, pr.; Olga; Prakseda, dev.	
22	Sobota	Marija Magd., spok.; Teofil, muč.	
30. teden.		Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.	
23	Nedelja	6. pobink. Apolinar, škof in uč.	
24	Pondelj.	Kristina, dev. muč.; Roman, muč.	
25	Torek	Jakob, apostol; Krištof, muč.	
26	Sreda	Ana, mati Mar. Dev.; Valens, m.	
27	Četrtek	Pantaleon, muč.; Natalija, muč.	
28	Petek	Inocencij, papež; Viktor, mučenec.	
29	Sobota	Marta, d.; Beatriks, dev.; Olaf, kr.	
31. teden.		O lažnivih prerokih. Mat. 7.	
30	Nedelja	7. pobink. Abdon in Senen, muč.	
31	Pondelj.	Ignacij (Ognjeslav) Lojol., spozn.	

[illegible]

Hrvatsko: Kolovoz. — Češko: Srpen. — Poljsko: Sierpien.

Rusko: Август.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Torek 2 Sreda 3 Četrtek 4 Petek 5 Sobota	Vezi Petra, ap.; Makabejski br. Porcijunkula. Alfonz Lig., šk. uč. Najdba sv. Štefana; Lidija, vdova. Dominik, spozn.; Agabij, škof. Marija Devica snežna; Ožbolt, kr.	 Mlaj 1. ob 5. uri — min. zjutraj.
32. teden.	O krivičnem hišniku. Luk. 16.	
6 Nedelja 7 Ponedelj. 8 Torek 9 Sreda 10 Četrtek 11 Petek 12 Sobota	8. pobink. Gospodova izpremenitev. Kajetan, spozn.; Donat, šk. muč. Cirijak, Larg in Smaragd, mučenci. Roman, m.; Emigdij, šk.; Afra, m. Lavrencij, mučenec; Hugon, šk. Tiburcij, muč.; Suzana, dev. muč. Klara, devica; Hilarija, mučenica.	 Prvi krajec 7. ob 11. uri 14 m. zvečer.
33. teden.	Jezus se joka nad Jeruzalemom. L. 19.	 Ščep 15. ob 4. uri 29 m. zjutraj.
13 Nedelja 14 Ponedelj. 15 Torek 16 Sreda 17 Četrtek 18 Petek 19 Sobota	9. pobink. Hipolit in Kasijan, muč. † Evzebij, spozn.; Anastazija, dev. Vel. gosp. Vnebovzetje Mar. Dev. Rok, spoznavalec; Hijacint, duh. Liberat, m.; Sibila, d.; Benedikta, op. Helena, kraljica; Agapit, muč. Ludovik Toled., škof; Julij, muč.	 Zadnji krajec 23. ob 7. uri 7 min. zjutraj.
34. teden.	O farizeju in cestninarju. Luk. 18.	 Mlaj 30. ob 2. uri 11 min. popoldne.
20 Nedelja 21 Ponedelj. 22 Torek 23 Sreda 24 Četrtek 25 Petek 26 Sobota	10. pobink. Joahim, oče Mar. Dev. Ivana Frančiška, vdova; Adolf. Timotej, mučenec; Hipolit, škof. Filip Ben., spozn.; Bogovoljka. Jernej, apostol; Ptolomej, škof. Ludovik (Ljudevit), kr.; Patricija, d. Cefirin I., papež; Samuel muč.	Dolgost dneva: od 14 ur 49 min. do 13 ur 22 min. Dan se skrajša za 1 uro 27 m.
35. teden.	Jezus ozdravi gluhomutca. Mark. 7.	Solnce stopi 23. ob 11. uri 56 m. opoldne v znam device.
27 Nedelja 28 Ponedelj. 29 Torek 30 Sreda 31 Četrtek	11. pobink. Srce Marijino. Avguštin, škof; Hermet, mučenec. Obglavljenje Janeza Krstnika. Roza Limanska, dev.; Feliks, m. Rajmund, spozn.; Izabela, devica.	Konec pasjih dni.

VELIKI SRPAN.

12. Nedeľa	12. pondelok	12. úterok	12. streda	12. štvrtok	12. piatok	12. sobota	12. nedeľa
13. Nedeľa	13. pondelok	13. úterok	13. streda	13. štvrtok	13. piatok	13. sobota	13. nedeľa
14. Nedeľa	14. pondelok	14. úterok	14. streda	14. štvrtok	14. piatok	14. sobota	14. nedeľa
15. Nedeľa	15. pondelok	15. úterok	15. streda	15. štvrtok	15. piatok	15. sobota	15. nedeľa
16. Nedeľa	16. pondelok	16. úterok	16. streda	16. štvrtok	16. piatok	16. sobota	16. nedeľa
17. Nedeľa	17. pondelok	17. úterok	17. streda	17. štvrtok	17. piatok	17. sobota	17. nedeľa
18. Nedeľa	18. pondelok	18. úterok	18. streda	18. štvrtok	18. piatok	18. sobota	18. nedeľa
19. Nedeľa	19. pondelok	19. úterok	19. streda	19. štvrtok	19. piatok	19. sobota	19. nedeľa
20. Nedeľa	20. pondelok	20. úterok	20. streda	20. štvrtok	20. piatok	20. sobota	20. nedeľa
21. Nedeľa	21. pondelok	21. úterok	21. streda	21. štvrtok	21. piatok	21. sobota	21. nedeľa
22. Nedeľa	22. pondelok	22. úterok	22. streda	22. štvrtok	22. piatok	22. sobota	22. nedeľa
23. Nedeľa	23. pondelok	23. úterok	23. streda	23. štvrtok	23. piatok	23. sobota	23. nedeľa
24. Nedeľa	24. pondelok	24. úterok	24. streda	24. štvrtok	24. piatok	24. sobota	24. nedeľa
25. Nedeľa	25. pondelok	25. úterok	25. streda	25. štvrtok	25. piatok	25. sobota	25. nedeľa
26. Nedeľa	26. pondelok	26. úterok	26. streda	26. štvrtok	26. piatok	26. sobota	26. nedeľa
27. Nedeľa	27. pondelok	27. úterok	27. streda	27. štvrtok	27. piatok	27. sobota	27. nedeľa
28. Nedeľa	28. pondelok	28. úterok	28. streda	28. štvrtok	28. piatok	28. sobota	28. nedeľa
29. Nedeľa	29. pondelok	29. úterok	29. streda	29. štvrtok	29. piatok	29. sobota	29. nedeľa
30. Nedeľa	30. pondelok	30. úterok	30. streda	30. štvrtok	30. piatok	30. sobota	30. nedeľa
31. Nedeľa	31. pondelok	31. úterok	31. streda	31. štvrtok	31. piatok	31. sobota	31. nedeľa

Hrvatsko: Rujan. — Češko: Září. — Poljsko: Wrzesień.

Rusko: Сентябрь.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
1	Petek	Ėgidij, opat; Verena, dev. muč.	☾
2	Sobota	Štefan, kralj; Antonin, mučenec.	
36. teden.		O usmiljenem Samarijanu. Luk. 10.	Prvi krajec 6. ob 5. uri 6 min. zjutraj.
3	Nedelja	12. pobink. Angelska.	☼
4	Pondelj.	Rozalija, devica; Ida, kraljica.	
5	Torek	Lavrencij Just., šk.; Viktorin, škof.	☼
6	Sreda	Hermogen, muč.; Pelagij, muč.	
7	Četrtek	Bronislava, nuna; Regina, dev. muč.	☼
8	Petek	Mala gospojn. Rojstvo Marije Dev.	
9	Sobota	Korbinijan, šk.; Gorgonij, muč.	Ščep 13. ob 7. uri 7 min. zvečer.
37. teden.		Jezus ozdravi deset gobavih. L. 17.	☾
10	Nedelja	13. pobink. Ime Marijino.	
11	Pondelj.	Protin Hijacint, mučenca.	☼
12	Torek	Macedonij, šk.; Gvidon, spozn.	
13	Sreda	Virgilij, muč.; Amijat (Ljubivoj), šk.	☼
14	Četrtek	Poviš. sv. križa; Notburga, dev.	
15	Petek	Nikomed, muč.; Evtropija, vdova.	☼
16	Sobota	Ljudmila, vd.; Kornelij in Cipr., m.	
38. teden.		O božji previdnosti. Mat. 6.	Mlaj 28. ob 10. uri 57 min. zvečer.
17	Nedelja	14. pobink. 7 žalostij Mar. Dev.	☼
18	Pondelj.	Jožef Kupertin, sp.; Tomaž Vil., šk.	
19	Torek	Januarij, šk. muč.; Arnulf, kralj.	☼
20	Sreda	† Kvatre. Evstahij, m.; Suzana, m.	
21	Četrtek	Matevž, apostol; Mavra, dev.	☼
22	Petek	† Kvatre. Mavricij in tov., muč.	
23	Sobota	† Kvatre. Tekla, dev. mučenica.	☼
39. teden.		Jezus obudi mladeniča v Najmu. L. 7.	
24	Nedelja	15. pobink. Marija Dev., reš. ujet.	☼
25	Pondelj.	Kleofa, spoznavalec; Firmin, škof.	
26	Torek	Justina, dev. muč.; Ciprijan, muč.	☼
27	Sreda	Kozma in Damijan, muč.; Kaj, šk.	
28	Četrtek	Venčesl., kr.; Marcijal, m.; Salomon.	☼
29	Petek	Mihael, nadangel; Ėvtihij, muč.	
30	Sobota	Hieronim, sp., c. uč.; Honorij, šk.	Noč in dan sta enako dolga.

Hrvatsko: Listopad. — Češko: Říjen. — Poljsko: Pazdziernik.

Rusko: Октябрь.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja
40. teden. Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14.			
1	Nedelja	16. pobink. Rožnega venca.	 Prvi krajec 5. ob 1. uri 52 min. popoldne.
2	Pondelj.	Leodegar, škof; Teofil, spoznavalec.	
3	Torek	Kandid, mučenec; Evald, mučenec.	
4	Sreda	Frančišek Seraf., sp.; Edvin, kralj.	
5	Četrtek	Placid in tovar., muč.; Gala, vd.	
6	Petek	Bruno, spoznavalec; Fida, dev. m.	
7	Sobota	Justina, devica; Marko, grof.	
41. teden. O največji zapovedi. Mat. 22.			
8	Nedelja	17. pobink. Brigita, vd.; Simeon sp.	 Ščep 13. ob 12. uri — m. opoldne.
9	Pondelj.	Dionizij, šk. muč.; Abraham, patr.	
10	Torek	Frančišek Borg., sp.; Gereon, muč.	
11	Sreda	Nikazij, škof; Firmin, škof.	
12	Četrtek	Maksimilijan, šk. m.; Serafin, spozn.	
13	Petek	Edvard, kralj; Koloman, muč.	
14	Sobota	Kalist, papež; Domicijan, škof.	
42. teden. Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9.			
15	Nedelja	18. pob. Posvečevanje cerkva.	 Zadnji krajec 21. ob 1. uri 48 min. popold.
16	Pondelj.	Gal, opat; Maksima, devica.	
17	Torek	Hedvika, kr.; Viktor, škof.	
18	Sreda	Luka, evangelist; Just, mučenec.	
19	Četrtek	Peter Alk., spozn.; Etbin, opat.	
20	Petek	Janez Kancijan, sp.; Felicijan, muč.	
21	Sobota	Uršula, dev. muč.; Hilarijon, op.	
43. teden. Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22.			
22	Nedelja	19. pobink. Kordula dev. muč.	Dolgost dneva: od 11 ur 41 min. do 10 ur 6 min. Dan se skrajša za 1 uro 35 m. Solnce stopi 24. ob 3. uri 6 min. zjutraj. v znam. škorpionja.
23	Pondelj.	Severin, šk.; Peter Pashazij, sp.	
24	Torek	Rafael, nadangel; Kristina, muč.	
25	Sreda	Krisant in Krišpin, m.; Bonifac, p.	
26	Četrtek	Evarist, p. muč.; Lucijan in Marcel.	
27	Petek	Frumencij, škof; Sabina, mučenica.	
28	Sobota	Simon in Juda, ap.; Fidelij, m.	
44. teden. Jezus ozdravi kraljičevega sina. J. 4.			
29	Nedelja	20. pobink. Narcis, šk.; Hijacint, m.	
30	Pondelj.	Klavdij, mučenec; Marcel, muč.	
31	Torek	† Wolfgang (Volbenk), šk.; Lucila, d.	

VINOTOK.

[illegible]

Hrvatsko: Studeni. — Češko: Listopad. — Poljsko: Listopad.

Rusko: Ноябрь.

D a n		Katoliška imena	Nebesna znamenja	
1	Sreda	God vseh svetnikov.	☾ Prvi krajec 4. ob 2. uri 36 min. zjutraj.	
2	Četrtek	Vseh vernih duš; Just, mučenec.		
3	Petek	Viktorin, šk. m.; Hubert, šk.; Ida, kr.		
4	Sobota	Karol Boromej, šk.; Mòdesta, dev.		
45. teden. Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.			☺ Ščep 12. ob 6. uri 9 min. zjutraj.	
5	Nedelja	21. pobink. Caharija, oče Jan. Krst.		
6	Pondelj.	Lenart, opat; Sever, šk. muč.		
7	Torek	Prosdocim, škof; Engelbert, škof.		
8	Sreda	Bogomir, škof; Deodat, mučenec.		
9	Četrtek	Božidar (Teodor), m.; Orest, muč.		
10	Petek	Andrej Avel, spozn.; Trifon, muč.	☾ Zádnji krajec 20. ob 2. uri 31 min. zjutr.	
11	Sobota	Martin, škof; Mena, mučenec.		
46. teden. Dajte cesarju, kar je cesarjevega. M. 22.				
12	Nedelja	22. pobink. Martin, pap. muč.		
13	Pondelj.	Stanislav Kostka, sp. Didak, sp.		
14	Torek	Jozafat Kunč., šk. m.; Serapijon, m.		
15	Sreda	Leopold, vojvoda; Jedert, devica.		
16	Četrtek	Edmund, škof; Otmar, opat.	☼ Mlaj 26. ob 5. uri 44 min. zvečer.	
17	Petek	Gregorij, škof; Viktorija, mučenica.		
18	Sobota	Odon, opat; Evgen, spozn.; Hilda.		
47. teden. Jezus obudi Jairovo hčer. Mat. 9.				
19	Nedelja	23. pobink. Varstvo Dev. Marije.		
20	Pondelj.	Feliks Val., sp.; Edmund, kralj.		
21	Torek	Darovanje Mar. Dev.; Kolumban, sp.		
22	Sreda	Cecilija, dev. muč.; Maver, muč.		
23	Četrtek	Klemen, pap. muč.; Felicita, muč.	☼ Dolgost dneva: od 10 ur 4 min. do 8 ur 52 min.	
24	Petek	Janez od križa, sp.; Hrizogon, muč.		
25	Sobota	Katarina, dev. muč.; Jukunda, muč.		
48. teden. O razdejanju Jeruzalema. Mat. 24.				☼ Dan se skrajša za 1 uro 12 min.
26	Nedelja	24. pobink. Konrad, škof.		
27	Pondelj.	Virgil, šk.; Ahacij, šk.; Valerijan, šk.		☼ Solnce stopi 23. ob 0. uri 3 min. po noči v znamenje strelca.
28	Torek	Jakob iz Marke; Eberhard, škof.		
29	Sreda	Saturnin, mučenec; Pilomen, muč.		
30	Četrtek	Andrej, apostol; Justina, dev.		

☒ LISTOPAD. ☒

[illegible]

Hrvatsko: Prosinac. — Češko: Prosinec. — Poljsko: Grudzien.

Rusko: Декабрь.

D a n	Katoliška imena	Nebesna znamenja
1 Petek	Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	☾
2 Sobota	Bibijana, mučenica; Pavlina, dev.	
49. teden.	O poslednji sodbi. Luk. 21.	Prvi krajec 3. ob 7. uri 35 min. zvečer.
3 Nedelja	1. adventna. Frančišek Ksav., sp.	☼
4 Pondelj.	Barbara, dev. muč.; Peter Zlat., sp.	
5 Torek	Saba, opat; Krišpin, mučenec.	☼
6 Sreda	Miklavž (Nikolaj), škof.	
7 Četrtek	† Ambrozij, škof; Agaton, muč.	☼
8 Petek	Prečisto spočetje Mar. Device.	
9 Sobota	Peter Forezij, škof; Sirij, škof.	Ščep 12. ob 0. uri 23 min. po noči.
50. teden.	Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.	☾
10 Nedelja	2. adventna. Loretanska M. B.	☼
11 Pondelj.	Damaz, papež; Trazon, opat.	
12 Torek	Sinezij, m.; Epimah, m.; Maksencij.	☼
13 Sreda	Lucija, dev. muč.; Otilija, devica.	
14 Četrtek	Spiridijon, škof; Nikazij, škof.	☼
15 Petek	Jernej, škof; Kristina, devica.	
16 Sobota	Evzebij, škof muč.; Albina.	Mlaj 26. ob 5. uri 1 min. zjutraj.
51. teden.	Janez Krstnik pričuje o Kristusu. J. 1.	☼
17 Nedelja	3. adventna, Lazar, škof; Berta.	☼
18 Pondelj.	Gracijan, škof; Vunebald, opat.	
19 Torek	Nemezij, muč.; Favsta, vdova.	☼
20 Sreda	† Kvatre. Liberat, m.; Peter K.	
21 Četrtek	Tomaž, apostol; Glicerij, muč.	☼
22 Petek	† Kvatre. Demetrij in Honorat, m.	
23 Sobota	† Kvatre. Viktorija, d.; Dagobert.	Dolgost dneva: od 8 ur 50 min. do 8 ur 36 min.
52. teden.	Janez Krst. poklican v prerokovanje. L. 3.	☼
24 Nedelja	4. adventna. Adam in Eva.	☼
25 Pond.	Božič. Rojstvo Gospodovo.	
26 Torek	Štefan, mučenec; Arhelaj, škof.	☼
27 Sreda	Janez, evangelist; Fabijola, vd.	
28 Četrtek	Nedolžni otročiči; Kastor, muč.	☼
29 Petek	Tomaž, šk. muč.; Trofim, muč.	
30 Sobota	David, kr.; Liberij, m.; Nicefor, m.	Solnce stopi 22. ob 1. uri 2 min. popoldne v znamenje kozla.
53. teden.	Simeon in Ana oznanujeta Gospoda. L. 2.	☼
31 Nedelja	Ned. pred novim letom. Silvester, p.	Najkrajši dan in najdaljša noč.

GRUDEN.

[illegible]

Narodna krstna imena.

Prosinec.

1. Čedomil, Živana.
2. Zlatan, Miljeva.
3. Anastazija, Bistra.
4. Dobromir, Bosiljka.
5. Berivoj, Grozdana.
6. Svetozar, Darinka.
7. Svetoslav, Vukmira.
8. Radoslav, Liljana.
9. Vladimir, Nikosava.
10. Dobroslov, Nevinka.
11. Zdravko, Kronoslava.
12. Blagoje, Blagojila.
13. Bogašin, Zorislava.
14. Trdoslav, Neda.
15. Radoslav, Vranika.
16. Strezivoj, Tomislava.
17. Ratislav, Deša.
18. Trpimir, Vera.
19. Hranimir, Beloslava.
20. Živojin, Tihoslava.
21. Večvit, Janja.
22. Sviloj, Dikosava.
23. Vratislav, Voljica.
24. Cijaslav, Milislava.
25. Radosin, Kosava.
26. Vsevlad, Dušana.
27. Selimir, Slavoja.
28. Dragomil, Draga.
29. Branimir, Gorislava.
30. Desislav, Gordijana.
31. Unislav, Divna.

Svečan.

1. Budimil, Kazimira.
2. Dobrošin, Ljubomira.
3. Daroslav, Vojsava.
4. Munislav, Bojana.
5. Vukmil, Jagoda.
6. Žudislav, Malina.
7. Žalimir, Drenka.
8. Zvezdodrag, Primisla.
9. Obrad, Blagoslava.
10. Vojmil, Krasa.
11. Dedoslav, Dobrana.
12. Zvonimir, Deda.
13. Vrativoj, Tratinčica.
14. Zdravko, Nevesin.
15. Vojadin, Ljuboslava.
16. Mildrag, Dobrana.
17. Strahomir, Vesela.
18. Bratomil, Dragoslava.
19. Ostoja, Malojka.
20. Dragovan, Stanislava.
21. Miroslav, Dabiživa.
22. Gojslav, Tomanija.
23. Čudomil, Koviljka.
24. Pravoslav, Divka.
25. Vladoj, Nikna.
26. Inoslav, Ojdana.
27. Krešimir, Krsanka.
28. Kremen, Kremenica.

Sušec.

- Belin, Gostimira.
2. Tešimir, Milena.
3. Mislav, Kruna.
4. Slađoje, Vukana.
5. Radomir, Danica.
6. Ninoslav, Zvezda.
7. Svetorad, Kosana.
8. Modin, Žegava.
9. Danimir, Bojka.
10. Dragoje, Stana.
11. Onimir, Radola.
12. Sodislav, Božana.
13. Svetovid, Roža.
14. Nevenko, Dušomila.
15. Velislav, Istana.
16. Žarilo, Ljubislava.
17. Budimir, Obrenija.
18. Slavoljub, Pava.
19. Molislav, Zlata.
20. Proslav, Vlada.
21. Branimir, Tuga.
22. Pačemil, Milojka.
23. Dražislav, Plana.
24. Jaroslav, Krasa.
25. Predrag, Vida.
26. Srčan, Zejna.
27. Stanimir, Srčna.
28. Prosegoj, Uma.
29. Pranivoj, Draža.
30. Pribislav, Radula.
31. Mojmir, Hotena.

Mali traven.

1. Mutimir, Vuga.
2. Gojmir, Miroslava.
3. Žarko, Istislava.
4. Selislav, Dušica.
5. Dabiživ, Hvalislava.
6. Neradim, Čudna.
7. Radivoj, Stanisava.

8. Upravda, Viljenica.
9. Ljuban, Milija.
10. Krasoje, Srčanica.
11. Vitislav, Rada.
12. Ljubomir, Milutina.
13. Kajmir, Njegovica.
14. Godimir, Jelača.
15. Gostirad, Vica.
16. Tješivoj, Božislava.
17. Radojica, Gorinka.
18. Slaviša, Gradislava.
19. Tihorad, Kosenka.
20. Dragislav, Gospava.
21. Ljuboslav, Dragomira.
22. Ljutomir, Gruba.
23. Vojslav, Vladaja.
24. Jurislav, Rusa.
25. Tugomir, Kita.
26. Zdeslav, Sekana.
27. Jerin, Raduna.
28. Živoje, Slavica.
29. Siniša, Tankoslava.
30. Samorad, Večenega.

Veliki traven.

1. Ljutovid, Vojka.
2. Vlatovid, Živana.
3. Mladen, Senčanica.
4. Cvetoslav, Skorosava.
5. Desirad, Mezima.
6. Dragovit, Utvija.
7. Stanislav, Ognjana.
8. Budislav, Pribisava.
9. Skorovoj, Prvinica.
10. Negoslav, Dvorna.
11. Tehomil, Ljerka.
12. Stojmir, Uglješa.
13. Dragoslav, Jasna.
14. Svetolik, Srdana.
15. Berislav, Jaromira.
16. Vukovoj, Mladena.

17. Dušoje, Smiljana.
18. Medan, Mladica.
19. Predivoj, Vitoslava.
20. Milodar, Pauna.
21. Negomir, Jelina.
22. Obren, Boža.
23. Milorad, Budislava.
24. Daslav, Cveta.
25. Nosimir, Krasuljica.
26. Milivoj, Dragica.
27. Vukašin, Darosava.
28. Jaromir, Milica.
29. Krajslav, Dana.
30. Goluban, Tihomila.
31. Bojslav, Despina.

Rožnik.

1. Radovan, Deva.
2. Velimir, Ljuba.
3. Vrativoj, Radosava.
4. Milojko, Dika.
5. Hrvatín, Rudjina.
6. Milutin, Dobroslava.
7. Prieslav, Veselica.
8. Višeslav, Pukana.
9. Čedomil, Kalina.
10. Prelimir, Dostana.
11. Rusmir, Lušica.
12. Hrvoje, Draguška.
13. Žitomir, Zorica.
14. Radoslav, Zlatana.
15. Vidoslav, Rosanda.
16. Dragomir, Vladislava.
17. Tratomir, Dragina.
18. Bodin, Urica.
19. Netko, Vukosava.
20. Maroje, Milava.
21. Vekoslav, Vera.
22. Miloš, Stanislava.
23. Gostimir, Dragija.

24. Janislav, Emila.
25. Momčilo, Grlica.
26. Markomir, Hrana.
27. Vladislav, Nehota.
28. Tolislav, Zorana.
29. Peroslav, Jerina.
30. Pavlimir, Gojslava.

Mali srpan.

1. Bogoslav, Gorka.
2. Vukmir, Dragomana.
3. Radmil, Nada.
4. Belizar, Levinka.
5. Leledrag, Marula.
6. Domogoj, Dobrija.
7. Vukašin, Negoda.
8. Dorislav, Milolika.
9. Hvalimir, Istojka.
10. Stojan, Ljubica.
11. Medo, Miloslava.
12. Jaroslav, Slaviša.
13. Dragan, Jekoslava.
14. Slobodin, Dragojila.
15. Radalj, Jasika.
16. Bogdan, Vratislav.
17. Držislav, Javra.
18. Miroslav, Lelja.
19. Radoš, Krajslava.
20. Večemir, Čika.
21. Vitemir, Zora.
22. Pribina, Dragota.
23. Godemir, Brana.
24. Ratemir, Preda.
25. Boljedrag, Ljepava.
26. Bratoslav, Jana.
27. Dušan, Gleda.
28. Svetomir, Dabra.
29. Klonimir, Dobrija.
30. Vitadrag, Marčula.
31. Boleslav, Jelenica.

Veliki srpan.

1. Dedomir, Veka.
2. Bojan, Leposava.
3. Stražimir, Mirača.
4. Hranko, Ljubačica.
5. Tisoslav, Dabrina.
6. Dobrobit, Vlastica.
7. Damir, Vidojka.
8. Godeslav, Veranica.
9. Našemir, Libišna.
10. Ozrin, Jurica.
11. Bolemir, Vojka.
12. Dobrogost, Tekana.
13. Tvrdko, Stamenka.
14. Jeroslav, Dobrina.
15. Dragomir, Miljana.
16. Branislav, Nemira.
17. Davarad, Majda.
18. Želimir, Branislava.
19. Ljudevit, Zlatica.
20. Krunoslav, Žarka.
21. Želidrag, Mirjana.
22. Ostrivoj, Moma.
23. Semivit, Milaša.
24. Borivoj, Zlatava.
25. Dragorad, Nika.
26. Zidimir, Perunika.
27. Ljubidrag, Rosava.
28. Milogaj, Stanava.
29. Želided, Pauša.
30. Ljubomir, Milka.
31. Mildrag, Novka.

Kimovec.

1. Hranislav, Rajka.
2. Tolimir, Nenada.
3. Tomidrag, Vujana.
4. Milovan, Lepa.
5. Nedamisl, Ružica.
6. Osvin, Nedeljka.
7. Radonica, Nišava.

8. Semidrag, Mrena.
9. Tetomil, Petkana.
10. Vsemir, Sina.
11. Nepostoj, Rakita.
12. Slavan, Nikolena.
13. Većedrag, Pola.
14. Zremil, Površena.
15. Znanoslav, Rajna.
16. Sodimir, Ljudmila.
17. Prvan, Miluka.
18. Vitodrag, Smiljka.
19. Radobul, Prija.
20. Blagoslov, Razim.
21. Celimir, Petka.
22. Jelašin, Slavna.
23. Sadivoj, Struja.
24. Uroš, Taša.
25. Sterad, Sokolica.
26. Ljubivoj, Stojaslava.
27. Vojdrag, Ravimira.
28. Častimir, Vidica.
29. Bogomir, Voja.
30. Stetrag, Jekica.

Vinotok.

1. Pribimir, Dragana.
2. Miran, Čudislava.
3. Vitomil, Petna.
4. Tegodrag, Stanislava.
5. Svinidrag, Dumnuka.
6. Bunoslav, Ljubna.
7. Hudislav, Dragonica.
8. Stojdrag, Dragosta.
9. Nadislav, Svetina.
10. Stremil, Odola.
11. Kupivoj, Negoslava.
12. Drugoslav, Priba.
13. Sebislav, Rosica.
14. Budvoj, Sestrena.
15. Radislav, Trnjina.
16. Drživoj, Veleni.

17. Branko, Mira.
18. Grđimir, Travica.
19. Irislav, Spasenija.
20. Predislav, Raša.
21. Stojslav, Preja.
22. Zorislav, Stamenja.
23. Duševlad, Živka.
24. Mališa, Blagota.
25. Raosav, Zlatija.
26. Nikodin, Vranica.
27. Lovorka, Srebra.
28. Bislav, Mila.
29. Gradimir, Vojsava.
30. Slavovit, Vladika.
31. Srečko, Stojsava.

Listopad.

1. Ljubomil, Cvenja.
2. Levin, Neša.
3. Rado, Bogomila.
4. Dragotin, Veruša.
5. Mirko, Savina.
6. Ratislav, Maja.
7. Stislav, Zdenka.
8. Kazimir, Živka.
9. Sebislav, Rusmir.
10. Večemer, Golobica.
11. Davorin, Višnjica.
12. Braslav, Zakovica.
13. Gorislav, Nevenka.
14. Smislan, Borislava.
15. Radislav, Vučica.
16. Večerin, Krunija.
17. Satovit, Ljubava.
18. Kazimir, Oliva.
19. Gradislav, Jelisava.
20. Vladiboj, Vidosava.
21. Grmislav, Pavija.
22. Jezdimir, Vujaka.
23. Draguš, Ravijojla.

24. Zoran, Jeca.
25. Kolomir, Ljubojla.
26. Leget, Radejka.
27. Goroslav, Vedrana.
28. Krajmir, Lelija.
29. Skoromir, Rastislava.
30. Hrabroslav, Mijana.

Gruden.

1. Mladin, Smina.
2. Tihomir, Vojna.
3. Drago, Raduka.
4. Mihovil, Velika.
5. Gromila, Stojana.
6. Slavič, Vladovita.
7. Veselin, Višesava.
8. Mojslav, Toda.
9. Slavislav, Savica.
10. Tatomir, Mira.
11. Vladimir, Živka.
12. Širolav, Uzdanica.
13. Dobro, Vitača.
14. Vojmir, Zorislava.
15. Vlastimir, Cvetana.
16. Smiljan, Bogoslava.
17. Strojslav, Simana.
18. Restoje, Kraja.
19. Uglješa, Vuksana.
20. Boživoj, Zrnka.
21. Tomislav, Modrica.
22. Prerad, Zvezdana.
23. Ozrislav, Kupina.
24. Stojadin, Dunja.
25. Božidar, Zornica.
26. Hreljo, Zlatka.
27. Pelislav, Dragana.
28. Vuk, Zenica.
29. Vratoje Vrhoslava.
30. Branimir, Soka.
31. Blažena.

Rodopis vladajoče hiše avstrijske.

FRANC JOŽEF I., cesar avstrijski, kralj ogrski, češki itd., rojen v Schönbrunu dne 18. vel. srpana 1830. l., je nastopil vladu po odpovedi strica cesarja Ferdinanda I. in po odstopu svojega očeta nadvojvode Franca Karola, dne 2. grudna 1848. l., ter bil 8. rožnika 1867. l. v Budi slovesno kronan kraljem ogrskim. Poročil se je dne 24. malega travna 1854. l. s kraljičino ELIZABETO (Amalijo Evgenijo), hčerjo kraljeve Visokosti vojvode Maksa Bavarskega, rojeno v Posenhofnu dne 24. grudna 1837. l.; umrla dne 10. kimovca 1898. l.

Otroci:

GIZELA (Lujiza Marija), cesaričina in nadvojvodinja avstrijska, kraljičina ogrska, češka itd., rojena v Laksenburgu dne 12. malega srpana 1856. l.; poročena dne 20. malega travna 1873. l. z Leopoldom, kraljičem bavarskim, rojenim 9. svečana 1846. l.

RUDOLF (Franc Karol Jožef), naslednik, rojen v Laksenburgu dne 21. velikega srpana 1858. l., poročen na Dunaju dne 10. velikega travna 1881. l. s ŠTEFANIJO, nadvojvodinjo avstrijsko, hčerjo Leopolda II., kralja belgijskega, rojena v Bruselju dne 21. velikega travna 1864. l. Umrl v Mayerlingu pri Dunaju, dne 30. prosinca 1889. l.

Hči ELIZABETA (Marija Henrijeta Štefaniya Gizela), cesaričinja in nadvojvodica avstrijska, kraljičina ogrska, češka itd., rojena v Laksenburgu, dne 2. kimovca 1883. l.

MARIJA VALERIJA (Matilda Amalija), cesaričina in nadvojvodica avstrijska, kraljičina ogrska, češka itd., rojena v Budi 22. malega travna, 1868. l., poročena dne 31. malega srpana 1890. l. z nadvojvodo FRANCEM SALVATORJEM, sinom nadvojvode Karola Salvatorja, rojenim dne 21. velikega srpana 1866. l.

Otroci: 1. ELIZABETA FRANČIŠKA, rojena 27. prosinca 1892. l. 2. FRANC KAROL SALVATOR, rojen 17. svečana 1893. l. 3. HUBERT SALVATOR, rojen 30. malega travna 1894. l. 4. HEDVIGA, rojena 24. kimovca 1896. l. 5. TEODOR SALVATOR, rojen 9. vinotoka 1899. l. 6. JEDERT, rojena 19. listopada 1900. 7. Marija, rojena 19. listopada 1901. l.

Bratje našega cesarja in kralja:

1. Nadvojvoda MAKSIMILIJAN I. (Ferdinand Jožef), cesar Mehikanski, rojen dne 6. malega srpana 1832. l.; poročen dne 27. malega srpana 1857. l. z nadvojvodico MARIJO CHARLOTO, hčerjo Leopolda I., kralja belgijskega, roj. dne 7. rožnika 1840. l.; umrl dne 19. rožnika 1867. l.

2. Nadvojvoda KAROL LUDOVİK, c. in kr. general konjice, rojen v Schönbrunu dne 30. malega srpana 1833. l.; tretjič poročen dne 23. malega srpana 1873. l. z MARIJO TEREZIJO, hčerjo kraljeve Visokosti Don Miguela, infanta portugalskega, rojeno dne 24. velikega srpana 1855. l.; umrl 19. velikega travna 1896. l.

Otroci drugega zakona:

FRANC FERDINAND, nadvojvoda avstrijski d'Este, c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 19 in načelnik car. ruskemu dragonskemu polku št. 26, rojen v Gradcu dne 18. grudna 1863. l.; morg. poročen 1. mal. srpana 1900 z ZOFIJO, rojeno grofico Chotek.

OTON FRANC JOŽEF, nadvojvoda avstrijski, c. in kr. generalmajor, lastnik c. in kr. ulanskega polka št. 1, rojen v Gradcu dne 21. malega travna 1865. l.; poročen 2. vinotoka 1886. l. z MARIJO JOŽEFINO, hčerjo kraljeve Visokosti kralja Jurija saksonskega, rojeno dne 31. velikega travna 1867. l.

Sinova: 1. KAROL, rojen dne 17. velikega srpana 1887. l.
2. MAKSIMILIJAN, rojen dne 13. malega travna 1895. l.

FERDINAND KAROL LUDOVİK, nadvojvoda avstrijski, c. in kr. polkovnik, rojen na Dunaju 27. grudna 1868. l.

MARGARETA ZOFIJA, rojena dne 13. velikega travna 1870. l.; poročena dne 24. prosinca 1893. l. s kraljevo Visokostjo vojvodo Albertom virtemberškim.

Otroci tretjega zakona:

MARIJA ANUNCIJATA, rojena dne 31. malega srpana 1876. l.
ELIZABETA, rojena dne 7. malega srpana 1878. l.

3. Nadvojvoda LUDOVİK VIKTOR, c. in kr. podmaršal, lastnik c. in kr. pehotnega polka št. 65, in načelnik carskemu ruskemu pehotnemu polku »Tomsk« št. 39, rojen na Dunaju dne 15. velikega travna 1842. leta.

Roditelji Njega Veličanstva cesarja in kralja.

FRANC KAROL (Jožef), cesarjevič in nadvojvoda avstrijski, kraljevič ogrski, češki itd., rojen dne 7. grudna 1802. l., sin cesarja

Franca I. in druge mu soproge Marije Terezije, umrl dne 8. sušca 1878. l., poročen dne 4. listopada 1824. l. z nadvojvodicco ZOFIJO (Frideriko Dorotejo) hčerjo kraljevega Veličanstva Maksimilijana I., kralja bavarskega, rojeno dne 27. prosinca 1805. l., umršo na Dunaju dne 28. velikega travna 1872. l.

Bratje in sestre starega očeta in njihovi potomci.

Cesariči in cesaričinje, nadvojvode in nadvojvodice avstrijske, kraljiči in kraljičine ogrske in češke.

ALBREHT, c. in kr. vojskovodja, rojen 3. velikega srpana 1817. l. poročen 1. velikega travna 1844. l. s Hildegardo, bavarsko kraljičino, vdovec 2. malega travna 1864., umrl 18. svečana 1895. l.

Hči: MARIJA TEREZIJA ANA, rojena 15. malega srpana 1845. l., poročena 18. prosinca 1865. l. s Filipom, knezom virtemberškim.

ELIZABETA (Frančiška Marija), hči nadvojvode Jožefa Palatina, rojena 17. prosinca 1831. l. (od 15. grudna 1849. l. vdova po nadvojvodi Ferdinandu Karlu d'Este), drugič poročena na Dunaju 18. malega travna 1854. l. z nadvojvodo Karlom Ferdinandom, zopet vdova od 20. listopada 1874. l.

Otroci: FRIDERIK, rojen 4. rožnika 1856. l., poročen 8. vinotoka 1878. l. z Izabelo kroy-dülsmsko. Otroci: Marija Kristina, rojena 17. listopada 1879. l.; Marija Ana, rojena 6. prosinca 1882. l.; Henrijeta, rojena 10. prosinca 1883. l.; Gabrijela, rojena 14. kimovca 1887. l.; Izabela, rojena 17. listopada 1888. l.; Marija, rojena 15. prosinca 1893. l. Albreht, rojen 24. malega srpana 1897. l. — MARIJA KRISTINA, rojena 21. velikega travna 1858. l.; poročena dne 29. listopada 1897. l. z Alfonzom XII., kraljem španskim, vdova od dne 25. listopada 1885. l. — KARL ŠTEFAN, rojen dne 5. kimovca 1860. l., poročen 28. svečana 1886. l. z Marijo Terezijo, hčerjo nadvojvode Karla Salvatorja. Otroci: Eleonora, rojena 28. listopada 1886. l.; Renata, rojena 2. prosinca 1888. l.; Karl Albreht, rojen 18. grudna 1888. l.; Mehthildis, rojena 11. vinotoka 1891. l.; Leo, rojen 5. velikega travna 1893. l.; Viljem, rojen 10. svečana 1895. l. — EVGEN FERDINAND, veliki in nemški mojster; rojen v Seelowitz-u 21. velikega travna 1863. leta.

MARIJA KAROLINA, rojena 10. kimovca 1825. l., poročena na Dunaju 21. svečana 1852. l. z nadvojvodo Rajnerjem, rojenim 11. prosinca 1827. l.

VILJEM (Fran Karol), veliki in nemški mojster, c. in kr. feldcajgmojster, rojen 21. malega travna 1827. l.; umrl 29. malega srpana 1894. leta.

JOŽEF (Karol Ludovik), general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 37. in najvišji poveljnik deželne brambe dežel ogrske krone; rojen 2. sušca 1833. l.

Soproga MARIJA KLOTILDA, princezinja saksonsko-koburgota; rojena 8. malega srpana 1846. l.; poročena v Koburgu 12. vel. travna 1864. l.

Otroci: Marta Doroteja Amalija, rojena 14. rožnika 1867. l., poročena na Dunaju 5. listopada 1896. l. z Nj. kr. Vis. nadvojvodo Ludovikom orleanskim. — Margareta Klementina, rojen 6. mal. srpana 1870. l., poročena v Budapešti 15. velikega srpana 1900. l. s knezom turntakšičkim Albertom. — Jožef Avgust, dragonski nadporočnik, rojen 9. velikega srpana 1872. l., poročen 15. listopada 1893. l. v Monakovem z Avgusto, bavarsko princezinjo, hčerjo Leopolda, bavarskega princa, rojeno v Monakovem 28. malega travna 1875. l. Otroka: Jožef Fran, rojen 28. sušca 1895. l.; Gizela, rojena 5. malega srpana 1897. l. — Elizabeta Henrijeta, rojena 9. sušca 1883. l. — Klotilda Marija Amalija, rojena 9. velikega travna 1884. l.

MARIJA (Henrijeta Ana) rojena 13. velikega srpana 1836. l. poročena 22. velikega srpana 1853. l. z Leopoldom II., kraljem Belgijcev. Umrta 19. kimovca 1902.

LEOPOLD, c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 53, šef rusko-kazanskega dragonskega polka št. 9 in pruskega grenadirskega polka št. 6, rojen 6. rožnika 1823. l.

ERNST, c. in kr. general konjice, lastnik c. in kr. pešpolka št. 48; rojen 8. velikega srpana 1824. l.

RAJNER, c. in kr. feldcajgmojster, najvišji poveljnik deželne brambe v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel, lastnik c. in kr. pešpolka št. 59, načelnik pruskega filirskega polka št. 39; rojen 11. prosinca 1827. l.

Soproga: MARIJA KAROLINA, druga hči nadvojvode Karla; rojena 10. kimovca 1825. l.; poroč. 24. svečana 1852. l.

MARIJA ANTONIJA, siciliska princezinja, rojena 19. grudna 1914. l.; vdova od 29. prosinca 1870. l. po umrlem nadvojvodi Leopoldu II., velikem vojvodi toskanskem. Otroci iz drugega zakona:

1. MARIJA IZABELA, rojena 21. velikega travna 1834. l., poročena 10. malega travna 1850. l. z Don Francesco di Paolo, grofom trapanskem, kraljevim princem obeh Sicilij, vdova od 24. kimovca 1892. leta.

2. FERDINAND IV., veliki vojvoda toskanski, rojen 10. rožnika 1835. l., c. in kr. feldmaršal-lajtenant in lastnik c. in kr. pešpolka št. 66, poročen v drugem zakonu 11. prosinca 1868. l. z ALICO, princezinjo parmsko. — Otroci iz drugega zakona: Leopold Ferdinand,

c. in kr. podpolkovnik, rojen 2. grudna 1868. l. Lujiza Antonijeta Marija, rojena 2. kimovca 1870. l., omožena 21. listopada 1891. l. s princem Friderikom Avgustom, vojvodom saksonskim. Jožef Ferdinand Salvator, c. in kr. stotnik, rojen 24. velikega travna 1872. l. Peter Ferdinand Salvator, rojen 12. velikega travna 1874. Henrik Ferdinand Salvator, rojen 13. svečana 1878. l. Ana Marija Terezija, rojena 17. vinotoka 1879. l. Marjeta Marija, rojena 13. vinotoka 1881. l. Germana Marija Terezija, rojena 11. kimovca 1884. l. Neža Marija Terezija, rojena 20. sušca 1891. l.

3. KAROL SALVATOR, rojen 30. malega travna 1839. l., umrl 18. prosinca 1892. l., poročen 19. kimovca 1861. l. z Marijo Imakulato siciljsko princezinjo, rojena 14. malega travna 1844. l. Otroci: Marija Terezija, rojena 18. kimovca 1862. l.; poročena 28. svečana 1886. l. z nadvojvodom Štefanom. Leopold Salvator, rojen 15. vinotoka 1863. l., poročen 24. vinotoka 1889. l. s princezinjo Blanko Burbonsko, rojeno 7. kimovca 1868. l. Otroci: Marija Dolores Beatrica, rojena 5. velikega travna 1891. l.; Marija Imakulata, rojena 9. kimovca 1892. l.; Marjeta Rajnerija, rojena 8. velikega travna 1894. l.; Rajner Karl, rojen 21. listopada 1895. l.; Leopold Marija, rojen 30. prosinca 1897. l.

Fran Salvator, c. in kr. polkovnik, rojen 21. velikega srpana 1866. l., poročen v Ištu 31. malega srpana 1890. l. z nadvojvodinjo Marijo Valerijo, hčerjo Njega c. in kr. apost. Vel. cesarja Franca Jožefa I., roj. 22. mal. travna 1868. l. (Otroci: glej spredaj.)

KAROLINA MARIJA IMAKULATA, poročena 30. vel. travna 1894. l. s princem Avgustom Leopoldom saksonsko-koburg-gotaškim, vojvodo saksonskim, roj. 5. kimovca 1869. l. Albreht Salvator, rojen 22. listopada 1871. l., umrl 27. svečana 1896. l. Marija Imakulata Rajnerija, rojena 3. kimovca 1878. l.

4. MARIJA LUJIZA ANUNCIJATA, rojena 31. vinotoka 1845. l., poročena 31. velikega travna 1865. l. s knezom Karlom Ibsenburg-birštajnskim; vdova od 4. malega travna 1899. l.

5. LUDOVIK SALVATOR, polkovnik, rojen 4. vel. travna 1847 l.

Sedanji vladarji evropski.

Sveti oče. Pij X., rojen dne 2. rožnika 1835. l., za papeža izvoljen dne 4. vel. srpana 1903.

Andora. Republika z generalnim svetovalstvom 24 članov.

Anglija. Kralj Edvard VII., cesar indijski, rojen 9. listopada 1841., vlada z dne 22. prosinca 1901., poročen z Aleksandro, princezinjo dansko.

Bavarsko. Kralj Oton I., rojen dne 27. malega travna 1848. l. deželni upravitelj z dne 10. rožnika 1886. l. Kraljič Luitpold, rojen dne 12. sušca 1821. l.

Belgija. Kralj Leopold II., rojen dne 9. malega travna 1835. l., vlada z dne 10. grudna 1865. l., vdovec po Mariji Henriki, nadvojvodici avstrijski, umrli 19. kimovca 1902.

Bolgarija. Knez Ferdinand I. (kraljič koburžanski), rojen dne, 26. svečana 1861. l., voljen dne 17. velikega srpana 1887. l., vdovec po Mariji Lujizi parmski, umrli 31. prosinca 1899.

Črna gora. Knez Nikolaj I., rojen dne 7. vinotoka 1841. l. vlada z dne 14. velikega srpana 1860. l., poročen z Mileno Petrovno Vukotičevo.

Dansko. Kralj Kristijan XI., rojen dne 8. malega travna 1818. l., vlada z dne 15. listopada 1863. l., vdovec po Lujizi, deželni grofici hesen-kazelski, umrli 29. kimovca 1898.

Francija. Predsednik Emil Loubet, izvoljen dne 18. svečana 1899. l.; rojen 31. grudna 1838. l.

Grško. Kralj Jurij I., rojen dne 24. grudna 1845. l., vlada z dne 31. vinotoka 1863. l., poročen z Olgo Konstantinovno, princezinjo rusko.

Italija. Kralj Viktor Emanuel III., rojen 11. listopada 1869. l., vlada z dne 29. malega srpana 1900. l. poročen z Jeleno, princezinjo črnogorsko.

Monako. Knez Albert Honorus Karol, rojen dne 13. listopada 1848. leta, vlada z dne 10. kimovca 1889. l., poročen z Alico, vdovo po knezu Richelieu.

Nizozemsko. Kraljica Viljemina, rojena dne 31. vel. srpana 1880. leta, vlada z dne 23. listopada 1898. l., poročena s Henrikom, princem meklenburg-šverinskim.

Portugalsko. Kralj Karol I., rojen dne 28. kimovca 1863. l., vlada z dne 19. vinotoka 1889. l., poročen dne 22. velikega travna 1886. l. z Marijo Amalijo, hčerjo grofa pariškega.

Prusija. Viljem II., nemški cesar in pruski kralj, rojen dne 27. prosinca 1859. l., vlada z dne 15. rožnika 1888. l., poročen z Avgusto Viktorijo, vojvodico šlesvik-holštansko.

Rumunija. Kralj Karol I., rojen 20. mal. travna 1839. l., vlada po izvolitvi kakor knez z dne 20. mal. travna 1866. l., proglašen kraljem dne 26. sušca 1881. l., poročen z Elizabeto, kneginjo wiedsko.

Rusija. Car Nikolaj II., rojen dne 18. vel. travna 1868. l., vlada od novembra 1894. l., poročen z Aleksandro Feodorovno, princezinjo hesensko.

Saksonsko. Kralj Jurij, rojen dne 8. vel. srpana 1832. l., vlada z dne 16. rožnika 1902. l., poročen z Marijo Ano, infantinjo portugalsko.

San Marino. Republika z dvema predsednikoma, voljenima na 6 mesecev.

Srbija. Kralj Peter I. Karadjordjevič, rojen l. 1846., proglašen dne 15. junija 1903.

Španija. Kralj Alfonz XIII., rojen dne 17. vel. travna 1886. l.

Švedija in Norvegija. Kralj Oskar, rojen dne 21. prosinca 1829. l., vlada z dne 18. kimovca 1872. l., poročen z Zofijo, vojvodico nasavsko.

Švica. Zvezna republika s predsednikom, vsako leto na novo voljenim.

Turčija. Veliki sultan Abdul Hamid II., rojen dne 22. kimovca 1842. l., vlada z dne 1. kimovca 1876. l.

Virtemberško. Kralj Viljem II., rojen 25. svečana 1848. l., vlada z dne 6. vinotoka 1391. l., v drugič poročen s Charloto, princezinjo šavmburg-lipsko.

Mere in uteži.

Nov zistem mere in uteži je decimalen, t. j. deli se s številom deset, kar jako olajšuje računanje.

Osnovne ednote novi meri in novim utežom so: 1. meter, 2. liter, 3. gram, 4. ar.

Mnogokratniki teh osnovnih ednot se izražajo s tem, da se spredaj postavijo števniki: deka pomeni 10krat, hekto 100krat, kilo 1000krat, myria 10000krat.

Za podrazdelitev se rabijo števniki: deci za desetino, centi za stotino, mili za tisočino.

1 kilogram (*kg*) = 100 dekagramov (*dkg*) = 1000 gramov (*g*).
1 dekagram = 10 gramov.

1 hektoliter (*hl*) = 100 litrov, 1 liter (*l*) = 10 decilitrov (*dl*) = 10 centilitrov (*cl*), 1 deciliter = 10 centilitrov.

1 meter (*m*) = 10 decimetров (*dm*) = 100 centimetrov (*cm*) = 1000 milimetrov (*mm*). 1 decimeter = 10 centimetrov = 100 milimetrov. 1 centimeter = 10 milimetrov.

Žrebanje avstro-ogrskih srečk v letu 1905.

Mesec in dan	Štev.	Vrsta srečk	Imenovana (nom.) vrednost	Število srečk in serij, ki se imajo žrebati	Glavni dobitek	Nanjanjši dobitek	Zapadejo dne
žrebanja					k r o n		
2. jan.	157	Kreditne srečke	200	3400	300000	400	1. jul. 1905
2. »	45	4 odst. tržaške srečke po 50 gld.	100	767	30000	100	9. jan. »
2. »	35	5 odst. srečke za reguliranje Dunava . . .	200	6078	140000	200	po konč. žr.
2. »	49	Krakovske srečke	40	6010	50000	60	1. jul. 1905
2. »	40	Ljubljanske srečke	40	600	40000	60	1. jul. »
2. »	56	Avstr. rdečega križa srečke	20	2000	60000	30	5. jan. »
3. »	50	Inomostne srečke	40	3880	30000	60	3. jul. »
5. »	59	Solnograške srečka	40	7273	40000	60	5. jul. »
5. »	71	3 odst. avstr. zem.-kr. dolž. pisma II. izdaja	200	500	100000	200	1. avg. »
16. »	105	Kneza Salma srečke	84	1180	84000	126	15. jul. »
1. febr.	90	5 odst. drž. srečke iz l. 1860 (žr. s.) . . .	1000	270	žreb. premij		1. maj. »
15. »	117	3 odst. avstr. zeml.-kred. srečke I. izdaja .	200	1800	90000	200	1. jun. »
1. marc.	113	Dunajske komunalne srečke	200	2300	300000	320	1. jun. »
1. »	40	Srečke za zidanje bazilike v Budimpešti .	10	2000	30000	13	1. maj »
1. »	56	Ogrskega rdečega križa srečke	10	2700	30000	15	1. apr. »
1. aprila	60	4 odst. srečke o reguliranju Tise	200	3600	180000	240	1. jul. »
1. »	81	Rudolfove srečke	20	5700	30000	24	1. jul. »
1. maja	90	5 odst. državne iz srečke leta 1860 (žr. pr.)	1000	5400	600000	1200	1. avg. »

5. maja	72	3 odst. avstr. zeml.-kredit. srečke II. izdaja	200	500	100000	200	1. febr. 1906
15. »	118	3. odst. avstr. zem.-kredit. srečke I. izdaja	200	1800	90000	200	1. dec. 1905
15. »	57	4 odst. ogr. hipot. prior. dolžna pisma . .	200	2800	70000	200	15. avg. »
15. »	98	Ogrske premijske srečke	200	2500	200000	336	15. nov. »
15. »	44	Jó-sziv-srečke	4	5450	20000	4	2. jun. »
2. junija	144	Državne srečke iz leta 1864	200	4500	300000	400	1. sept. »
15. »	52	Budimske srečke	80	3000	40000	130	15. dec. »
1. julija	57	Avstr. rdečega križa srečke	20	3100	30000	30	4. jul. »
1. »	158	Kreditne srečke	200	3400	300000	400	2. jan. 1906
1. »	114	Dunajske komunalne srečke	200	2100	400000	320	1. okt. 1905
15. »	106	Kneza Salma srečke	84	1180	42000	126	15. jan. 1906
31. »	79	Kneza Claryja srečke	84	1000	52500	126	30. jan. »
1. avg.	91	5 odst. drž. srečke iz leta 1860 (žr. s.) . .	1000	280	žreb. premij		2. nov. 1905
16. »	119	3 odst. avstr. zem.-kred. srečke I. izdaja .	200	1800	90000	200	1. dec. »
1. sept.	57	Ogrskega rdečega križa srečke	10	4200	20000	15	1. okt. »
1. »	41	Srečke za zidanje Bazilike v Budimpešti .	10	3400	20000	13	2. nov. »
5. »	73	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke II. izdaja .	200	500	100000	200	1. febr. 1906
15. »	60	Kneza Palfija srečke	84	4000	84000	147	15. mar. »
2. okt.	61	4 odst. srečke o reguliranju Tise	200	4400	180000	240	2. jan. »
2. nov.	91	5 odst. državne srečke iz leta 1860 (žr. pr.)	1000	5600	600000	1200	1. febr. »
2. »	115	Dunajske komunalne srečke	200	2100	400000	320	1. febr. »
15. »	99	Ogrske premijske srečke	200	2300	300000	344	15. maj. »
15. »	58	4 odst. ogr. hipot. priorit. dolžna pisma . .	200	2800	70000	200	15. febr. »
15. »	45	Jó-sziv-srečke	4	5450	30000	4	1. dec. 1905
16. »	120	3 odst. avstr. zem.-kredit. srečke I. izdaja .	200	1800	90000	200	1. jun. 1905
1. dec.	145	Državne srečke iz leta 1864	200	4500	300000	400	1. mar. 1906

Žrebanje v Avstriji dovoljenih inozemskih srečk v l. 1905.

Mesec in dan	Štev.	Vrsta srečk	Nominalna vrednost in vrednota (valuta)	Dobitek (po vrednosti srečk)		Dobitki zapadejo dne
				naj- večji	naj- manjši	
žrebanja						
2. jan.	84	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	gld. 7	žreb. premij		1. febr. 1905
2. »	39	3 odst. hamburške srečke (žr. pr.)	tolarji 50	J. s. s. 60. tol.		1. mar. »
14. »	80	5 odst. ruske srečke iz leta 1864	rublji 100	200000	135	14. apr. »
14. »	101	2 odst. knež. srbske srečke	franki 100	80000	100	14. febr. »
14. »	49	Srbske državne srečke (tob.)	» 10	100000	13	14. febr. »
1. febr.	84	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	gld. 7	5000	9	1. maj. »
1. »	210	Turške srečke	franki 400	300000	400	1. mar. »*)
1. »	73	Finske srečke (žr. s.)	tolarji 10	žreb. premij		1. maj. »
1. »	129	Brunšv. srečke (žr. s.)	» 20	» »		31. mar. »
1. »	76	Italijanske srečke križa	lire 25	20000	33	9. febr. »
1. marc.	39	4 odst. bavarske srečke (žr. s.)	tolarji 100	žreb. premij		1. maj. »
14. »	78	5 odst. ruske srečke iz leta 1866	rublji 100	200000	135	14. jun. »
31. »	129	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji 20	60000	26	31. jun. »
1. aprila	211	Turške srečke	franki 400	600000	400	1. maj. »*)
1. »	38	4 odst. badenske srečke (žr. s.)	gld. 175	žreb. premij		1. jun. »
1. maja	130	Brunšv. srečke (žr. s.)	tolarji 20	» »		30. jun. »
1. »	39	4 odst. bavarske srečke (žr. pr.)	» 100	40000	100	1. jun. »
1. »	77	Italijanske srečke križa	lire 25	35000	33	9. maj. »
1. »	73	Finske srečke (žr. pr.)	tolarji 10	10000	13	1. avg. »
14. »	102	2 odst. knež. srbske srečke	franki 100	80000	100	14. jun. »
14. »	50	Srbske državne srečke (tob.)	» 10	25000	13	14. jun. »
2. junija	212	Turške srečke	» 400	300000	400	1. jul. »*)

2. junija	38	4 odst. badenske srečke (žr. pr.)	gld.	175	175000	175	1. avg. 1905
30. »	130	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji	20	15000	26	30. sept. »
1. julija	85	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	gld.	7	žreb. premij		1. avg. »
14. »	81	5 odst. ruske srečke iz leta 1864	rublji	100	J. s. s. 135 rub.		1. okt. »
1. avg.	131	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji	20	žreb. premij		30. sept. »
1. »	85	Saksonsko-Mein. srečke (žr. pr.)	gld.	7	10000	9	2. nov. »
1. »	74	Finske srečke (žr. s.)	tolarji	10	žreb. premij		1. nov. »
1. »	213	Turške srečke	franki	400	600000	400	1. sept. *)
1. »	78	Italijanske srečke križa	lire	25	20000	33	9. avg. »
14. sept.	79	5 odst. ruske srečke iz leta 1866	rublji	100	J. s. s. 135 rub.		13. dec. »
14. »	103	2 odst. knež. srbske srečke	franki	100	80000	100	14. okt. »
14. »	51	Srbske državne srečke (tob.)	franki	10	75000	13	14. okt. »
30. »	131	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji	20	30000	26	30. dec. »
2. okt.	43	3 in pol odst. libiške srečke	tolarji	50	žreb. premij		2. jan. 1906
2. »	214	Turške srečke	franki	400	300000	400	1. nov. 1905*)
2. nov.	132	Brunšv. srečke (žr. s.)	tolarji	20	žreb. premij		31. dec. »
2. »	74	Finske srečke (žr. pr.)	tolarji	10	10000	13	1. febr. 1906
2. »	48	3 odst. oldenburške srečke	tolarji	40	10000	40	1. febr. »
2. »	79	Italijanske srečke križa	lire	25	35000	33	10. nov. 1905
1. dec.	215	Turške srečke	franki	400	600000	400	1. jan. 1906*)
30. »	132	Brunšv. srečke (žr. pr.)	tolarji	20	15000	26	30. mar. »

*) Turške srečke se izplačajo s 100⁰/₀, najmanjši 60⁰/₀.

OPOMBA. Vse druge tu navedene srečke se ne smejo v Avstriji niti kupovati, niti prodajati ali sicer spraviti v promet; v slučaju, da se to zgodi, se konfiskujejo. Pismene pošiljave, ki so z istimi v zvezi, pošta ne dostavlja, ampak jih izroči sodnji.

Lestvica za pristojbine kolekov.

Lestvica I.

Za menice in trgovske denarne nakaznice.

Za znesek do 150 K	K —'10	čez 2700 do 3000 K	K 2'—
» 150 » 300 »	» —'20	» 3000 » 6000 »	» 4'—
» 300 » 600 »	» —'40	» 6000 » 9000 »	» 6'—
» 600 » 900 »	» —'60	» 9000 » 12000 »	» 8'—
» 900 » 1200 »	» —'80	» 12000 » 15000 »	» 10'—
» 1200 » 1500 »	» 1'—	» 15000 » 18000 »	» 12'—
» 1500 » 1800 »	» 1'20	» 18000 » 21000 »	» 14'—
» 1800 » 2100 »	» 1'40	» 21000 » 24000 »	» 16'—
» 2100 » 2400 »	» 1'60	» 24000 » 27000 »	» 18'—
» 2400 » 2700 »	» 1'80		

in tako dalje za vsakih 3000 K 2 K več, pri čemer se ostanek manj nego 3000 K smatra za celih 3000 K.

V domačih deželah izdane menice, ako se kolekujejo po tej lestvici, ne smejo imeti daljšega plačilnega roka nego šest mesecev, v inozemstvu izdane pa ne daljšega nego 12 mesecev. Sicer pa se morajo kolekovati po lestvici II.

Pod izrazom «domače dežele» se razumejo dežele, zastopane v avstrijskem državnem zboru, menice, ki niso izdane v okrožju teh dežel, veljajo za inozemske.

Za menice, izdane v deželah ogrske krone, ostanejo še nadalje v veljavi določbe z dne 2. vinotoka 1868 l. in se mora pri teh menicah odračunati pri določevanju, koliko je od njih po sedanjem zakonu plačati pristojbine, znesek, ki se je pri izdaji menice plačal kralj. ogrskim financam s kolekovimi znamkami ali pa neposredno po propisih.

Ako se kaka menica izda v več izvodih (sekunda, tertia itd.), se mora plačati od vsakega ista pristojbina, kakor od prvega.

Od menic, izdanih v inozemstvu in glasečih se na inozemstvo, je plačati 4 v pristojbine za vsakih 200 K, ako kroži v naši državi. Ostanek, manjši nego 200 K, se smatra za celih 200 K.

Pristojbine za menice, ki se izdajo v domačih deželah, plačati je poprej nego so se na papir, ki je namenjen za menico, podpisale stranke — za menice, ki so se izdale v inozemstvu, pa preden začne krožiti po naši državi, in če menica ni plačljiva, le v inozemstvu, pa vsekako tekom 14 dni, ko je prišla v domače dežele.

Dolžnosti kolekovanja menic more se tako-le zadostiti.

a) ako se rabijo kolekovane uradne golice;

b) ako se rabijo uradne golice, ki pa niso zadosti kolekovane ali pa tudi druge golice, ali pa se golice niti ne rabijo, pa s tem, da se za toliko, kolikor je pristojbine, oziroma popolnilne pristojbine plačati, prilepi kolekov na zadnji strani papirja, na kateri se piše menica, predno se je menica napravila. Koleki se morajo pri zato pooblaščenem uradu z uradnim pečatom prekolekovati.

Dan in mesec prekolekovanja, ako se že ne razvidi iz odtiska, mora dotični urad vpisati v vsako znamko.

Uradno prekolekovanje se ne sme več izvršiti, ako ima papir že kak podpis izdajnika, prejemnika ali žiranta, ali sploh kak podpis stranke; vsako drugačno plačevanje s koleki, kakor prekolekovanje kolekov s privatnim pečatom kakega urada, ki za to ni upravičen, je neveljavno.

c) Ako pa gre za plačilo pristojbine od menice, in sicer, ako je ta stran še nepopisana ob zgornjem robu; drugače pa po poslednjem inozemskem zapisku tako, da nad koleki ni nobenega prostora več za žirovanje ali kak drug zapis, in se ima preskrbeti, da se po točki b) tega paragrafa pravočasno uradno prekolekuje. Pisati čez koleke, kakor je bila dosedaj navada, ni več dovoljeno.

Ako se kolekovina ni plačala ali pa vsaj v zakonitem znesku ne, ali pa ne pravočasno, ali pa ne na predpisan način, določa nov zakon globo, ki je petdesetkrat tolika, kolikršna je pristojbina po lestvici.

Trgovskim nakaznicam že prej dovoljena ugodščina, da je od njih plačati le po 10 v, ako je njihov obrok k večjemu osem dni, velja še vedno.

Za trgovske račune (note, konti, izkaze) se je odredilo, da so računi do 20 K kolekovine prosti, — čez 20 K do 100 K se plača 3 v, — čez 100 K pa 10 v pristojbine.

Kolekovina se pa mora tudi plačati, ako se taki računi vpletó v tekst kakega trgovskega pisma. Globa kakor pri menicah.

Lestvica II.

Za pravna pisma.

	Do	40 K	K —14	čez	3200 do	4000 K	K 12:50
čez	40 »	80 »	» —26	»	4000 »	4800 »	» 15'—
»	80 »	120 »	» —38	»	4800 »	6400 »	» 20'—
»	120 »	200 »	» —64	»	6400 »	8000 »	» 25'—
»	200 »	400 »	» 1:26	»	8000 »	9600 »	» 30'—
»	400 »	600 »	» 1:88	»	9600 »	11200 »	» 35'—
»	600 »	800 »	» 2:50	»	11200 »	12800 »	» 40'—
»	800 »	1600 »	» 5'—	»	12800 »	14400 »	» 45'—
»	1600 »	2400 »	» 7:50	»	14400 »	16000 »	» 50'—
»	2400 »	3200 »	» 10'—				

Čez 16000 K se za vsakih 800 K plača 2 K 50 v, pri čemur se ostanek, ki ne znaša 800 K, smatra za polnega.

Po tej lestvici kolekujejo se dolžna pisma z dovoljenjem vknjižbe ali brez njega, pobotnice, odstopna pisma, plačilne nakaznice, razen trgovskih, zakupne pogodbe, stave, srečke privatnih loterij i. dr., in sicer se je pri dolžnih pismih določil znesek prejetega posojila, pri pobotnicah znesek prejetega plačila, pri odstopnih pismih znesek, za katerega se je pravica odstopila, pri nakaznicah nakazni znesek, pri zakupnih pogodbah skupni znesek zakupnine, pri stavah stavljeni znesek, pri srečkah privatnih loterij pa cena vsake posamezne srečke.

Lestvica III.

Za pravne posle.

	Do	20 K	K —14	čez	1600 do	2000 K	K 12:50
čez	20 »	40 »	» —26	»	2000 »	2400 »	» 15'—
»	40 »	60 »	» —38	»	2400 »	3200 »	» 20'—
»	60 »	100 »	» —64	»	3200 »	4000 »	» 25'—
»	100 »	200 »	» 1:26	»	4000 »	4800 »	» 30'—
»	200 »	300 »	» 1:88	»	4800 »	5600 »	» 35'—
»	300 »	400 »	» 2:50	»	5600 »	6400 »	» 40'—
»	400 »	800 »	» 5'—	»	6400 »	7200 »	» 45'—
»	800 »	1200 »	» 7:50	»	7200 »	8000 »	» 50'—
»	1200 »	1600 »	» 10'—				

Čez 8000 K se plača za vsakih 400 K 2 K 50 v, pri čemur se znesek, ki ne znaša 400 K, smatra za polnega.

Po tej lestvici se kolekujejo dolžna pisma, katera se glase na prinosnika, pogodbe za služenje, pogodbe delniških društev, ki se osnujejo za več nego 10 let, družbene pogodbe, potrdila o dobitkih

v loteriji, pogodbe, s katerimi se kupi upanje premičnin, kupne in menjalne pogodbe radi premičnin i. dr., in sicer je določen pri dolžnih pisemih znesek, na katerega se glasi; pri pogodbah v služenju znesek skupne plače, katero ima dobiti oni, koji stopa v službo — ako pa v pogodbi ni določeno, koliko časa ima služba trajati, se kolekovina odmeri po trikratni letni plači. Pri pogodbah delniških društev in družbenih pogodbah se kolekovina odmeri po znesku skupne društvene glavnice, pri potrdilih o dobitkih, po znesku dobitka, pri kupnih, menjalnih in drugih pogodbah radi premičnin, po znesku vrednosti.

Vloge, s katerimi se pri oblastvu naznanja samostojna vršitev prostega obrta, ali s katerimi se oblastvo prosi koncesije, ki je potrebna za vršitev obrta, morajo biti kolekovane:

- a) na Dunaju od prve pole K 12—
- b) v mestih, ki imajo nad 50.000 prebivalcev » » » » 8—
- c) v mestih, ki imajo od 10.000 do 50.000
prebivalcev » » » » 6—
- d) v mestih, ki imajo 5.000 do 10.000
prebivalcev » » » » 4—
- e) v vseh drugih krajih » » » » 3—

Ako treba še druge pole, kolekuje se z 1 K.

Prošnje za tobačne trafike in loterijske kolekture, za dovoljenje da sme godba javno igrati, da smejo biti gostilne, krčme in kavarne čez policijsko uro odprte, da se smejo kazati znamenitosti, prirejati koncerti, gimnastične in gledališke predstave, se kolekujejo po 2 K od vsake pole.

Pri prvih in drugih vlogah ima se pristojbina plačati tudi takrat, kadar se prosi ustno, ne da bi se zapisal zapisnik.

Prošnje za sledeča prava:

1. Za podeljenje, potrjenje ali prenos plemskih stopinj, podeljenje redov, dovoljenje smeti nositi inozemske rede, združenje ali poboljšanje grbov, dovoljenje za spremembe ali prenose imen, podeljenje častnih mest, častnih naslovov in drugih odlikovanj, združenih z obrtnimi podjetji, se kolekujejo po 10 K od vsake pole.

2. Za podeljenje, priznanje ali potrjenje privilegijev, kamor spadajo tudi izključni industrijski privilegiji, se kolekujejo po 6 K od vsake pole.

3. Za podeljenje ali priznanje avstrijskega državljanstva, za podeljenje meščanstva ali občanstva ali za sprejem v občinsko zvezo, se kolekujejo po 4 K od vsake pole.

4. Prošnje za podeljenje potnih listov, za uvoz, izvoz in prevoz kuhinjske soli, tobaka, smodnika ali za dovoljenje za uvoz ali izvoz določenega blaga, ako je za to potrebno dovoljenje, se kolekujejo po 2 K od vsake pole.

Splošne določbe c. kr. pošte.

g pomenja gram, *kg* kilogram.

S pismeno pošto se pošiljajo navadna pisma, priporočena pisma, ekspresna pisma, dopisnice, tiskovine, vzorci blaga, poštna nakaznice, poštni nalogi in časniki in priporočene pošiljatve s povzajem.

Pisma. Pri frankiranju pisma se pritisne znamka na gorenjem desnem oglu sprednje strani pisma, nikakor pa ne na zadnji strani. Frankirana v avstro-ogrske kraje, v Bosno in Hercegovino namenjena, kakor tudi iz poslednjih sem dospela pisma do 20 *g* veljajo 10 *v* (v lokalnem prometu 6 *v*), nefrankirana pa dvakrat toliko.

Pisma in pisemski zavoji ne smejo v Avstro-Ogrski, v Bosni in Hercegovini ter na Nemškem biti težji nego 250 *g*; pismom ki se pošiljajo v druge države, ni to nobena meja, kar se tiče teže. Pisemski zavoji, odločeni za avstrijske dežele, ki tehtajo več nego 250 *g*, morajo se oddajati pri tovrni pošti. Uradni pisemski zavoji pa smejo v Avstriji tehtati 2½ *kg*; iz Avstrije na Ogrsko le 1 *kg*.

Čez pismeno znamko se sme pisati naslov. Ako se pa nanjo pritisne privatna štampilja, ni veljavna. Za frankiranje se ne smejo rabiti iz pisemenih kovertov izrezane znamke in koleki, ravnotako tudi ne poškodovane znamke, n. pr. take, katerim se je okrog odrezal beli rob. Znamke, ki so se že rabile, se tudi ne smejo več rabiti za frankiranje pisem.

Priporočena pisma se morajo frankirati. Za domače in inozemske dežele zadošča, ako se pismo navadno zapre. V Nemčijo se priporočena pisma lahko pošiljajo tudi nefrankirano.

Povpraševalna pisma (pristojbina 25 *v*) napravijo se lahko za vsako tudi neprilporočeno pisemsko poštno pošiljatev, ki ni prišla na določeni kraj.

Dopisnice se smejo pošiljati tudi nefrankirane, ako se ne priporočajo (rekomandirajo). Vsakemu je dovoljeno dati si napraviti dopisnice po privatnem obrtu, vendar morajo, kar se tiče velikosti in moči papirja biti popolnoma enake uradnim. Na dopisnice se lahko tiska in zajedno piše, a to le na zadnji strani, kajti sprednja stran je namenjena le za prejemnikov naslov, kamor pa tudi pošiljatelj more napisati svoje ime ter take opomnje, ki se tičejo pošte.

Dopisnicam v domačih deželah se lahko pripenjajo poskušnje ali vzorci blaga, ako se ne pišejo potem nanje nikakršne druge, nego za poskušnje blaga ali vzorce dovoljene pismene opombe, ter ako so frankirane za 10 v.

Tiskovine se morajo frankirati in se tudi lahko priporočajo.

Pošiljatve vezanih in broširanih knjig in odprte karte ne smejo biti nad 1 kg teže in se ne smejo bistveno razločevati od poštnih pošiljatev. V svetovnopoštnem prometu so dovoljene pošiljatve tiskovin do 2 kg teže, a ne smejo meriti na nobeno stran več kakor 45 cm.

Razen naslova, datuma in podpisa na tiskovinah ne sme biti ničesar pisanega, tudi ne kaki dostavki. Izvzete so korektorne pole, katerim se smejo pridejati dotični rokopisi, poprave in rokopisne opombe, tičoč se tiska, dalje kurzni listi, trgovski cirkularji in ceniki (hektografirani vendar le po 20 ali več izvodov vkupe), pri katerih so dopuščene rokopisne ali mehaničnim potom napravljene izpremembe cen, imena potnikov, načina naročevanja ali plačevanja. Posebni deli tiskanega teksta pa se smejo v ta namen podčrtati, da se opozori čitatelj na kako določeno mesto. Dalje je še določeno na tiskanih vizitnicah napisati natančnejši naslov in stan pošiljalca ter pristaviti običajne črke (n. pr.: p. f. itd.); na povabilih navesti ime povabljenca, dan, namen in kraj zborovanja; pri knjigotržnih naročilnih listih na zadnji strani pismo imenovati naročene ali ponudene knjige, tiskani tekst sprednje strani pa deloma ali popolnoma prečrtati; tiskovne pomote popraviti.

Poslovni papirji kakor: akti vsake vrste, vožna pisma, poslovni dokumenti, prepisi in izpiski aktov, muzikalije in sploh pisma, ki se ne morejo smatrati za pravno ali osebno dopisovanje, se smejo v prometu svetovne poštne zveze, izvzemši Nemčijo, pošiljati pod križnim zavitkom (tudi priporočeno) do 2 kg teže in 45 cm širjave.

Vzorci se prevažajo v kraje avstro-ogrske države, v Bosno in Hercegovino, Belgijo, Bulgarijo, Črnogoro, Egipet, Francijo, Nemčijo, Grecijo, Veliko Britanijo, Italijo, na Portugalsko, Rumunsko, Srbsko, Špansko, Švico, Zedinjene države severne Amerike in v one turške kraje, kjer se nahajajo avstrijski poštni uradi, do 350 g teže, drugam pa le do 250 g.

Kar se tiče mere, ne smejo presegati na dolgost 30, na širokost 20 in na visokost 10 cm. Vzorcem in blagu za poskušnjo se ne sme priložiti nikako pismo.

Na naslovu mora biti vsakokrat opomba «vzorec» ali «poskušnja blaga».

Na naslovu sme razen tega biti navedeno: Ime ali tvrdka odpošiljateljev, tvorniško ali trgovsko znamenje poleg natančnejšega

označenja blaga, številke in cene, teže in mere blaga ter koliko ga je na razpolago. Razen omenjenih podatkov se ne smejo dodajati takim pošiljatkam nikaka pismena naznanila ali kakršneoli opombe.

Tudi žive čebele se lahko pošiljajo po domačih krajih, na Ogrsko, v Bosno in Hercegovino, Nemčijo, v razne druge dežele kot blago za poskušnjo, ako so tako shranjene, da se pošta lahko prepriča o vsebini, in da ni pri prevažanju nikake nevarnosti.

Pri nezadostno frankiranih pošiljatkah s tiskovinami, poslovnimi papirji in vzorci se zahteva nedostatek od prejemnika, in sicer dvakrat toliko, za kolikor so bile premalo frankirane.

Popolnoma nefrankirane prej navedene pošiljatve se ne odpravljajo, nego se vrnejo pošiljatelju; če pa poslednji pošti ni znan, se postopa z njimi tako, kakor z nedostavnimi pismi.

Priporočene pošiljatve s povzetjem.

Priporočene (rekomandirane) stvari se morejo pošiljati po Avstro-Ogrskem, v Bosno in Hercegovino in v nekatere tuje dežele (glej «povzetja v inozemstvu») tudi s povzetjem, in sicer po domači državi ter v Bosno in Hercegovino do 1000 K, drugam pa do 400 K = 400 mark = 500 frankov. Pri takih pošiljatkah, za katere veljajo ravno iste pristojbine, kakor za navadno priporočene, se mora napisati na vrhu nad naslovom beseda «povzetje», ako so namenjene v inozemstvo pa «remboursement». Precej zraven ali pa spodaj naj se navede povzetni znesek s številkami, a krone tudi z besedo, in sicer vedno v denarni veljavi tiste države, kamor se pošiljatev glasi, tedaj v Nemčijo v markah, v Švico in Francijo v frankih itd. Pod zneskom pa mora pošiljatelj natanko in razločno zabeležiti svoj naslov. Da ne nastanejo kake pomote, je treba med tem naslovom in onim, ki označuje prejemnika, pustiti nekoliko praznega prostora.

Kakor brž je prejemnik vplačal znesek in pošiljatev prevzel, odtegne dotični poštni urad od povzetnega zneska pristojbino za navadno pošto nakaznico in 10 v terjalnih stroškov, ostanek pa pošlje oddajalcu po nakaznici.

Poštne pristojbine.

Avstro-Ogrska in Nemčija: Pisma do 20 g (Nemčija le 15 g) 10 v (mestni promet 6 v), do 250 g 20 v (mestni promet 12 v), dopisnica 5 v; dopisnica z odgovorom 10 v, priporočitev 25 v (mestni promet 25 v), vzvratni promet 25 v (mestni promet 25 v), ekspres

30 v, tiskovine do 50 g 3 v, do 100 g 5 v, do 250 g 10 v, do 500 g 20 v, do 1000 g 30 v, vzorci v avstro-ogrske kraje in v Nemčijo do 250 g 10 v, do 350 g pa 20 v.

Bosna in Hercegovina: Pisma 10 v do 20 g, dalje do 250 g pa 20 v, kakor za Avstro-Ogrsko v Sandžak-Noví Bazar za vsakih 15 g 24 v. Ekspresne pošiljatve so dopuščene samo v kraje, kjer so pošte.

Črnagora: Pisma za vsakih 15 g po 10 v, dopisnice 5 v (z odgovorom 10 v), za tiskovine in vzorce veljajo iste pristojbine kakor v Srbijo. Poslovni papirji niso dopuščeni.

Srbija: Pisma za vsakih 15 g 15 v (v mejnem prometu, oziroma z Ogrskega 10 v), dopisnica 10 v (za Srbijo z odgovorom 20 v). Tiskovine, poslovni papirji, vzorci za vsakih 50 g 5 v, priporočila 25 v, vzratni list 25 v, ekspres 30 v.

Poštné nakaznice v domačih deželah.

Za zneske do 20 K 10 v, do 100 K 20 v, do 300 K 40 v, do 600 K 60 v, do 1000 K 1 K.

Poštné nakaznice v Bosno in Hercegovino in iz Bosne in Hercegovine

so dopuščene do 1000 K in znaša pristojbina do 40 K 20 v, od 40 do 100 K 40 v; od 100 do 300 K 60 v; od 300 do 600 K 1 K 20 v in od 600 do 1000 K 2 K.

Poštni nalogi

posredujejo poplačevanje menic, računov, kuponov itd. in se morejo poslati na vse pošte avstro-ogrske države, v Bosno in Hercegovino ter v Turčijo, in sicer v Adrijanopelj, Beirut, Konstatinopel, Solun in Smirno, kjer se nahajajo avstrijske pošte, slednjič tudi v Nizozemsko v znesku največ 1000 K — v Belgijo, Nemčijo, Egipt, Francijo (Algir), Italijo, Luksemburško, Norvegijo (naj se naredi naslov na pošte v Pragi), Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis do 800 K (800 mark ali 1000 frankov).

Poleg uradnega vzorca (cena 1 v), adresira se terjatev utemeljujoči dokument (pobotan račun itd., toda znesek mora biti pisan s črkami) kot priporočeno pismo, n. pr.: «Na poštni urad v »poštni nalog». Kakor hitro je znesek plačan, prejme oddajalec poštnega naloga znesek, odštevši pristojbino poštné nakaznice in 10 v terjalnih stroškov za vsak dokument, na kateri se je dobilo plačilo.

Ako se poštni nalog ne sprejme, pošlje se zastonj nazaj. Pristojbine so torej kakor za priporočena pisma, poštno nakaznico in vsako pobotnico itd. 10 v terjalnih stroškov.

Poslati dokumente poštnege naloga na kakšen drugi kraj nego se je navel s prva, je dovoljeno.

Denarne in tovarne pošiljatve.

Denarna pisma: Za Avstro-Ogrsko do 250 g 100 K vrednosti do 10 milj dalje 30 v, nad 10 milj 54 v, od 100 do 600 K do 10 milj dalje 36 v, nad 10 milj 60 v, za vsakih daljših 300 K 6 v več, — iz Avstro-Ogrskega v Nemčijo do 600 K vrednosti do 10 milj 36 v, nad 10 milj 60 v, za vsakih daljših 300 K pa 6 v več.

Poštni zavoji (paketi): Za Avstro-Ogrsko do 5 kg do 10 milj 30 v, nad 10 milj 60 v; za zavarovanje pristojbina po 6 v do 100 K, od 100 K do 600 K 12 v; za vsakih nadaljnih 300 K pa 6 v več.

Avstro-Ogrska in Nemčija: do 5 kg do 10 milj 30 v, nad 10 milj 60 v; za vsak nadaljni kg do 10 milj 6 v, 20 milj 12 v, 50 milj 24 v, 100 milj 36 v, 150 milj 48 v, nad 150 milj 60 v več; vrednostna taksa do 600 K 12 v, za vsakih nadaljnih 300 K po 6 v več. Pošiljatve se dopuščajo le do 50 kg.

Za pošiljatve v Bosno, Hercegovino in Novi Bazar se plača do 500 g 60 v, od $\frac{1}{2}$ kg do 5 kg 1 K. Za težje pošiljatve računa se do Imotskija ali Broda, gori navedena vozarina in vrednostna taksa odpadajoča za Avstrijo, najprej pa za vsaki kg 16 v vozarine in vrednostna taksa za vsakih 300 K 6 v več.

Povzetja v domačih deželah

se morejo pošiljati na vse pošte avstro-ogrske države do 1000 K.

Za vsako pošiljatev s povzetjem se poleg vozarine plača še posebna provizija. Ta znaša za vsake 4 K 1 v, najmanj pa 12 v, tudi pisma se pošiljajo lahko s povzetjem. Povzetja brez navedene vrednosti do 250 g se pošiljajo s pisemsko pošto.

Pošiljanje pisem v svetovni poštni zvezi.

a) Pisma za vsakih 15 g 25 v, za dopisnico 10 v, z odgovorom 20 v; b) tiskovine: za vsakih 50 g 5 v do največje teže 2000 g; c) vzorci blaga za vsakih 50 g 5 v, najmanj 10 v, dopustna teža 350 g; d) trgovinski papirji za vsakih 50 g 5 v, najmanj 25 v, dopustna teža 2 kg; e) priporočitev 25 v, vzratni list 25 v, ekspres 30 v.¹⁾

¹⁾ V katere inostranske dežele so ekspresne pošiljatve dopuščene, se izve pri vsakem poštnem uradu.

Za dežele in kraje, ki niso pri svetovni poštni zvezi, se računijo tudi ravno navedene pristojbine, razloček je samo ta, da se pošiljatve večinoma ne morejo priporočiti, dostikrat še celo ne frankirati do tistega kraja, kamor so namenjene in da se dopisnice smejo odpravljati le v Kaplandijo v južni Afriki.

Poštna nakaznice v inozemstvo

in sicer v Nemčijo, Belgijo, Chile, Kino (nemške poštne agenture v Shanghai, Tientsin in Tsintan), Kongo, nemško vzhodno Afriko, nemško južno-zapadno Afriko, Egipet, Francosko in Algerijo, Italijo, San Marino in Erytreo, Japonsko in Koreo, Kamerun, Kiatschou, Luksemburško, Črnogoro, Nizozemsko, Norveško, Portugalsko z Madeiro, Švedijo, Švico, Srbijo, Togo (samo v Klein-Popo in Lomé), Tripolis (ital. poštni urad), Tunis, Turčijo (c. kr. avstrijski poštni uradi do 1000 K); v Argentinsko republiko, Bolgarijo, Dansko, nemško Novo-gvinejo, Finlandijo, Anglijo, Irsko in kolonije, Malto, Maroko in francoski poštni urad Tanger, Nizozemska vzhodna Indija, Rumunija, Samoa (nemški poštni urad Apia), Siam (samo v Bangkok in Chiangmai), Tripolis (francoski poštni urad), Zedinjene države v Ameriki, Zanzibar (francoski poštni urad) do 500 K; v Grško do 400 K in znaša pristojbina v Nemčijo do 40 K 20 v, potem pa za vsakih 20 K 10 v več; v druge dežele, izvzemši Črnogoro in Srbijo pa do 100 K za vsakih 25 K 25 v, čez 100 K pa za vsakih 50 K 25 v. Za Srbsko in Črnogoro veljajo ravno iste pristojbine kakor v Bosno in Hercegovino.

Brzobjavne poštne nakaznice so dovoljene: v Belgijo, Bolgarijo, Dansko, Francijo, Italijo (izvzemši Tripolis), Japan (in sicer le v Tokio in Yokohamo), Luksemburško, Nemčijo, Nizozemsko, Norvegijo, Rumunijo, Švedijo, Švico in Tunis, Egipet (a le v Aleksandrijo, Ismalio, Kairo, Port-Said in Suez), Srbijo in Črnogoro do 100 K.

Poštni zavoji do 3 kg v inozemstvu po nizki vozarini so dopuščeni v naslednje dežele: Anglijo in kolonije, Apio (5), Argentinsko republiko, Ascension, Belgijo (5), Bolgarijo, Chile (5), Dansko (5), Egipet (5), Islandsko (5), Italijo (5), Japan (5), Kamerun (5), Kanado, Kitaj (5), Kolumbijo, Kongiško državo (5), Kostariko, Luksemburško (5), Malto, Meksiko, Nizozemsko (5), Norvegijo (5), Portugalsko, Rumunijo, Salvador, Srbijo (5), Straits-Settlements (5), Španijo, Švedijo, Tanger, Togo (5), Turčijo (c. kr. pošte), Urugvaj, Zanzibar (5). Pristavljena številka (5) pomeni, da se v onih deželah sprejemajo pošiljatve po 5 kg teže.

Povzetja v inozemstvo

n sicer v Belgijo †, Nemčijo †, Angleško, Francijo čez Nemčijo †, Egipet, Helgoland, Italijo †, Luksemburško †, Nizozemsko †, Norvegijo †, v Francijo čez Švico v Dansko, Portugalsko, Rumunijo do 500 K, v Švedijo †, Švico †, Turčijo in severo-ameriške Zedinjene države se vzprejemajo do zneska 1000 K, v Srbijo do 1250 K avstr. velj., v dežele s † zaznamovane, se tudi vzprejemajo priporočena povzetja. Provizija znaša pri voznopoštnih povzetjih (izvzemši vozarino) v Nemčijo in Švico 2 v za vsaki 2 K, najmanj pa 12 v; v Srbijo do 24 K 12 v, potem pa za vsake 4 K 2 v več, a v druge dežele 20 v za vsakih 20 K.

Brzovjavni cenik.

	taksa za vsako besedo:	najmanjša taksa:
Lokalne brzovjavke:	2 v	40 v
V Avstro-Ogrski	6 v	60 v
V Bosno in Hercegovino		
V Bosni in Hercegovini		
V Nemčijo		

Za besedo velja do 15 črk ali 5 števil; naslov in podpis se ravno tako zaračunja kakor tekst.

Evropski promet.

Pristojbina za vsak telegram po 60 v temeljne takse in nastopne takse za vsako besedo, sestavljeno iz 15 črk ali 5 števil.

Algir 26 v. — Anglija, Škotsko, Irsko in Kanarski otoki 26 v. — Belgija 21 v. — Bolgarija 16 v. — Črnagora iz Dalmacije 6 v, sicer 9 v. — Dansko 21 v. — Francija, Korzika in Monako 16 v. — Gibraltar 33 v. — Grško (celina), Evbeja in Poros 41 v. — Krf čez Trst 26 v, na druge otoke 44 v. — Italija, mejni promet 8 v, sicer 16 v. — Luksemburško 21 v. — Malta 37 v. — Nizozemsko 19 v. — Norvegija 32 v. — Portugalsko 33 v. — Rumunija 9 v. — Rusija (evropska) 24 v. — Srbija 9 v. — Španija (celina) 28 v. — Kanarski otoki 88 v. — Švedsko 24 v. — Švica s Tirolskega, Predarelskega in iz Lichtensteina 6 v, sicer 9 v. — Tripolis 68 v. — Tunis 26 v. — Turčija (evropska), čez Bosno 28 v, čez Trst 38 v.

Važnejša določila poštne hranilnice.

Vsi poštni uradi sprejemajo med navadnimi uradnimi urami tudi denar v svojo hranilnico in dajo po potrebi vsakršna pojasnila o vplačevanju in izplačevanju.

Vložnik je vsakdo, kadar sam ali zanj kdo drugi vloži znesek večji kakor 1 K. Znesek mora biti s 50 deljiv. Vložnik sme imeti le eno poštno hranilno knjižico in te vrednost ne sme presegati 2000 K.

Prvo vlogo mora vložnik sam vložiti, da se podpiše s svojim navadnim podpisom, v knjižici na določenem mestu in na nasprotnem potrdilu («protipisu») ter pove stan, kraj, dan, mesec in leto rojstva ter svoje stanovanje; izvoli si tudi lahko «geslo» (to je kako poljubno besedo, katera mu v mogočih slučajih spričuje lastninsko pravico), kar pa napiše le v «protipisu», sam si jo pa dobro zapomni. Knjižica in nje vročba so brezplačne.

Vsako vlogo vpiše poštni uradnik v knjižico in vrhutega pošlje vložniku poštni urad še prejemno potrdilo. Najmanjša vloga je 1 K, katero sprejemajo vsi poštni uradi.

Za manjše zneske kakor 1 K so pa «poštne hranilne karte». Te karte z vtisnjeno 10 v znamko se dobe po vseh zalogah poštних potrebščin po 70 v. Na tako hranilno karto se potem prilepi še devet 10 v poštних znamk, kar znaša z vtisnjeno ravno 1 K. Te karte z znamkami izpolnjene sprejemajo potem vsi poštni uradi kot vloge po 1 K.

Znesek od 2 K do 40 K se takoj lahko vzame iz poštne hranilnice pri vsakem poštnem uradu, toda pustiti se mora najmanj še 1 K v hranilnici za tisto knjižico. Znesek pod 2 K in nad 40 K je pa treba pri poštno-hranilničnem uradu na Dunaju odpovedati, na kar se prejme, ako je bila odpoved v redu, kmalu «plačilno nakaznico». — Vloge se obrestujejo po 3 odstotke.

Vložnik more zahtevati, da se za njegovo vlogo nakupijo državni obrestonosni papirji; mora pa tudi že tako vložiti v poštno hranilnico ter dobi posebno rentno knjižico.

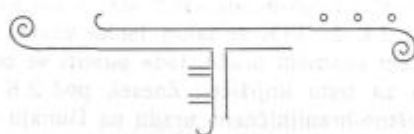
Obresti v poštni hranilnici so proste dohodninskega in tudi drugih davkov. Vložna knjižica poštne hranilnice je nedotakljiva last vložnikov, ne more se mu ne vzeti, ne zastaviti, pa tudi ne zarubiti.

V čekovni oddelek stopi vložnik lahko tedaj, kadar vloži v poštno hranilnico najmanj 100 K, ki jih mora imeti vložene, dokler hoče ostati pri čekovnem oddelku. Glede zneska, ki to «osnovno vlogo» prehaja, lahko potem razpolaga in zahteva z ene strani, da se nakazane vsote vpišejo na njegov račun, z druge, da se poljubni zneski nakažejo katerikoli osebi ali tvrdki. Potrebne tiskovine za objavo pristopa z zavitkom, dajo poštni uradi brezplačno.

Natančen pouk o poštni knjižici se nahaja v vložni knjižici.
Natančem pouk o čeku in njega porabi z vzorcem položnih
listov in čekov dobi se pri poštah uradih brezplačno.

Ploskovne mere.

1 danska milja	7.532 m
1 angleška milja	1.609 »
1 morska milja vseh narodov	1.852 »
1 francoska morska milja (= 3 morske milje)	5.556 »
1 norveška milja	11.295 »
1 ruska vrsta	1.067 »
1 švedska milja	10.688 »
1 geografična milja	7.420 »
1 stopinja ekvatorja = 15 geografskih milj	111.306 »

Denar vseh dežel.

Relativni kurz najobičajnejših novčnih vrst v kronah.

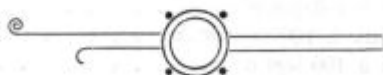
Amerika. Združene države. 1 dolar à 100 centimov . . . K	4'93 ¹ / ₂
10 dolarjev = 1 eagle, Južna Amerika 1 piaster (à 8 realov po 4 cuartille ali 100 centimov) . . . »	5'11
Anglija. 1 funt šterlingov à 20 šilingov (Gw.) (Guin. 21 šil.) . . . »	24'01 ³ / ₄
1 šiling à 12 pensov . . . »	1'17 ¹ / ₂
Arabija. 1 Moka-tólar à 80 kabirjev (120 ¹ / ₂ Moka-tólar- jev = 100 avstrijskih Marije Terezije tolarjev) . . »	4'12
Argentinska ljudovlada. 1 peso fuerte . . . »	4'82
Avstralija. 1 funt šterlingov à 20 šilingov à 20 d. . . »	24'01 ³ / ₄
Avstro-Ogrsko. 1 gld. = 1 gld. à 100 kr. = 1:85'06 . . »	2'—
in 1 krona à 100 vinarjev . . . »	1'—
Belgija. 1 frank à 100 centimov ¹⁾ . . . »	—'95 ¹ / ₄
Bolgarija. 1 lev (frank) à 100 stotink v zlatu . . . »	1'—
Običajni denar v srebru . . . »	—'93
Braziliija. 1 milreis (peso) v zlatu à 100 rešov . . . »	2'58 ¹ / ₂
Ceylon. 1 rupija . . . »	2'35
Dansko. 1 krona à 100 oer . . . »	1'30
Egipet. 1 piaster (à 40 par) . . . »	—'25
Finsko. 1 marka à 100 pennijev . . . »	—'95 ¹ / ₄
Francosko. 1 frank à 100 centimov . . . »	—'95 ¹ / ₄
Grško. 1 drahem à 100 leptov . . . »	—'95 ¹ / ₄
Holandsko. Glej Nizozemsko.	
Italija. 1 lira à 100 centezimov . . . »	—'95 ¹ / ₄
Japonska. Račun v deželi 1 itzebou . . . »	1'76
Račun z Evropo 1 mehikanski srebrn dolar . . . »	3'59
Kanada. Postavno kakor na Angleškem, v prometu 1 halif à 5 s. . . »	5'88
Kitajska. 1 taël ali lieng à 10 tsienov, à 10 fenov 10 cashov . . . »	7'52

1) 0'95¹/₄ ali natančneje 0'95'23

Kuba in Portoriko. 1 piaster à 100 centimov	K	5'10
Mehika. 1 peso à 8 realov à 4 kvartile	»	5'10
Nemčija. 1 marka à 100 pfenigov ¹⁾	»	1'17 ¹ / ₂
Nizozemsko. 1 gl. à 100 cent. (ali 20 stiblingov)	»	1'99
Norveško. 1 krona = 100 oer	»	1'32 ¹ / ₄
Nova Granada. 1 peso à 10 dec. à 10 centov	»	4'70
Paraguay. 1 piaster à 8 realov	»	5'18
Perzija. 1 doman =	»	9'41
10 kranov, 1 kran =	»	—94 ¹ / ₄
10 dimarjev, 1 dinar	»	—09'4
Portugalsko. (conto de reïs 1000 milreïs) 1 milreïs à 1000 reïsov	»	5'32
Rumunsko. 1 lej à 100 banijev	»	—95 ¹ / ₄
Rusija. 1 zlat rubelj à 100 kopejk ²⁾	»	3'77
1 polimperial (novejšega kova)	»	19'04 ¹ / ₂
Srbija. 1 dinar à 100 paras	»	—95 ¹ / ₄
Španija. 1 peseta à 100 cent.	»	—95 ¹ / ₄
1 duros à 10 realov à 100 centimov	»	4'93
Švedsko. 1 krona à 100 oer	»	1'32 ¹ / ₄
Švica. 1 frank à 100 rapov	»	—95 ¹ / ₄
Turčija. Najnovejši denar: kos za 20 piastrov	»	4'23
1 piaster (gerš) à 40 par	»	—21
Vzhodna Indija. 1 komp.-rup. à 16 annas à 12 pijes	»	2'35

1) 1-17¹/₂ ali natančneje 1-17-56.

2) Papirnat rubelj ima menjajočo ažijo.

Deželne barve evropskih držav.

Anglija — rdeče-modro-belo.

Avstro-Ogrsko — državna barva:
 črno-rumeno; avstr. ces. hišna
 barva: karminovo rdeče-belo;
 avstr.-ogrske vojne mornarice
 zastava: rdeče-belo-rdeče;
 avstr.-ogrske trgovske morna-
 rice zastava: rdeče-belo-rdeče
 (spodnji kos je deljen v rdeče
 in zeleno).

Badensko — rdeče-rumeno.

Bavarsko — modro-belo.

Belgija — črno-rumeno-rdeče.

Bolgarija — belo-zeleno-rdeče.

Črnagora — rdeče-belo.

Dansko — rdeče-belo.

Francija — modro-belo-rdeče.

Grško — belo-modro.

Hansa-mesta — belo-rdeče.

Hesensko — belo-rdeče.

Italija zeleno-belo-rdeče.*

Meklenburg — rdeče-modro-
 rumeno.

Nemčija — črno-belo-rdeče.

Nizozemsko — rdeče-belo-modro.

Norveško — rdeče-belo-rdeče.

Ogrsko — rdeče-belo-zeleno.

Oldenburško temnomodro-rdeče.

Portugalsko — modro-belo.

Prusija — črno-belo.

Rumunija — modro-rumeno-rdeče.

Rusija — belo-modro-rdeče.

Saksonsko — zeleno-belo.

Srbija — modro-rdeče-belo.

Španija — rdeče-rumeno.

Švedija — rumeno-modro.

Švica — belo-rdeče.

Turčija — rdeče-zeleno.

Virtemberško — črno-rdeče.

Barve avstrijsko-ogrskih dežel.

Bosna in Hercegovina — rdeče-
 rumeno.

Bukovina — modro-rdeče.

Češko — belo-rdeče.

Dalmacija — modro-rumeno.

Galicija — modro-rdeče-rumeno,
 tudi rdeče-belo (poljsko) in
 modro-rumeno (rutensko).

Gorica in Gradiška — belo-rdeče,
 rumeno-modro.

Hrvaško in Slavonija — rdeče-
 belo-modro.

Istra — rumeno-rdeče-modro.

Koroško — rdeče-belo (srebro).

Kranjsko — belo-modro-rdeče.

Moravsko — rumeno-rdeče-modro.

Ogrsko — rdeče-belo-zeleno.

Reka — belo-modro in zeleno-rdeče.

Solnograško — rdeče-belo in črno-
 rumeno.

Spodnje-Avstrijsko — modro-zlato.

Šlezija — črno-rumeno.

Štajersko — belo-zeleno.

Tirolsko in Predarelsko — belo-
 rdeče (Strelci: belo-zeleno).

Trst — rdeče-belo-rdeče.

Zgornje-Avstrijsko — belo-rdeče,
 tudi črno-rumeno.*

Tiho vi spomini!

Tiho, tiho vi spomini,
daleč proč od me bežite,
spečih ran mi ne budite,
topi mir mi vsaj pustite!
Tiho, tiho vi spomini!

Mirno srce se ne gane,
saj udarcev več ne čuti.
Naj vihar, še tako ljuti,
z vso močjo ob njega buti,
mirno srce se ne gane.

Tiho torej vi spomini,
ki jedini mir kalite!
Spečih ran mi ne budite,
daleč proč od me zbežite,
vi spomini, vi spomini!

A. Novačan.

Oton Zupančič.

Neka prijetna utrujenost se te polasti, ko si po jedi odložil žlico. Rad si nekoliko časa počiješ. Iz kasete vzameš smodko ali pa si zviješ cigareto, potem sežeš po časnik, če ga še nisi čital, ali pa vzameš iz salona drobno knjigo, z zlatom obrezano, zložno sedeš v naslonjač in začneš čitati. Kaj lahkega ti ravno ugaja; mnogo misliti pa ne maraš, slediti globokim problemom se ne čutiš dovolj razpoloženega, toda pesmi, to je nekako prijetno šumljanje, ki tako odgovarja valovanju dimovih oblakov, to boža tvoje uho. Že tisk je tako lep, vedno jednako dolge vrstice in kitice; pa tako hitro se prečita jedna stran, pri drugih knjigah pa stran kar konca nima. In vsebina je ravno nalašč. Kako lepo se govori o ljubezni, da se tudi v tebi oglašajo sorodni čuti, in o domovini, da i sam postaneš navdušen!

Tako smo čitali svoj čas pesnike. In sedaj pa ne? Tudi sedaj jih lahko na ta način čitaš, toda ne bodo ti ugajali, ne boš jih prebavil, ker so pretežka hrana. Treba se je v nje poglobiti, sicer ti ostanejo nerazumljivi in nič ti ne pomaga pomilovalno zmigavanje z rameni nad novo strujo. Godi se ti s pesnimi tako kakor z modernim slikarstvom, ki se je kakor vsa umetnost pomladilo in prenovilo koncem minulega stoletja. In ti valovi novega naziranja in izražanja pripluli so tudi do slovenske umetnosti ter še le pravzaprav rodili slikarstvo in kiparstvo.

Nas tu zanima le pesništvo in še to le v toliko, kolikor je zastopano v najnovejši zbirki (Čez plan) pesnika-voditelja Otona Zupančiča.

Značilne razlike med starejšim in modernim pesništvom se kažejo v vsebini in obliki.

Pred vsem ni več tiste lahkote, kakor smo je vajeni. Čitaš pesem, čitaš jo do konca, a še vedno ti ni popolnoma jasna misel. Poprej tega ni bilo. Večkrat ti je že napis vse povedal. Res, včasih si tudi moral ugibati, taval si takorekoč po temi, toda z zadnjo kitico, ali vsaj z zadnjo besedo, se je zasvetilo in hipoma ti je bila pesem jasna. Spominjam le na Aškerčevo balado Godec in na Gregorčičevo Eno devo le bom ljubil.

Ta nejasnost, ki se kaže v mnogih pesmih — ne v vseh — je seveda nameravana in ne izvira iz pesnikove nezmožnosti, da izrazi razločno svoja čustva. Pesem hoče vplivati, in če so stara sredstva izrabljena, išče se novih. In čim bolj so izvirna, tembolj so nam nenavadna in treba se nam je potruditi v pesnikovo delavnico, da ne delamo krivico.

V svojih pesmih, posebno v poslednji zbirki je Zupančič razodel svoje nazore o poeziji, o življenju, podal je tudi lep kos lastnega razvitka in zato je vsebina značilna ne le zanj, temveč za novo strujo sploh.

Poglejmo si torej vsebino!

* * *

Pesniku niso rojenice trosile zlata v zibel. Podoben je ptiču Samoživu, ki je bil brez kril in slep na svet poslan. Ves rod se ga je sramoval, lastna mati ga je izdala. Natihoma so se odpravili vsi, pustili so ga samega visoko vrh pečine. Podoben je onemu ciganu, ki je bil ves gol, le z mrežo pokrit, ljudje pa so vsi imeli tople kožuhe. In pri tem je bil še velik humorist. Potaknil je prst skozi luknjico in se stresnil rekoč: «Fu, zunaj je mraz!»

Usoda mu ni mila, in vendar hrepeni po šumnem vrtincu življenja. Saj ga tako vabi svet. Ali ne prihaja tam vila? Glej, kako je lepa, kakor bi jo bila lilija izpuhtela

in v njene valovite lase se je vjela polnoč s svojimi zvezdami! Vedno bliže, že je pri oknu. Z blestečim prstom potrka na šipo in srebrni glas zazveni. In mladenič? Vzvalovalo je v njem, kri je zaplala. Toda pogledal je mater, svojo staro mamico, ki ji oči tle tako mrtvo ko trhel les. In te oči ga zadržujejo. In premagal se je, ostal je doma pri materi. A ni mu dalo miru. V sebi čuti moč in to hoče v svetu poskusiti. Kdo jezdi tam po beli cesti? Junak je, ponosen in visok, in jezdi daleč, daleč. Meč se mu blesti ob boku in konj pekeče. Zdaj je tukaj. Gredoč trešči ob okno in se

niti ne ozre. In mladenič? Mati spozna njegovo hrepenenje, ne upa se mu braniti, le globoko vzdihne. In sin ji pade krog vratu in ostane doma. Že je mati blagoslavljala nebo, misleč, da ji je sin rešen. On pa venomer strmi iz kočice, ki je zanj premajhna. In ko napoči tretji zor, pride k materi. s povešeno glavo:

Mati, prižgi mi svečo
za sedem let —
tak velik je svet,
jaz grem za srečo...

In gre v svet poln hrepenenja, ki mu ga nikdo ne uteši. Nad seboj vidi le zlato zvezdo na lazurju in hoče razviti in razmahniti krila, da jo doseže. In takrat bi rad objel vsakega, vsakemu bi rekel brat. In prost bi bil vseh črnih strastij, prost vseh boolestij.

Tje bi hotel iti, kjer so široke ravnine s svobodnim obzorjem, in drugič ga miče na mogočne višine s čarobnimi močmi in v goščave bi rad, kjer tuli vihar.

* * *

Za trenutek ga prevzame tujina. Kako reven se mu zdi dom! Povsod mrak in strah. Jata vran kroži nad temnimi gozdi in zakriva zarjo in vrešči pogin. In domovina spi, a ne sladko in mirno, temveč še v sanjah ječi. In kako tudi ne? Saj je naš junak Črtomir, oni Črtomir, ki ga ni podrl tuji meč, temveč lastna nemoč. In ta Črtomir je vstal zopet iz groba in zagrizel se je kot volkodlak v rodna tla in ves dom je otroval s svojo robsko krvjo. In zato prihajajo od Drave, Save in Soče črne vesti v belo Ljubljano. . . . «Domoljubi» so papagaji, ki so se naučili par svečanih besed. In svoboda? To je smešna krinka, opičji obraz! Zato se mu dviga črn gnev v duši, podreti mora te «svete hrame».

A kmalu se prepriča, da mu je tujina le mačeha. In vedno češče se ozira tje za gore, kjer se mu zdi tako mirno in milo. Rad bi pogledal za blestečo zarjo, rad bi domovini kaj ljubelega in kaj dobrega povedal, v teh težkih dneh.

* * *

In zdelo se mu je, da ga kličejo bratje na pomoč. Glas je bil prišel po noči, tako težak kakor iz grobov. In predrl je mreno, ki mu je doslej zakrivala brate, duša je zažarela, zazrl je luč in svet, ušel je iz samote, iz ječe. Prešnil ga je blisk, začutil je, da mu rasto peruti, mogočne

kakor veje drevesa. In razmahnil je krila, tako široka, da mu sega desna perut do jutranje zore, leva do večerne zarje, in dvignil se v zrak. In kadar zgane svoja krila, prikloni se hrast do tal, oblaki planejo narazen. Perut se mu zadene zdaj ob drevje, zdaj ob skalovje, zdaj narašča, zdaj pojema. Povsod želi priti, kjer sluti kako veliko skrivnost. Povsod sliši glasove, ki zdaj vriskajo, zdaj jočejo. In v duhu mu nastanejo podobe, cel roj jih je, in jih gleda, gleda... Začetkom še temne in težke, a notranji vihar mu veli naprej. Plameneče oči mu kažejo pot.

In ni več sam. Pridružijo se mu drugi orli in sokoli in prepodijo četo vran, ki zakrivajo zarjo novega dne. Malo jih je? Več ko mislite! Vsi borilci minolih vekov, ki se jim vi klanjate, vsi so njih sobojevniki. Mogočen plamen šviga iz davnine, preletel je vekove in prišel je do nas. In sedaj prihaja nova zarja, v globini duše jo čutimo in bliža se dan z demantno krono ter trka s srebrnimi prsti:

«Bratje, kako je v vas?
Soli vaše njive zorane?
Zdaj zvezde ugodne vladajo,
zdaj semena zlata padajo —»

* * *

In kako se je domovina odzvala? Pesnik je bridko razočaran. Vseh živih dan je šel mimo, zamudili so ga. Prevelika je perut pesnikova, presvetel je žar njegovega očesa, premajhen je rod, poskril se je. In vihar, ki ga pesnik čuti v prsih, je zaman. Saj tu je puščava, tu se izhruje, ne da bi ga kdo slišal, ne da bi kdo vedel zanj.

Toda pesnika je zadelo še huje. Njegov najljubši prijatelj mu je umrl. Koliko je obetal! Njegove melodije so prodirale svetlo in zmagovito skozi noč. Bil je kondor, solncu brat, smeli sin svobode. Toda ujet je, zaprt, onemogel. V obupu vztrepetava s krili, zaletava se z glavo v rešetko,

pri tem pa mu lijeta dva črna curka krvi ravno čez njegove oči. Kaj mu pomaga ponos očij, proti usodi je onemogel! Podoben je samotnemu plamenu, ki koprne kvišku, a se mora z vetrom boriti, ki ga pritiska na tla.

Res Slovenec nima sreče:

Dokler ne pade zadnje jasno čelo,
ki lesketa na njem se večnosti
poljub — grobovi tulijo . . .

Po prijateljevi smrti je pesnik sam kakor hrast, zmrzujoč sred polja, ki na njem sedi vran. Nikogar nima več, da ga potreplje po rami, da bi mu gledal v odkrito, iskreno oko. A tudi ost njegovih verzov se ne blesti več kakor prej, ko je z njim tekmoval in si meril mlade moči. Tisti veliki dan, katerega se je tako veselil, je sicer prišel, a prišel je zastonj, v duši so ostale sence iz polnoči, in nikjer ni zarje, da bi jih pregnala.

Nazaj si želi zlate mladosti z radostjo in sanjami in otroško lahkovernostjo. Toda odplula je kakor zlata večerna zarja in nastala je tema brez zvezd. Pred seboj vidi ovoj megle, ki se tako težko vzgane, na potu so krvave lise, sledovi krutih ran, povsod vidi trpeči obraz prijatelja, vse mu pravi, da ga čaka ista usoda. In vendar pesnik ne obupa. Ni li to večni zakon, da življenje zahteva zopet življenje? Mati omedleva, ko se odtrga sin. Vzlic tej temni neizprosni oblasti hoče nadaljevati svojo pot, naj si je tudi sam. Vzor mu je toreador, ki gre v boj, v smrt, toda njegov korak gre kakor potres od gor do gor. Poezija mu je meč, »svetlo nabrušen i v ognju i v strupu izkušen«, in naj mu je nasproti magari ves svet. Ponosno pravi raznim poetom:

Vi drugi imate ljubice,
vi drugi imate denar,
a jaz — jaz imam po strani klobuk,
pa kaj mi vse drugo mar.

In spomini mu plavajo v tiste čase, ko je tudi njemu sijala ljubezen. Kolika sreča je takrat cvetela zanj! V temi je bil živ, toda solnce je zasijalo in postal je dan, jasen in vroč, posejan z demanti. Nebo se je zjasnilo nad njim in duhteče cvetje je priklilo iz mraka. In ljubico vodi za roko kot voljno jetnico med polji v duhteči poldan in mlada ljubezen vriska proti nebu svoj vihar. Lasje ji padajo čez obraz in s tresočimi rokami poseže v ta gosti mrak in pije srečo za dva. Zdi se mu, da se vozi skozi vseh sedem nebes. Od radosti je zagnal klobuk v vodo. In drugič zopet se poredno igra z dekletom za zagrinjalom in se smeji solncu, ki je zastonj poslalo tri snubce: drobne ptičke, rdeče rože in zlate žarke. Ponosen je kakor kostanj, ki kipi kot kljubujoč smeh v nebo in izziva viharja moč. In po noči sanja o njej, kako ji bije srce z divjo silo, kako ji žarijo oči in on stega roko kakor drevo mladiko v maj. V tujini si želi perut nevihte, da poleti k njej, želi si zlatih oči solнца, da jo uzre čez hrib in trate. Njeno pismo mu zavede misli v jasne poljane, cvetoče in nepregledne, kjer drhti rosna trava in šumijo smreke le njima. Želi si biti nagerlin, ki se dekletu v jutranji pozdrav nagiba prav do ust. Njegovi duši sije maj in zvezde se mu zde tako nizko, da jih skoro dosega. In marsikdaj, ko ga je obdajal na okrog mrak, stopilo je dekle predenj kot sladek sen in njene oči so razžarele temo.

Toda surovo življenje ga je odtrgalo od ljubice. In hodil je v brezzvezdno noč, po blatnih cestah, iskal zvezd in ciljev, ko je vendar pri ljubici tako svetlo. In zopet je prišel nazaj, brez kesa, le na pol si je otrešel prah od nečistih nog, ko je stopil zopet pred nedolžne njene oči. A vendar je bil varoval svojo ljubezen, kakor se ščiti z roko lučka, da je ne ugasne veter, ki pa v zatišju tem lepše zgori. In ko bi tudi padel kak madež na ljubezen, saj je brezmejna in nebo se ne žari nič manj, če se jedna zvezda utrne.

Vedno pa mu ni bila ljubezen izvor sreče. Mnogokrat mu je bila kriva njegova nežna, nekoliko boječa narava. Podoben je onemu boru, ki se svoji ljubici smreki le od daleč klanja in ne pomisli kalinovega reka: «Ej tepec, kdor more, pa neče!»

A tudi ljubica je nestalna. Ko se povrne k njej, se ravno hoče močiti, a z drugim. In pesnik jo svari, da se ji ne bo godilo kakor v pesni oni nezvesti Marici, ki je prišel njen pravi ljubček mrtev, po njo.

Kratko je trajala ljubezen, vendar kako rad se je spominja! Prišla je kakor zlat oblak na večerno nebo, toda komaj ga je prav zagledal, že se je skril za črne oblake. Prišla je kakor pesem deklet iz daljave. Popotnik komaj obstane, in že se sliši samo odmev med strmečim drevjem, a tudi ta takoj potihne. Le kratko je gledal njene oči, poslušal njen zvonki glas, minilo je in ostalo ni drugega ko lepe sanje.

Ljubica ga ne mara več, hladna je proti njemu, toda on veruje, da bo zopet prišla, ko ji ljubezen ugasne, in bo prosila: «Dragi, prižgi!»

In če ne pride? Nič ne de. Dovolj burnih bojev mu je ljubezen že prinesla, in želi si dolgega spanja, da bi vse to pozabil. In res spal je dolgo, dolgo in ko se prebudi, čuti, da je srce mirno, svobodno veselo. Brezskrbno poje:

Ah kaj so oblube in kaj so prisege deklet!

Kdo še veruje vanje?

Lej sapice pomladanje:

tak ziblje se njih šepet od cveta na cvet.

* * *

Tudi svoje svetovno naziranje nam pesnik o priliki odkrije. Čudi se morju, čegar zakon je njegova volja in on se klanja tej veliki volji, tej svobodni moči. Človek je proti temu nemirna bilka sred polja, ali pa trst, omahujoč v vetru. In skrivnost življenja? Temnousti grob prijateljev mu jo razodeva: boleš, samota, pogum ji je ime.

To so menda glavne misli v njegovi poeziji. Podajati vsebino kakšnega umotvora je vedno kočljiva stvar. Nad pravim umotvorom je takorekoč razprostrt pajčolan, ki se takoj raztrga, če se ga količkaj nerodno dotakneš. in vendar se s pravim razumevanjem uživanje umetniške lepote še le prav poglobi.

Že iz te kratke vsebine, ki je podana večinoma z izrazi pesnikovimi, se da slutiti velika pesniška moč in izvirnost. Vidi pa se tudi posebnost njegovega izražanja, njegove oblike. Tu se pesnik ni na nikogar naslanjal. Prekrasni so posebno njegovi primeri, ki so večinoma vzeti iz narave. Zlasti mo-gočne naravne prikazni, kakor vihar, grom in blisk igrajo posebno ulogo, če hoče naznačiti moč bodi si pesnika, mla-deniča ali ljubezni. Orel, sokol, kondor mu je znak pravega pesnika. Sreča, veselje je le tam, kjer je svetel, jasen dan z zlatim solncem, čarobna noč z zvezdami, kjer so nepregledne daljave z belimi cestami, kjer klije cvetje in se razlega vesela pesem deklet. Toda takšnih krajev je le malo, veči-noma se razprostirajo temni gozdi, kjer kraljuje mrak in vreščijo vrani.

Značilna je pri njem tudi dalekosežna poosebitev. Pri njem vse živi, vsak pojav zadobi življenje primerne bitja. In v tem oziru je šel pesnik marsikdaj zelo daleč.

Nič nam ni novega, če oblački na nebo priplavajo, tudi tega smo vajeni, da se v svojem nedolžnem veselju včasih med seboj poigrajo, nekaj drugega pa je, če se jih vpraša, soli nocoj pri svojih ljubicah spavali, in še dalje gre po-osebitev, če oblački na to odgovarjajo: »Ne pri ljubicah, pač pa pri očetu oceanu smo spavali, pili smo tam grog, da smo se vsi opijanili. in potem smo celo noč pisane barčice premetavali.«

Tudi tega še nismo prej vedeli, da si želje, ko gredo k ljubici vas, ne zmočijo svojih nožic, dasi je na polju rosa in visijo temni oblaki. Ne manj izviren je dan z de-mantno krono, ki trka s srebrnimi prsti na šipo.

Še nekaj izgledov: duša je židane volje, kot bila bi pila kraški teran. — Njeno oko me je mimogrede poljubilo. — Spomini minolih let visijo nad menoj kakor zlate vejice. — Kmet je po brazdah škrjance nasejal, tako da prepeva vsa mlada njiva. — Vrstice pisma so tenke steze, postlane z rožicami. — Zarja plane čez goro kakor svetel konj, ki mu vihra zlata griva. — Veter brodi čez valujoči lan kakor po vodi. — Vihar jaha na vrancu oblaku. — Svetla noč je svilnat šator, ki plahuta nad črno pokrajino. — Grobovi tulijo. —

Še v marsičem je z Zupančičem zavel drug veter po našem pesniškem polju. Toda naj te vrstice zadostujejo in po svojem pripomorejo, da se v tem in onem vzbudi veselje ali pa vsaj radovednost po najnovejši slovenski literaturi.

T. Lardo.

Pozdravi jo!

Ti veter, ki od morja veješ,
tako mehak, tako hladan,
ki se ljubó v obraz mi smeješ,
ki lajšaš meni bedni stan,

poleti v mojo domovino,
poglej, kako se ji godi!
Če ni li njenih lic milino
potemnil spet oblak skrbij?

Če se solzi, če milo joče
in če ji rane krvavé,
obriši solze ji pekoče
in rane, da jo manj skele!

In ji šumljaj, da jo pozdravljam,
da sem v tujini zvest ji sin,
da jo pozdravljam, blagoslavljam...
Prinesi mi prsti v spomin!

A. Novačan.

Doma.

Ko po dolgem času
sem domov korakal,
sem po dolgem času
spet enkrat zaplakal.

Srce čut zgubilo
v mrzli je tujini,
a ga je dobilo
znova v domovini.

Ojstrica na Štajerskem. (Fotografiral M. Helff).

Pater Sebastijan.

Ant. Novačan.

Iz morja se je dvignil mesec na nebo in pogledal skozi visoko gotško okno dubrovniškega samostana v tesno meniškovo celico, kjer sva sedela s patrom Sebastijanom pri večerji. Tu in tam me je vprašal odkod in kam, a drugače pa molčala. Nezaupni njegovi pogledi so često švignili po meni, in če so se slučajno srečali z mojimi, sem bil v zadregi in se na tihem jezil.

Odvečerjava. On natoči kozarca, zažge si cigareto in tudi meni ponudi; potem se naslone nazaj na stol, objame z rokami trebuh in me pogleda. «Torej dijak — popotnik. Lepo. Izvrstno. Dobro za mladega človeka, da nekaj poskusi in da zajme ta ali oni nauk iz življenja samega za življenje. Pijte».

Govoril je počasi, mirno. Oči so se mu svetile, ko je vzdignil čaši in nazdravil potnikom.

Bil je starček, jaz sem mu jih prisodil šestdeset. Njegova krepka postava je bila podobna hrastu, ki izpostavljen neštetim viharjem stoji in vztraja. Spokorna frančiškanska uniforma mu je segala do pete. Prepasan je bil z belo vrvico, za katero je visel velik molek z debelimi jagodami. Lice mu je bilo razorano in v brazde je bila posejana žalost. Siva brada je padala po prsih. Pod visokim čelom se je bliskalo dvoje črnih, vlažnih oči, včasih tako čudno...

Nežen veter je prinesel tiho rahlo pesem morskih valov. Pater Sebastijan se je ozrl na okno:

«Lepa noč je zunaj.»

Praznila sva čašo za čašo. Okoli najinih glav so kot pijani plesali balončki dima. Nikotin in vinski duhovi so naju omajali. Pater je govoril mnogo, čisto prostodušno in bila sva prijatelja. Kakor pri spovedi sem mu razodel svoje križe in težave, tudi nisem zamolčal, da vživam v sanjah mnogokaj lepega.

«Ej mladost, mladost, jaz jo poznam. Skače po trnju in misli, da skače po zelenih livadah, pije strup in misli, da pije nektar. Sanja in zida rfa oblakih palače z zlatimi okni in z biseri posute — sanja, sanja... in ne ve, da so te sanje nevarne. Mladost ne razume življenja, zato se često žnjim spre. Ali življenje je močnejše, in mlad človek zabrede v obup in temo. Da bi se dvignil, je preslab in to — to so vaše sanje.

Srečen je samo tisti, ki ostane trezen. V treznosti je sreča. Razum mora gospodovati nad srcem. To je pribito. Srce hrepeni po sreči, a pota do nje ne ve. Razum ga mora voditi. Morda se kedaj sami prepričate, da sreča človeška ni v uživanju, ampak v treznem spoznavanju.»

Trčila sva. Izpraznil je čašo in napravil cigareto.

«Kako modrujem! Sam nisem takšen. Nič ne oviram spominov, ki pridejo s sanjami v samotno mojo celico. In miru ni nikjer. V duhu ga iščem po širokem svetu, vem, da zaman, ker on se ne vrne več. Morebiti ga najdem v grobu, a kdo mi more to povedati?»

Zadnje besede je izgovoril z žalostnim glasom. Zamišljeno je pogledal v strop in nadaljeval:

«Pred mnogimi leti v sanjavi mladosti sva živela v Gružu z bratom — pokojnim bratom Ivanom. Ob morskem obrežju sva imela leseno hišico in velik ribarski čoln, jedino kar nama je zapustil oče.

Bila sva mirna in zadovoljna ribiča. Tudi sva prevažala na drugo stran Rieke*.

* Tako imenujejo v Gružu morsko ožino, ki se zajeda globoko v kopno.

Ljubila sva drug drugega presrčno, bolj kakor morje.

Mnogokrat sva veslala pod večer med njegovimi valovi. Nič se nisva dolgočasila. Jaz sem veslal, Ivan pa je igral na tamburico in pel. Da veste, kako je igral! Gnil me je vselej globoko in če bi mi bil rekel v takem trenutku, da naj skočim v morje, slušal bi ga bil. Neko čisto novo hrepenenje je vzbudil v meni, po nečem, za kar bi dal svoje življenje. Jaz sem mu bil hvaležen in sem ga ljubil.

Ko sva se vračala, se je naslonil na čoln in gledal v morje, kjer so se zrcalile nebeške zvezde.

Zjutraj vsakega dne pa sva prodajala ribe na trgu v Dubrovniku.

A stopila je med naju tretja oseba in neusmiljeno raztrgala najino zadovoljno življenje.

Sedela sva neko nedeljo popoldne na peščenem morskem obrežju in lovila ribe, se šalila in smejala.

«Hej, dečki prevoziti!»

Vstaneva in greva k čolnu. Čakala je družba izletnikov. Bil je to gospod svetnik iz Dubrovnika s svojimi prijatelji, s svojo soprogo in osemnajstletno Anko, hčerko jedinico.

Vesla so se zablistala v solnčnih žarkih in zdrčali smo črez morsko gladino. Prijatelji so se šalili, gospod svetnik se je smejal, gospa si je brisala potno čelo, Anka pa je strmela v môrje. Po ramenih so ji padali krasni plavi lasje, silili ji poredno na čelo doli do sanjavih modrih očij. — Ah te oči! Niti morje na okolo, niti jasno nebo nad nami ni bilo tako lepo kot te oči. Z nežno ročico je mešala vodo in metala ribicam drobtinic. Če se je ozrla v mene, mi je nastalo vroče in na tihem sem jo imel rad.

Ivan je razburjen dvigal vesla. Od čela mu je kapljjal pot. Gledal je strastno, žalostno in divje obenem...

Čoln je trčil ob drugi breg. Gospod sodnik je plačal prevoznino — in odšli so vsi...

Ivan je strmел oprt na veslo za njimi, in ko so izginili za ovinkom, je legel v čoln in molčal.

Veslal sem sam. Mučno, neizmerno težko mi je bilo. Najrajše bi bil zagnal vesla v vodo in potem samega sebe.

In zakaj? Odkod so prišle te misli? Nikoli še ni bilo okoli mene tako prazno, tako zapuščeno. Vedno sem na nekaj čakal in zdelo se mi je, da mora vsak hip priti nekaj lepega, in da mi bode potem lepše, veselejše...

Med tem sem doplovil h kraju, usidral in privezal čoln, stopil k bratu in mu rekel: «Kaj delaš, Ivan?»

Vzdignil se je in sedel na rob čolna. Pogledal me je žalostno in rekel: «Nič, čisto nič.»

Iz njegovih besed, iz njegovih očij sem spoznal, da je tudi njemu težko, ako ne še težje.

Polagoma je nastala noč.

In tisto noč se mi je zdelo prvikrat, da gleda mesec žalostno ravno na naju, da migljajo zvezde in namežikavajo nama, kot da nama hočejo povedati nekaj tajnolepega, da šumi morje neizmerno lepo, da šepečejo nedolžni vali čisto tujo pesem, ki bi se ne mogla zaigrati na Ivanovi tamburici. In gledal sem daleč tje, kjer se dotika nebo velikega morja, in zdelo se mi je, da vidim tam smehljajoč obrazek — Ankin. In tisto noč se me je prvikrat oklenil Ivan in se je jokal...

Pater Sebastijan je vzdihnil in me pogledal naravnost v oči. Zbolel me je ta pogled v dušo. Bil je velik in vlažen pogled, ter je preplašil moje sanje o lepi Anici.

«Mineval je dan za dnevom. To so bili dnevi trpljenja, dnevi vzdihov in nad. Jaz sem bil kot mrtev, Ivan pa se je klatil molče okrog. Izostajal je po dalje časa. Enkrat v skrbeh zaradi njega, sem ga šel iskat, in sem ga našel na pragu sodnikove hiše. Glavo si je podpiral z rokami in čakal...

Oba sva izgubila blaženi mir, izgubila tiho zadovoljnost in iskala po različnih potih zaman. Tako dalje ni moglo, ni smelo več biti.

In prišla je usodepolna noč, — da bi ne bila nikdar! Z bratom sva sedela na pesku pred hišo. Da vsaj za malo časa pozabim nemir, poprosim Ivana, da naj nekaj

zaigra na tamburici. Ivan me sluša in jo prinese iz koče, se vsede k meni in začne igrati. Tihi, ubrani glasovi so tožno in nežno prodirali v mojo dušo. In ko je začel Ivan peti v čistem, zvenečem glasu, sem legel vznak in gledal v brez-zvezdno oblačno nebo.

Ivan je pel:

Ljubim tvoje globočine
in šumljenje tvojih valčkov,
ljubim tvoje zlate ribe,
čarno morje, čarno morje.

Ljubim tudi lepo Anko,
bolj jo ljubim kakor tebe,
lepša je ko tvoji valčki,
čarno morje, čarno morje.

Morda se ne boš jezilo,
da jo ljubim bolj ko tebe,
ker tako mi srce pravi,
čarno morje, čarno morje.

Iz prva je pel tiho, boječe. Z visokim glasom je ponavljaje: čarno morje, čarno morje... In morje, ko da ga je razumelo, je sililo k njemu in postajalo viharo.

Ivan je utihnil in položil tamburico na stran.

Za nekaj trenutkov sva se vdajala vsak svojim mislim.

«Hej, hejo dečki!» zakričal je debeli glas.

Oba planeva k čolnu. Kdo je neki tako pozno tukaj?

«Prevozita naju na drugo stran!» zapovedal je mlad častnik in poleg njega je stala zagrnjena mlada deklica...

Ivan izvleče sidro, ona dva posedeta in čoln zdrči v viharo morje.

Okrog je bila temna noč, nebo je bilo zastrto z oblaki. V Dubrovniku je bila stolpna ura in jaz sem naštel deset udarcev.

Ko smo bili nekako jednako oddaljeni od obeh bregov, odgrne si deklica obraz, častnik jo objame in poljubi.

«Anka!» — zakriči Ivan, zažene vesla v vodo in skoči k njej.

«Stoj! Kaj je to!» zavpije častnik. In v tistem hipu izvleče samokres, Anka ga prime za roko; toda bilo je že prepozno. Strel je počil v gluho noč in mesto da je pogodil Ivana, zadel je Anko, ki je padla krvava v čoln.

Nekaj trenutkov smo bili vsi iz sebe. «Kaj si to napravil?» zakriči Ivan in plane z nožem na častnika. In zopet je, zagrmelo iz samokresa in jaz sem videl Ivana s krvjo oblitega poleg mrtve Anke na dnu čolna.

Nepopisna žalost, gnjev in jeza me zgrabi. Ko zver skočim na častnika, zgrabim ga za vrat, on se me oklene krog pasa in oba padeva v morje. Motala sva se sem in tje po vodi. Meni se je slednjič posrečilo otresti se ga in z vsemi močmi sem priplaval do brega.

Premočen do kože, razburjen ko nikdar sem začel bežati ob obrežju naprej v temno noč. Noge so mi krvavele, lice mi je gorelo.

Med oblaki se je valil grom, ob strani je kipelo viharo morje. In jaz sem bežal, kam? Sam nisem vedel. Samo se še spominjam, da sem takrat nekam padel, in da se je potem razlila na moje ude neka rajska mehkoba.

Ko sem se prebudil, je solnce ravno izšlo.

Ozrl sem se po morju. Smehljalo se je nedolžno in bilo mirno, ko da se ni nič zgodilo. Čolna ni bilo nikjer. Ko sem se spomnil na preteklo noč, sem sedel na peščena tla in jokal, da bi se me bilo usmili trdo kamenje. Da, da dragi, bilo je vzroka jokati se.

Potem sem se podal v Dubrovnik. Po celem mestu so govorili o utopljenem častniku, ki so ga videli tistega večera s sodnikovo Anko, ko je šel, da se prepelje čez Rieko. Sodnik je dal stvar preiskati. Poslani ribiči pa so našli samo razbit čoln, o truplih ni bilo sluha ne duha. Poklicali so mene, da naj jim vse povem. Jaz sem rekel, da je tisto noč nastal vihar, ki nas je zagnal v odprto morje, da se

je čoln obrnil, in da sem se jaz rešil s plavanjem. Čemu bi naj tudi bil govoril resnico?

Kmalu na to sem potrkal na samostanska vrata. In tu so me odgojili, da služim Stvarniku, me naučili marsikaj, samo tega ne, kako se dobi nazaj izgubljeni mir...

Včasih stojim pozno v noči pri odprtem oknu svoje celice. Morje šumi in buči, in meni se za hip zdi, da čujem med tulečimi vetrovi ječanje bratovo. Podoba sanjavolepe Anice priplava k meni...

Pater Sebastijan je umolknil. Mesec se je skril za oblak. —

«Pojdite svojim potem in želim, da ste srečnejši od mene. Spominjajte se povesti Patra Sebastijana in težko izgrešite svoje smotre.»

Vstal je, želel mi je lahko noč in odšel s trdimi koraki.

Jaz nisem mogel zaspati. Stopil sem k oknu in poslušal skrivnostno žalostno pesem morskih valov.

Lepote tvoje gledati ne smem.

Lepote tvoje gledati ne smem,
ker imenitna si, ker si bogata,
bogatih so odprta k tebi vrata.
Zakaj je pač tako, ne vem.

Lepote tvoje gledati ne smem,
ne misliti na tvoja jasna lica;
a slutim, da si mi srcá kraljica.
Zakaj je pač tako, ne vem.

Lepote tvoje gledati ne smem,
ker imam ničkrat nič denarja,
prezira vsak me »miljonarja«,
in tudi ti! Zakaj, ne vem.

N. O.

Beseda o Lužičanih.

Živimo še vedno v dobi Narodnih domov. Sovražna sila nas tlači k tlom, zadržuje narodni razvoj in stvarjati si moramo središča, kjer se zbirajo moči za narodno in kulturno delo. Tako so nastali v vseh večjih mestih, koder bivajo Slovenci, lepe stavbe, ki imajo poleg idealnega tudi realen pomen. So to vidni znaki slovenskega truda, kameniti spomeniki našega bivanja. V njih se razvija vse društveno življenje od skromne seje do najveličastnejše prireditve, v njih pa dobivajo gostoljubno streho tudi drugi činitelji, ki so važni za narodni prospeh. Tega velikega pomena Narodnih domov smo si tudi v svesti. Pokaže se to najjasneje ob otvoritvi. Ona velikanska množica ljudstva, kjer izginja razlika stanov, na vsakem obrazu veselje in navdušenost, vse pa prešinja osrečujoča zavest, da so premagane vse težave, končani vsi težki boji, vse to napravlja, da je taka otvoritev pravi narodni praznik.

Toda danes se ozrimo k narodu, kjer ima Narodni dom, ki se je letos otvoril, neizmerno večji pomen kakor pri nas. Je to namreč edini Narodni dom, kar ga narođič premore.

Lužičani so bili nekđaj mogočna veja, katero je tekom dolgega časa tuja sila odtrgala od slovanskega debla. Ležala je dolgo na tleh, venela in že se je računilo, kedaj bodo izginili zadnji njeni ostanki. Toda čudo, ono mogočno vršenje, s katerim se je vzbuđalo slovanstvo, je dospelo preko tujine tudi do polpozabljenih Lužičanov, našlo tu rahel odmev, ki je pa zadostoval, da so se predramili iz

spanja. In ko so pregledali svoje vrste, ustrašili so se svojega majhnega števila, le kakih 160.000 jih je, videli so, da so še vrh tega razdeljeni. Po veri so katoliki in protestanti, po bivališčih se delijo v Gornjo in Doljno Lužico, ki ima vsaka svoje pismeno narečje, politično spadajo prvi pod Saksonsko, drugi pod Prusko.

In glej, ta narodič, v tako težkih razmerah obhaja svoje vstajenje in prerojenje. Vse je tam tako skromno, da vsaka malenkost zadobi največji pomen. Dogodki, ki bi pri drugih Slovanih se komaj s kratko notico omenili, tvorijo pri njih skoro življensko vprašanje. Vsaka sprememba v osebah ali v posestvih njih ozemlja, katero je od vseh stranij obdano z nemškim morjem, je obenem zadeva celega naroda.

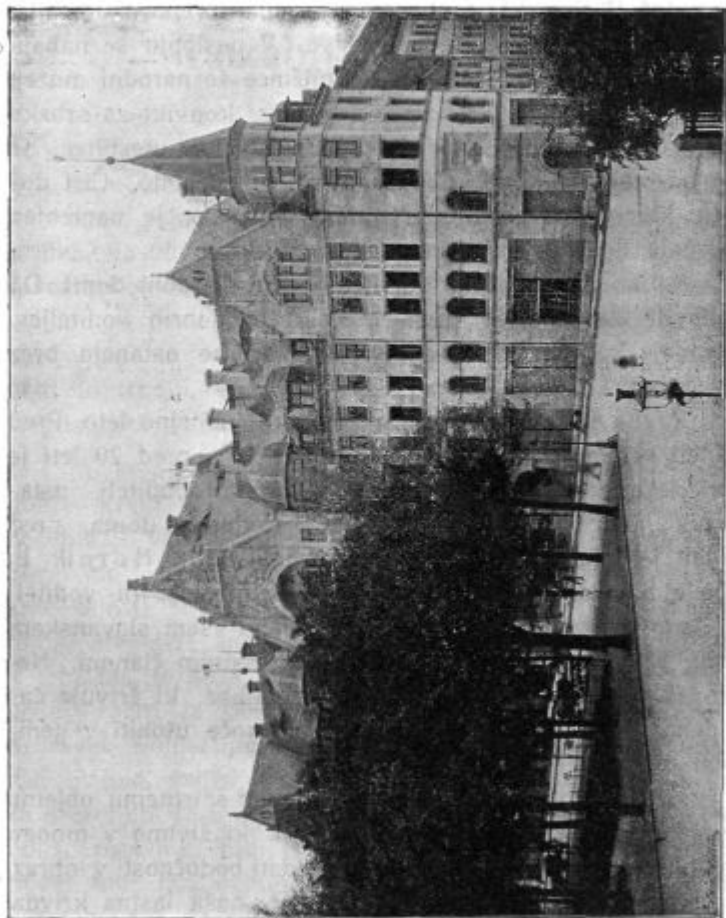
Važnejši in narodno bolj probujeni so Gornjelužičani z duševnim središčem v Budišinu (Bautzen). Je pač Češko bliže in zlata Praga, kjer so več ali manj časa bivali nekteri njih voditelji, ne izgreši pri nobenem dovzetnem obiskovalcu svojega vtisa.

Narodnostne razmere budišinske spominjajo po velikosti in razmerju na naše mariborske: okolica lužiška, v mestu nemško zastopstvo. In tu se sedaj na najlepšem kraju kot najkrasnejše poslopje celega mesta dviga ponosni »Srbski dom«. O čemur so najboljši sinovi naroda blizu 50 let sanjali, to se je uresničilo. Up in strah, trud in žrtve, a tudi solze prepletajo njegovo zgodovino.

Že davno so se oglašale želje, naj bi Matica Srbska, ki je središče vsega duševnega življenja, dobila lastno hišo. Leta 1873 je kupil takratni predsednik in vzorni rodoljub J. A. Smoler priprosto enonadstropno hišo v lepi legi in z velikim dvorom in vrtom za 19.300 tolarjev. In od takrat se začenja doba dolgotrajnega zbiranja, ki še vedno ni končana.

Zbiralo se je doma — in sam kraljevski dvor je prispeval 700 mark —, zbiralo se je med drugimi Slovani, po malem in z velikimi težavami. Dne 21. aprila 1897. se je

položil temeljni kamen v oslavo petdesetletnice Matice, 1900 je bil dozidan manjši del, a 26. avgusta 1904 je bil ves Narodni dom dodelan in slavnostno odprt. Bila je to slavnost,

Narodni dom v Lužicah.

kakršne še mali narod ni videl nikoli. Vse, kar se zaveda srbskega imena, priprosti kmet in voditelj, protestant in katolik so si veselo stiskali roke, zastopniki slovanskih na-

rodov so prinašali svoja darila najmlajšemu bratu, brzojavni pozdravi so bili od blizu in daleč.

Blagoslovil je poslopje predsednik Matice Srbske škof dr. Jur. Lusčanski. Namenjen je Narodni dom predvsem kot sedež Matice, ki je obenem njih znanstvena akademija, nadalje kot središče vsega Srbstva. V poslopju se nahaja razun velike dvorane, čitalnice, knjižnice še narodni muzej, tiskarna, ekspedicija vseh srbskih knjig, konvikt za srbske gimnazijce in učiteljiščnike, razun tega velika gostilna. Še celo na stajo za konje okoličanov se ni pozabilo. Čist dobček, ktere ga bo poslopje svoj čas donášalo, je namenjen za izdajo ljudskih knjig in podporo dijakom.

Koliko nad je torej stavljenih v ta Narodni dom! Da se jim te izpolnijo, je treba pred vsem dobrih voditeljev. Znamenja kažejo, da dosedanji voditelji ne ostanejo brez naslednikov.

Ravno letos je za Lužičane nekako jubilejno leto. Pred sto leti se jim je rodil prvi pesnik Zejler, pred 20 leti je umrl že imenovaui Smoler, prvi narodni buditelj, ustanovnik Matice in pravi začetnik Narodnega doma, pred 10 leti je umrl njegov veliki naslednik Mih. Hornik in letos obhaja svojo petdesetletnico sedanji duševni voditelj dr. Arnošt Muka. Kot učenjak slovi po vsem slovanskem svetu, Matica Srbska ga je izvolila častnim članom. Neumorno delaven je vzor idealnega rodoljuba, ki žrtvuje čas in denar v prosepah milega naroda, ki noče utoniti v nemškem morju.

Če se ta mala peščica upa ustavljati smrtnemu objemu sovražnikovemu, smemo tudi Slovenci, ki živimo v mnogo ugodnejših pogojih, z zaupanjem gledati bodočnosti v obraz, če bi pa propadli, ne bo najzadnja — naša lastna krivda.

Hotinjski.

Pozabljivost.

Kdo se še ni pritoževal o pozabljivosti? Jezi se učitelj, da učenci tako hitro pozabljajo, jezijo pa se tudi učenci, ker dobe vsled tega marsiktero dvojko. Vsak dan nanese prilika, ko občutiš več ali manj neprijetne posledice pozabljivosti. Koliko si se moral učiti, koliko si že videl in slišal, vendar ogromni del vsega tega je propadel brezdanji pozabljivosti! In marsikdo je že modroval, čemu se toliko učiti in truditi, ko se vendar prej ali slej vse pozabi. In število takih tožb bi naraščalo v neskončnost.

A le premalo se pomisli, da ima pozabljivosti svoje dobre strani. Ti se samo ne spomniš. Pomislimo, kolika dobrota je včasih za nas, da kakšne nam neljube dogodke pozabimo! Ko ti pokopljejo kterege tvojih dragih in ti srce žalosti poka, se ti zdi, da tega udarca ne boš mogel nikoli preboleti. In vendar, kakor neviden zdravnik prihaja k tebi čas, te boža, vliva ti vsak dan zdravilo v tvoje rane, vedno manj te skelijo, in niti sam se ne zaveš, da si ozdravel. Koliko gorja je razlitega po tej solzni dolini! Kaj bi bilo, ko bi nesrečnik nikdar ne mogel pozabiti vsaj za nekoliko časa svojih križev in težav! Toda čas je najboljši zdravnik, tudi najhujše rane izleči s pozabljivostjo. Sedaj tudi razumemo, kakšen pomen je imela pri starih narodih vera, da človek, ko gre na oni svet, pije pri vstopu iz reke Lete pozabljene vsega zemeljskega življenja.

A ne samo to. Pozabljivost nam je tudi potrebna. Brez nje bi bila naša duševna delavnica podobna tovarni,

kjer se proizvaja neizmerna množica blaga, a ni ga kupca, ki bi to blago odjemal in delal potreben prostor. Naš duh prejema vsak trenutek novo stvarino, ki prihaja skozi duri naših čutov. Seveda je to le takorekoč surovina, ki se še le v tvornici predela: Ti ne vidiš barve, temveč kar pride v oko, to so le tresljaji neizmerno drobnega telesa, še finejšega ko zrak. In naš duh vedno dela, še v sanjah ne miruje, zdaj proizvaja novo, zdaj popravlja staro, nerabno blago pa odriva v stran. In le na ta način je mogoče, da spet lahko sprejmemo nove vtise, da se spet priučimo kaj novega. Le vprašajte dijaka in povedal vam bo, da je najtežje napraviti skušnjo istočasno iz več raznih predmetov. Kolika olajšava so skušnje zaporedoma, ko eno stvarino srečno odložiš, jo pozabiš, in nato ves aparat porabiš za novo snov. Pozabljivost nas torej razbremeni, sicer bi nam glava »počila« raznih skrbij in mislij, obenem pa nam omogoči nove vtise.

Torej je vendar škoda tega, česar smo se učili? Tudi v tem oziru je drugače, kakor se vidi na prvi pogled. Pozabljivost je dvojna: začasna in popolna. Marsikaj mislimo, da smo že davno pozabili, toda pride slučaj in mi se takoj zopet spomnimo. Starček gleda deco, tu se spomni lepih otroških časov in tiha solza mu kane po velem licu. Če potujemo po tujih krajih, se nam obudi spomin na domače kraje, ki so tem podobni ali pa od njih različni. Kako to? Duševno blago, kar ga je odveč in kar se trenutno ne rabi, se sicer odloži, a ne za vedno, ampak dene se v shrambe, ki so zelo velike, globoke so kakor morje, in tje se pogrezujejo naše misli in želje. In kadar se duši zdi primerno, bodisi da sama hoče, ali da jo zunanji vplivi k temu prisilijo, takrat jih pokliče, ki čakajo v večji ali manjši daljavi od površja, in mi se spomnimo. Če slišiš znan napev, spomniš se besedila. Ko popotnik sliši v tujini glas zvona, se domisli svoje daljne vasi. Kolikrat so spomini predmet raznim pesnikom!

Včasih se hočemo sami nečesa domisliti, posebno kakšnega imena ali kakšne letnice. Znano je, da se pri tem poslužujemo različnih načinov. Vsak ima svojo posebno navado. Marsikdaj nas stane dosti truda in časa, predno nam pride zaželenja beseda na misel, dasi nam je mnogokrat že «na jeziku».

Vendar še ostane velikanska množica tega, česar noben spomin ne privleče več iz globine. Pregloboko je zakopano. Pa vsaj to je izgubljeno za nas? Niti to ne, dasi se na to najčesče pozabi.

Kakor vidimo pri poslopju le zunanji del, skrit pa nam je temelj in notranji deli, ki pa vsled tega niso nič manj važni, tako je naše duševno življenje nekaka stavba, ki se gradi vedno naprej, bodisi da se na novo zida, ali da se izpolnijo razne vrzeli, ki smo jih svoj čas pustili, ali da se tvarina, ki prvotno mogoče ni bila na pravem mestu, primerno prestavi. In pri vsem tem delu opazimo samo to, kar se ravno dela, zavedamo se le tega, kar se godi na površju. Toda tudi vse ono, česar se ne zavedamo, je neizmerno važno za naše duševno delovanje. Vsak nov vtis, ki pride skozi naše čute, se mora, predno ga za vedno sprejmemo, še le ostali duševni vsebini prilagoditi, se z njo zednačiti kakor reka, ko se izliva v neizmerno morje. In vse to se godi podzavestno, mi opazimo le končni izdelek. Pri tem sodelujejo starejše predstave in tudi takšne, ki same ne pridejo nikoli na površje. Duša je kakor morje, globoko in široko, ki pa ima vendar svoje dno in obrežje. Prstan, ki ti pade v morje, se ti pač nikoli več ne prikaže, vzlic temu ne dvomiš, da je res v morju. Vse, kar vidiš, slišiš, občutiš, vse ostane v tem morju in se nikoli ne izgubi.

Vsako naše duševno delo je torej odvisno od tega, kar smo svoj čas sprejeli. Iz tega se vidi neizmerna moč vzgoje. Marsikateri nauk, ki ga je dala skrbna mati svojemu sinu na pot v življenje, deluje še vedno, ko je spomin na mater že davno obledel, čeravno tako tiho in skrito, da se

ga niti sam ne zaveda. Marsikomu so v rani mladosti vcepili neumno vero v strahove. In še pozneje, ko že davno več ne veruje vanje, mu je ob uri duhov, če je sam, tako čudno pri srcu, da se komaj obrani neprijetnih mislij.

Pri vsem našem dejanju in nehanju delujejo ne le vzroki, ki se jih zavedamo, temveč še češče razlogi iz davnih, davnih časov.

Ti skrbna mati gotovo ne razumeš, zakaj otroci potem vendarle niso vedno pridni, saj jim dovolj pridiguješ. Toda ne pozabi, da otroci tudi zunaj doma, cerkve in šole dosti slišijo in vidijo, in prepovedani sad zmirom bolj diši kakor dovoljeni ali celo vsiljeni.

Torej tudi to, kar smo za vedno pozabili, ni za nas izgubljeno, temveč ima še posebno važnost pri vsem našem mišljenju in dejanju, pri našem značaju. In izrek: omika je to, kar smo pozabili, se glasi sicer zelo čudno, toda je v obilni meri upravičen. To, kar nam je na razpolago, je znanje, kar deluje podzavedno, je omika. —|—

Ena noč na gori Sv. Urše.

Štefekov Tona.

«Hvala Bogu!» se nam je izvilo iz prsij, ko smo po zadnjem ovinku stopili na planjavo Urške. Postali smo in smo se ozrli nazaj. Kakor krtine so se dvigali pod nami razni griči, med njimi pa so se vile globoko rezane doline. Stali smo in gledali in določevali kraje. Kje je naš preljubi Šoštanj! Danes zjutraj smo ga zapustili, zbrali smo se na tistem mostu čez Pako, ki so ga letos popravili, in šli smo, majhna družba, po lepem, dosti zložnem potu, ki nas je imel privedi do našega cilja.

Lepo se je kazalo, toda polagoma so prijadrali na jasno nebo beli oblaki, začetkoma tako majhni in nedolžni, toda strast po združevanju jih je vedno bolj temnila in večala, segali so po solčnih žarkih, metali jih v svojo nenasitljivo malho, dokler niso zadnjega ujeli... In pretvorili so iz njih svetle bliske in jih pošiljali med gromovitim krohotom in ploskanjem na zemljo. Obenem so odprli zatvornice in voda, kar so je bili mimogrede dvignili iz rek in potokov, je padala v tankih, poševnih curkih. Mi pa smo med tem ravno prišli do Šent Vida ter tam vedrili nad tri ure. Malodušnost se nas je že hotela polastiti, toda jaz sem sedel k oknu in tako dolgo iskal modrine na nebu, dokler je res nisem našel. Razmaknili so se oblaki in pustili majhno odprtino, ki se je pa vedno bolj širila. To nas je navdalo z novim upom, posebno ker je popoldan imela priti še druga družba. razprli smo dežnike in odrinili dalje. In prišel je veter, zakadil se med oblake, jih razpršil in posamezne pognal tje

daleč za gore. Le malo jih je še ostalo, toda solnce je neovirano pošiljalo zopet svoje žarke na zemljo. Dobra volja se je zopet vrnila v družbo in niti razmočeni, mestoma grapavi poti je niso mogli skáliti. Vendar smo bili veseli, ko smo po zadnjem ovinku stopili na planjavo Urške in «hvala Bogu!» se nam je izvilo iz prsij.

Solnce je bilo še za moža visoko, ko smo jo mahnili proti mežnarju, ki ima Šoštanjčane posebno v čislih. Odložili smo prtljago, nekaj prigriznili in šli smo zopet na prosto. Hladen veter je zapihal, ko se je solnce nagibalo k zatonu. Šli smo na oni leseni razgledni stolpič, že zaradi tistih štirih metrov, ki še manjkajo Urški do 1700. Na zapadu pa smo občudovali oni veličastni prizor, ki se na visoki gori vidi vse lepše kakor v megleni dolini. Ko se je žareča obla pogreznila za goro, začelo je ono čudovito prelivanje barv, ki je segalo vedno dalje, od oblaka do oblaka je skakalo, in konečno je žarela vsa zapadna polovica nebesnega svoda. In nato se je zopet umikalo, počasi je lezlo nazaj, dokler se ni popolnoma skrilo. Med tem pa so se užigale na nebu lučice, druga za drugo, kakor v cerkvi, kadar gre cerkovnik in prižiga svečo za svečo...

In stisnil sem se za nizek grmič, ki je zadržaval hladno sapo vetra, prisedla je k meni moja novoporočenka in gledala sva na zlate zvezde in sanjala, kakor je že to navada ob takih prilikah.

Med tem je prihajal mrak s hitrimi koraki. Iz dolin je prišel in vedno višje je lezel, včasih je kar od hriba do hriba skočil, zmirom hitreje, in prišel je k nam. In družba, ki se je bila prej nekoliko razkropila, se je zopet iskala, drug drugega je klical, in hiteli smo v varno zavetje mežnarjevo.

Nismo ostali dolgo sami. Krepek, vesel vrisk je zaoril in potrkal na naše okno. Stopili smo iz hiše, in kmalu so se razločili glasovi, ki so prihajali čim bližje. Še nekaj časa in stiskali smo roke mladi, veseli družbi, ki se je bila v

dežju odpravila popoldan iz Šoštanja. In zasedli smo ono dolgo mizo, ki je od nizkega vhoda na desni strani. Prtljaga je ležala po klopeh, po mizi, na oknu, sploh kjer je bilo kaj prostora.

In prične se živahno gibanje in prijetna zabava. Ta obeša premočeno suknjo na vrv, ki visi nad pečjo, oni jemlje iz nahrbtnika nekaj zavitega, drugi zopet naroča pri mežnarju-krčmarju vina ali pa vkuhane ovčine. Mož ima danes polne roke, teka iz hiše v zadnjo sobico, ki mu je obenem klet, reže kruha in naliva. Komur predolgo traja, prinese si sam. Etikete se ne pozna. Če ni dovolj vilic, pomagajo roke, pipec nadomešča namizni nož. Ta se masti s klobaso, oni obira piško, tretji reže sir. Ženske se sučejo okoli ognjišča in pripravljajo čaj in pa seveda kavo. V velikih kozarcih in raznih skudelicaх jo nosijo na mizo in gostoljubno ponujajo po vrsti.

In pri vsem teče pogovor kakor neusahljiv vir, ki žubori zdaj glasno, zdaj pritajeno, toda neprenehoma. Od predmeta skače na predmet, tu se smeji banalni vsakdanjosti, tam se zadeva ob sladko skrivnost. Zvesti spremljevalec mu je smeh, včasih prisrčen, včasih pomešan z jezico.

Kjer je slovenska družba, tam se tudi poje. Vesele poskočne pesmi, kjer se govori o vincu rujnem in o ljubezni, so tisti pritoki, ki dajo novo moč neusahljivemu viru, da narašča vedno bolj.

* * *

In v tej veseli, mnogoštevilni družbi je potekel večer prav hitro. Ko pogledam na uro, vidim, da se je kazalec že precej pomaknil proti polnoči. Tiho pomignem svoji ženi in ne da bi v tem trušču kdo opazil, izgineva drug za drugim. Ne le utrujenost, temveč še bolj skrb za prenočišče je narekovala to nevljudnost. V podstrešju je le malo prostora in še manj postelj. Eden oddelek je za moške, drugi za ženske. Kaj mi je napraviti? Se li naj ločiva? In

spomnil sem se svečane obljube, ki sem jo storil nedavno pred oltarjem, da svoje žene ne zapustim, naj je noč, naj je dan, naj bliska ali grmi, in ostal sem pri njej v ženskem oddelku. V kotu je stala posebej postelja, to si prilastiva. Da nisem tega nikdar storil!

Upihnem svečo in čez malo časa je noč dihnila sanje trudni glavi. Glasen šum me naenkrat vzbudi. Po stopnicah se slišijo koraki. Nerazločni zvoki mi prihajajo na uho. To je naša družba, ki odhaja k počitku. In v meni vstajajo slutnje, da le nisem prav napravil, ko sem premalo uvaževal naravno ločitev obeh spolov. Jaz se še bolj zarijem pod odejo. Vrata se odpro in z vžigalico v roki stopica naprej postarna gospa proti mizi, kjer stoji sveča. Slaba svetloba se razlije po zaduhlem prostoru.

«Tam v oni postelji v kotu pa že nekdo spi!» vzklikne ena. Pritegnil sem sapo na se, boječ se, da pridejo gledat in me najdejo. Nerodno bi bilo. In strah me je držal za grlo, da sem komaj dihal. Povedati namreč moram, da se ženskih zelo bojim, kar sem oženjen.

Niso prišle. Seštele so prazne postelje, napravile so kratek račun in pokazalo se je, da morajo po dve in celo po tri v eno posteljo. Gospa jih je razdelila po velikosti in širokosti — na to je bilo treba posebej paziti — in med smehom in zabavljicami so se uklonile tej mogočni volji.

Nekako nezaupljivo odgrinjajo odeje. «Seve, tako ne boste spale kakor doma,» pravi gospa, ki je že večkrat tu prenočila. «Treba se bo malo stisniti. Vsaj mraza ne boste toliko čutile.»

«Če so le postelje čiste!» vzdihne druga. Glasen smeh je bil v odgovor. In poskočile so pod odejo. Jaz sem si oddihnil, ko so svečo ugasle. Zdaj bom mirno spal, sem si mislil.

Toda Bog ve, kaj se je zgodilo! Angelj miru in spanja je pač izgrešil pot na Urško, mesto njega pa se je prikradlo nekaj skrivnostnega, začaranega. In zaječalo je zdaj tu, zdaj

zopet v onem kotu, zgenilo se je, postelja je zahreščala. Za malo časa je nastopil mir, a naenkrat se je zaslišal zopet bolesten vzklik, da me je v srce zbolelo. Kaj neki to pomeni? So li ležišča pretrda, da se nežno telo zvija bolečine? Nemara jih mučijo hude sanje?

In odmori miru so postajali vedno krajši, slišalo se je neprestano premetavanje in vzklikanje. In bal sem se samotni možak med tolikimi ženskami. Bog ve, če bi me moja zakonska polovica dovolj ščitila!

«To je pa že preveč!» reče naenkrat razljučena gospodična. «Ti tudi?» «Jaz tudi!» «In jaz!» «In jaz!» se oglašajo zaporedoma iz raznih strani.

In ena vstane in prižge zopet svečo. Tiščal sem skupaj oči, da bi ne videl, a videl sem, kako so prihajale sence, večje in manjše, in zastirale slabo brlečo luč. In zdelo se mi je, da sem v špiritistični seji, ko se prikazujejo med čudnim prasketanjem duhovi iz davnih, davnih časov.

Tudi to je minilo. Luč je ugasla in sence so izginile. Le zdaj pa zdaj se je slišal kak globok vzdih kakor ranjenca po bitki. Jaz pa sem same utrujenosti zaspal. Zjutraj na vse zgodaj, ko so drugi še spali, sem vstal in se hitro odpravil iz podstrešja v veliko sobo, kjer mi je žena kmalu skuhala čaj, da sem se nekoliko pokrepčal.

Toda zmeden in prestrašen sem bil še ves tisti dan.

Pripovedka o žitnem klasu.

Začetskoma je žito imelo klasje, ki je segalo od tal do vrha. Takrat so bili dobri časi. Kruha je bilo na izobilje in matere so ž njim snažile svojo deco. In Bog se je razsrdil, prijel klas od spodaj, vlekel s prsti po stebelu navzgor, tako da so klaski odpadali. Ko je bila roka že blizu vrha je začel psiček milo prositi. In na njegovo prošnjo je Bog roko odmaknil. Še zdaj se vidijo kolenca, kjer je roka počivala, a klas je ostal vedno tako kratek in še za tega se imamo zahvaliti psičku. Zato vedno dajajmo psom vsaj kruhove drobtine!

— r.

Kam z njim?

Sličica iz velikomestnega življenja. Češki Jan Neruda.

Ali je bil čitatelj že kdaj rano na ulici? Jaz nočem čitatelja razžaliti, jaz vem, da je čitatelj nobel in mu ni treba vstajati pred devetimi — no vendar, slučajno? In če ga je torej slučaj spravil kdaj iz doma prej, gotovo je pri znani svoji bistrovidnosti zapazil, da na ulici niso samo ljudje, temveč tudi reči, katerih sicer tu ne vidimo. Kakor tudi pri znani njegovi duhovitosti ni dvoma, da je o teh rečeh premišljeval. Nekje pri hiši stoji stari vrč. Nekje kraj hodnika z žicami zvezan lonec. Nekje sredi ulice leži ponev. Kako so te reči prišle tje? So li po noči ušle z nestraženih polic, a niso našle domu, ko se je zasvitalo? So li izgubile po kakem slučaju, pri ranem nakupovanju, svojo kuharico in zdaj čakajo tu kakor dobro izurjen pes, kateri osamel sede nemara sredi ceste in se ogleduje, dokler si ga gospod spet ne najde? — Dobro torej. Zdaj se govori o koleri in o pripravah na njo — prosim čitatelja, da me ne moti, da ne vpraša, v kakšni zvezi je to — le naj me pusti mirno pisati in pisati, na koncu se bo vendarle zopet spoznalo, da ne govorim preveč neumno! Torej: govori se o koleri. Kaj se ima neki vse napraviti, da bi se je obranil. Pred vsem: čistota stanovanja je neki pol zdravja. Desinfekcija zraka je tudi baje pol zdravja. Zdravo goveje, telečje in svinjsko meso je baje ravno tako pol zdravja. Dobro plzensko pivo je baje zopet pol zdravja. Summa summarum: če se pošteno pazi na vse predpise, je baje človek v dobi kolere 2¹/₂ krat bolj zdrav, kakor mu je pravzaprav treba. Zakaj pa bi natančno

ne pazil na vse predpise, če so a) k mojemu zdravju, b) če izpolnjevanje uradnih predpisov človeka obenem navdaja z neizrečeno slastjo!

Ko sem si torej na najbližjem voglu prečital dotični magistratni razglas, sem takoj prekinil svoj sprehod in se vrnil domu. No — jaz mislim, čisto je tu dosti! Tla in pohištvo je pod vednim in skrbnim nadzorstvom moje Anče. Knjige so sicer le pod mojim lastnim nadzorstvom, toda domnevam se, da troha prahu jim niti ne škodi — saj bi sicer izgledale tako vsiljivo, tako bahato in neumno! In ostanek — hm, ostanka pravzaprav niti več ni. K večjemu torej postelja — toda kaj pa bi moglo biti na svetu čistejšega kakor postelja samca!

Zglavnika kakor dva laboda. Odeja kakor plašč lilije. Rjuha kakor sneg. Pernica kakor buhta. Slamnjak — — slamnjak — —

«Anča!»

«Želite?»

«Kedaj pa sem si dal zadnjič presipati svoj slamnjak?»

«Tega jaz ne vem — kar sem tu, ne, — mora biti že sama rezanica.»

Anča je pri meni šest let. Spominjam se nazaj, za teh šest let — spominjanje zaman! Kupil sem ta slamnjak, nadevan in prešit, še za časa svoje cvetne mladosti. — —

«Anča!»

«Želite?»

«Tukaj le imate 75 krajcarjev — pojdite takoj k senokupcu po tri otepe slame — takoj pravim!»

Anča leti. Anča privleče tri otepe slame. Zgrabi slamnjak, izpara, kar je bilo prešito, razpara šive, strese znotraj slamo.

«Toda — kam pa damo to staro slamo!?»

Vendar je ženski razum bistrejši kakor naš! To bi mi še dolgo ne prišlo na misel! Da, predno natlačimo na novo,

Ljubno na Sp. Štajerskem. (Fotografiral M. Helff.)

moramo vendar slamo spraviti ven a — kam ž jo? Vreči jo skozi okna, komu na glavo?

«Kam pa se dava taka stara slama?»

«Tega jaz ne vem!»

«Hm», pravim nakrat, «tu imate denar, desetica je. Idite tam le v to visoko poslopje. Tam imajo jamo za smeti — dajte hišniku to desetico in on vam dovoli, da izsipljete slamnjak v jamo.» Saj moška pamet tudi ni ravno kar-sibodi!

Šla je in prišla. Hišnik baje noče. V jamo da mečejo dek-le tudi gorki pepel in slama bi se utegnila vneti. In jama bi tudi bila neki kmalu polna in kmet si sedaj ne pride po smeti, še le po zimi, zdaj ima neki dosti dela doma.

«Kaj torej?»

«Jaz ne vem!»

«Ej, ej!» vzkliknem za trenotek — moški možgani so čudovito plodni! — jutri je sredo, mestni voz pride po smeti! «Vzemite to desetico, dajte polovico smetarju, ki zvoní, polovico vozniku, in izsipljejo vam to sami na voz.»

«Dobro, toda na čem hočete danes spati? Slamn-jaka ne morem več dati na posteljo, je razparan, slama bi padla skozi deščice —»

«Seveda — pa vendar — bom pač spal na tleh! Raz-položiva tisto stransko, dolgo blazino tamle z zofe na tla, na njej lepo posteljeva — in spal bom kakor knez — to bo imenitno!»

Pa sem tudi spal kakor knez. In takoj rano je nesla Anča slamnjak v vežo pred vrata in čakala sva. Zvonar je prišel in jaz sem se takoj nagnil iz okna, da bi bil priča dogodka. Voz je pridrdral, Anča se je privalila s slamnjakom pred hišo.

«In če bi mi dajali goldinar, jaz vam tega ne vzamem na voz — jaz ne smem, imam prepoved!» je zaklical voznik in udaril po konjih.

Anča je vlekla slamnjak zopet domov. «To je že neumno!» pravim.

«Da, to je neumno», je potrjevala Anča.

«Tak vendar bodite za kaj — za Boga svetega! — vprašajte kje, kaj delajo drugi ljudje!»

Anča leti. Za kakšno uro zopet prileti. «Najboljše da jo skurite v peči.»

«No seveda — da se tega nisva domislila! Torej kurite! A veste kaj? Idite nekoliko po hiši povpraševat, če ne bodo kje pekli buhte in če bi ne hoteli pečno trobo pošteno podkuriti? Ali pa peč izplahniti — razumete?»

Anča že zopet leti. In potem poroča, da ne bodo nikjer pekli buht in da si nikjer ne želijo peči izplahniti. Ona pa da zdaj mora že na trg in da se tudi ne utegne igrati s tem sežiganjem, torej zvečer. Pri tem da bi človek zmirom sedel. — No dobro!

Prišel je večer in bilo je po večerji. Anča je začela vlačiti slamo, delati snopiče in jih porivati v peč. Jaz sem se vsedel v sobo k pisalni mizi in sem prisluškaval, kako je to iz kuhinje v dimnik lepo vleklo in bučalo. Kadil sem zadovoljno svojo viržinko — jaz to bučanje v dimniku imam zelo rad!

Nagli šum pred hišo. Skočim v vežo in poslušam, kaj da se godi. Pri nas da ogenj leta iz dimnika in leta tje na tretjo streho.

«Za Boga, Ančka — nehajte kuriti! Takoj s tem slamnjakom, kam v sobo, in če pridejo na nas, delajte se, kakor bi ne vedeli ne betvice. Ali je peč razgreta?»

«I kaj — od teh par snopičev — mrzla je skoro!» Niso prišli — hvala Bogu! Ogenj je nehal letati po strehah in ljudje na ulici so se za kakšno uro razšli.

Prišel sem nevoljno v sobo. In zelo nevoljno sem zopet legel na tla.

Naslednje jutro me je seveda zopet osvežilo. Takoj sem šel ven na poizvedovanje. Vprašal sem policijskega stražnika. Vprašal sem postreščka. Vprašal sem svoje znane gospe. —

Stražnik je salutiral: «Tega jaz ne vem». Postrešček je navzdignil čepico: «Prosim, tega ne vem». Gospe so rekle jedna kakor druga: «Da, s takimi rečmi je križ!»

«Dekle, dekle,» pravim zopet Anči doma, «to bo težava! — Toda nič ne pomaga, — tako le vendar ne pustiva! Ali znate papirnate zavitke delati — ne? No jaz Vas naučim, pojdite!» In ko jih je bil že lep kupček, vtaknil sem jih nekaj v žepe, šel zopet na sprehod in trosil zavitke, koder sem hodil. Ta dan sem bil na sprehodu še šestkrat. Drugi dan pa dvanajstkrat.

Delal sem to tako štiri dni, a pokazalo se je, da sva iz slamnjaka izpraznila ravno majhen košček. In izračunil sem, da bi moral sedem mesecev tako le hoditi.

Gotovo mi ni treba še le praviti, da sem že stokal. Na nič drugega že nisem mislil. V glavi sem imel že samo slamo in pred očmi tudi slamo. Tam v tistem kotu sobe so stali trije snopi, tam v onem kotu moj ubogi slamnjak, a tam zopet z zofe tista dolga blazina — kam — kam obrniti oči!? In ko sem po noči legel na tla, klet sem in zmerjal, da je bilo že sramota. Spal nisem skoro nič, vstajal sem rano že pred solnčnim vzhodom in zbežal zopet takoj na sprehod.

In pri jednem sprehodu se je torej zgodilo, da sem opazil na ulici baš one vrče, lonce in ponve, ktere je bistrovidni čitatelj seve opazil takoj na začetku tega članka.

S temi vrči, lonci in ponvami je stvar tale: Vsak Pražan sme imeti kakšen vrč, oziroma lonec, a tudi ponev — v tem še ni prestopka in na to ni kazni. A zgodi se, da se n. pr. vrč razbije — a zdaj se to začenja! kam z njim!? Če ga vržeš na dvor, prisili te hišnik, da ga vzameš zopet lepo nazaj. Vržeš ga li na ulico, prime te stražnik. Vržeš

ga li smetarju na voz, smetar ti ga vrže dol. Ne vzame ga niti za najlepšo napitnino, ima strogo prepoved. Dobro. Vzameš torej vrč po noči, greš peš z njim na ulico in postaviš ga neopazovan — no kamorkoli. A drugi dan pobere ga lepo smetar z ulice, tudi brez napitnine, in je dobro. —

Navdala me je sramotna misel! Kaj pa, ko bi torej jaz in Anča pograbila po noči slamnjak, nesla ga tam kje za vogel in slamo izsipala!? Misel gotovo nelepa — nepoštena — protizakonita — toda priznam se: meni je ugajala! Človek oh, tako hitro postane hudoben!

Seveda — jaz imam smolo. Naenkrat, bogve od kod, bode tam stala patrolja. Hotela bo, da to slamo zopet po-
bašem. Jaz se bom branil, storim naposled še kak zločin z jezikom, zgrabijo me, odvedejo — naenkrat bode konec moje dosedanje občanske priljubljenosti — toda to je že vse eno — jaz —

«Gospod — gospod —» je planila naenkrat Anča v sobo — «jaz že vem, kam s to slamo! Mlekarica — ta, ki tam le postaja z vozičkom — jo baje rada vzame, potrebuje doma stelje za hlev! Jutri ji to dava!»

«Ali je to gotovo?»

«Gotovo!»

Kaj imam še dalje reči!? Spal sem to noč dobro. A drugi dan sva nesla torej jaz in Anča slamnjak k mlekarici, ko je bila Anča seveda še enkrat vprašala, če naš darek v resnici tudi sprejme.

Bil je to krasen trenutek! Ko nama je mlekarica podajala prazno vrečo zopet nazaj, bil sem prešinjen ginjenja, poljubil sem ji roko, objel vroče njeno kobilo in stopal nato z rosnimi očmi domov.

A doma sva pograbila svežo slamo in natlačila torej znova. In ko je bil slamnjak zopet že poln, prijel sem Ančo, začel žvižgati, «Na zelenem travniku» in plesala

sva skupaj okoli slamnjaka, dokler se nama ni v glavi zavrtelo.

To je cela zgodovina, tako kakor se je godila in kakor jo pripovedujem. Je lepa in časovna, sem z njo zadovoljen, končujem.

V jeseni.

Tihe gaje, bivše raje
plašč jesenski krije,
črez livade ovenele
mrtvo burja brije.

In s cvetlico smrti krute
brani se bučela,
vse povsod je že pogrebna
pesem zazvenela.

Vse povsod zdaj smrt v naravi
žrtve si izbira,
tudi po mladosti moji
bolni se ozira.

—n—

Zadnji goldinar.

Ant. Novačan.

Noč! Veliki hotel je ves v lučih. Gospodje sedijo zunaj in pijejo kavo in se razgovarjajo in kimljejo z glavami. Natakarji letajo sem in tje, pozdravljajo, se klanjajo in zvijajo ko kače.

Vedno prihajajo gostje. Služniki ponižno prosijo, da smejo nositi gospodom kovčge in elegantne suknje. In ko je vse v redu, čakajo pred vratmi. Pride gospod, potegne novčarko iz žepa, obrne se vstran — in vrže služniku nekaj v roko. Ta se priklanja, zahvaljuje in odide, pa pogleda v pest. Ni bogvekaj ali za šnops je dosti. — In pri žganju se povrne gospodom prodani ponos, kar ga je še ostalo v pasji navadi takih ljudi.

Počasnih korakov vstopi mladenič. Ker ni lepo oblečen, ga natakarji ne pozdravijo . . . Oni namreč dobro razločujejo, kaj je lepa, kaj je slaba obleka. A poleg tega še ima na hrbtu potniško butaro — ne, tu se ne izplača pozdravljati s prisiljenim hropom.

Fant vpraša za hotelirja. Počasnih korakov pridrsa. Vidi se mu, da je že malo oškropljen. V ustih drži dolgo smodko, nos ima rdeč in s kalnimi očmi mežika ko stara baba. Črez prilični trebušček so razpete debele zlate verižice, morda za vsak slučaj, da se ne razpoči. Z lenim glasom vpraša potnika: «Kaj je, kaj želite?»

«Prosim gospod, jaz sem kovaški pomočnik na potu. Noč me je prehitela, prenočišča ne dobim nikjer. Prosim za kotichek. Truden sem. Spal bi.»

«Plača se pri nas najmanje krona.»

«Ni cenejše?»

«Ni! ni!»

Tri krone še ima. Naj bo! Jedno da, pa si pošteno počije. Jutri bo štedil pri jelu. Sluga ga pelje v tretje nadstropje.

«Evo sobe. Dajte krono!»

«Kaj se tako mudi?»

«Pri nas se mora takoj plačati.»

«Hm, Evo krone.»

«Če boste kaj potrebovali, pride hišna. Samo pozvoniti treba dvakrat. Lahko noč!»

«Lahko noč!»

Če boste kaj potrebovali, pride hišna. Samo pozvoniti treba dvakrat. — Čudno! A glej, tu je zvonec. No čul je že, da so v hotelih hišne.

Soba je lepa. Čista postelja — tu se bo spalo. Tu je sveča, tam pripravljena voda za umivanje, tam zopet veliko zrcalo. Pogleda se. Kako je suh — bled! To je od napornega potovanja, si misli in se razpravlja.

Leže. Vroče je bilo danes — soparno. Koliko je neki ura? Polnoči še ni menda.

Ker mu je vroče, vrže odejo raz sebe. — Dolgo je že na potu. Lepše je bilo doma. Kako lepo je pelo kladivo po nakovalu!

Včasih je tolkel z onim velikim, a oče je držal s kleščami razbeljeno železo. «Da se privadiš» je rekel, in on je tolkel. In prišla je tudi mati in se nasmehnila. «Kaj že z največjim? Močan je naš Pavle.» — «Glej, stara, kake, mišice ima!» — in to mu je ugajalo in on je tolkel, da je vse odmevalo. Postal je pomočnik. Nekega dne mu je rekel oče po kosilu: «Fant, treba bo po svetu. Vsak mora, da vidi življenje drugod, da spozna ljudi. No kaj?»

Pavla je samega veselilo, da bi šel po svetu. Vendar ni očetu odgovoril.

Teden pozneje je stal pozno v noči pri oknu ljubice Nežike in se poslavljal.

«Z Bogom, Nežika,» je rekel, «ostani dobra! Kmalu se vrnem. Grem, da pogledam svet, da vidim ljudi. Srečno!»

Ona je ihtela. Ovila mu je roke krog vrata in ga poljubila. Čutil je na svojem licu njene solze... Čudno mu je bilo. Ozrl se je v stran in najrajše bi bil zbežal od nje.

Drugo jutro mu je polnila mati torbico in se je jokala. Oče je gledal v stran resno in žalostno.

«Torej z Bogom, dragi!»

Ganile so ga solze materine in očetova pobitost. Stisnil jima je roke in stopil na cesto. Bilo je še rano, rudela je ravnokar jutranja zora.

Ko je prišel do konca vasi, je zagledal Nežiko. Prihitela mu je nasproti. Na prsi mu je pripela rožmarin in duhteče nagrline.

«Dokler ne ovenejo, spominjaj se mene, in tu nekaj malega za največjo silo!»

V njegovi roki se je lesketal čisto nov srebrn goldinar. Bil je v zadregi, vendar se ga ni branil. Da, tako je bilo. Pavlu je bilo pri teh spominih težko in vzdihnil je globoko.

Kakšni so nagerlini in rožmarin?

Vstane, gre h kovčegu in vzame iz njega šopek, iz žepa pa goldinar. Šopek je suh, ovenel. «Dokler ne ovenejo, spominjaj se mene.» A zdaj so že uveli... Goldinar pa je še lep, srebrn. Nič se ni spremenil...

Oči se mu vprejo v zvonec. — «Če kaj potrebujete, kar dvakrat pozvonite in pride hišna.»

Kakšna je neki ta hišna? Mlada — živa... Kaj ko bi pozvonil, cin cin...? In prišla bi...

Že je vstal in se bližal zvoncu. Ozrl se je, da ga kdo ne vidi. A čemu bi zvonil? Saj nič ne potrebuje. Cin... cin. On je pozvonil.

Neka sladka groza ga spreleti. Jedva, da sope.

Zunaj se začujejo lahki, hitri koraki. Vrata se odprejo in na sredi sobe obstane dekle, oblečeno v dolgo, prozorno haljo. Nežno se smehlja in vpraša: «Kaj hočete?»

Pavle se strese. Takrat pa si je dobri angelj zakril obraz in bridko zaplakal.

* * *

Doli v kavarni pijejo gospodje kavo in se razgovarjajo. Kimljejo in dremljejo. In natararji hitijo sem in tje, se klanjajo in zvijajo ko kače...

Daleč tam v domovini sedi Pavlova mati in moli: «Oče naš za Pavla, da bi ga Bog vodil po pravi poti...»

Na koncu vasi stoji pri oknu Nežika in se joče za Pavlom.

* * *

Sam je v sobi. Leži in gleda srepo v temni strop. Nekaj ga tišči v prsih. Pred očmi mu vstajajo čudne slike. Nežna polna roka maha mu v pozdrav, dolgi črni lasje vihrajo nad njim. In vidi objokane oči, solze padajo na vihrajoče lase, in on se spomni Nežike.

In po vsej sobi zaduhti šopek rožmarina in nagrlinov, ki mu ga je dala ona pri slovesu. «Dokler ne ovenejo, spominjaj se mene!» Tako je rekla ona, ki ga je ljubila in ga še ljubi tam daleč v domovini, v tihem zadovoljnem domačem selu. Tako je rekla njegova ljubica, kateri je on obljubil zvesto ljubezen. Toda šopek je ovenel, on jo je pozabil. In dragoceni dar...?

Težko, na jok mu je pri teh mislih. Vstane in sede na posteljo. Pogleda na vrata in na zvonec, spomni se hišne. Pljune in stopi k oknu.

Zunaj je temna noč, oblaki se podijo po nebu. Lahek vetrič ga poljubi gredoč v čelo in zbeži naprej.

Boli ga glava. Zopet ga nadlegujejo neprijetne misli. Nasloni se na okno in zasanja. Po široki, prašni cesti stopa. Noge so mu težke, v očeh ga peče in tečeje mu solze. Jedva da vzdiguje težko potno palico. Nad njim se ziblje škrjanček in poje neprestano. Kako trepečejo in se sipljejo iz nežnega grla veseli glasovi! Sreča ga mladenič. Na rami nosi motiko in si žvižga. Pozdravi ga in gleda ga z veselimi očmi. Leže na hrbet pod drevo. Klobuk si da na oči. Misli na dom, na stariše; spomni se slovesa in besed ljubičinih: «Dokler ne ovenejo . . .» Zaječi in plane po koncu. V srcu ga boli, peče . . .

Napol bedi napol sanja. Misli se ne more otresti. Rad bi zadremal; glava mu je trudna. Lepi spomini ga za hip pridobijo. Ali prežene jih njegov veliki greh in on vzdihuje zaman.

Naenkrat pa se vpraša po vzroku. Kdo je kriv, da beži mir od njega!

Pred njegove oči stopi hišna, zaničljivo se smehljajoča . . .

Razjezi se. Mir hoče imeti, zadremati sladko, pokojno . . .

Nagne se črez okno, stegne drhteče roke po hišni, da jo zadavi, da se maščuje in da potem zaspi mirno, pokojno . . .

* * *

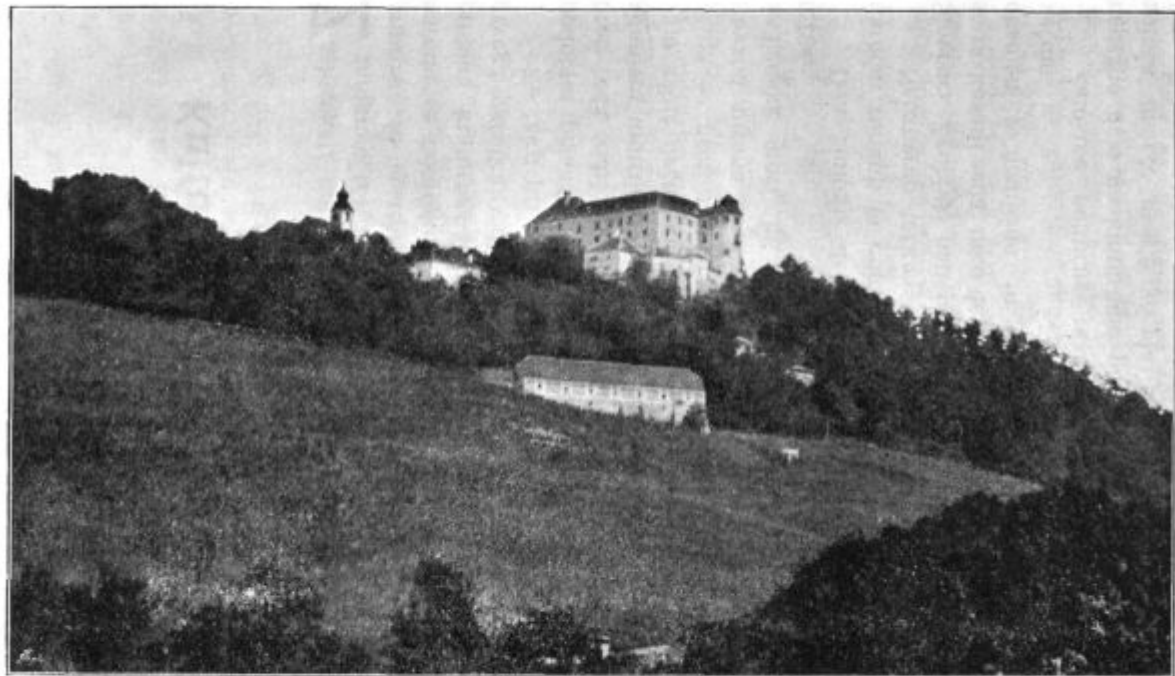
Doli v kavarni sedijo gospodje in pijejo; trudne glave padajo, kimljejo, dremljejo. Nikdo ne čuje padca, niti ropota. Natakarkji letajo sem in tje, in se klanjajo in zvijajo ko kače . . .

Daleč tam v domovini sedi Pavlova mati na postelji in moli: «Oče naš za Pavla, da bi ga Bog vodil po pravi poti . . .»

In Nežika na koncu vasi prisluškuje. Nekaj je potrkalo na okno. Tako je običaval Pavle. Vstane in odpre okno, a ne vidi ničesar.

Samo veter duva, si misli in leže nazaj na posteljo in zaspi sladko, pokojno . . .

Vurberg na Štajerskem.

Kulturno-politična sličica.

Uvod.

Zasledovati kulturni napredek majhnega naroda je vedno zanimivo, že zategadelj, ker so tu razmere mnogo bolj priproste in jasne kakor pri velikih narodih. Pri majhnem narodu se takorekoč vidijo vse žile in žilice, po katerih se pretaka kulturno življenje, zasledovati se dajo včasih do prvega početka, vidi se njih križanje in medsebojni vpliv.

Ne tako pri velikih narodih. Tam je kulturno življenje podobno pisanemu travniku, polnemu raznovrstnih rastlin; brez reda vidiš tu ponosno kipeče cvetke, ki s finim preziranjem motrijo svoje sosede, tam zopet druge ponižno skrivajo svoje nežne glavice, in tam hrepeni kvišku cvetka, popenja se proti solncu, toda bujna trava jo bo udušila . . . Povsod pisana družba raznih barv, razne velikosti, razne življenske moči. In pregled črez njo? Napravljaja ti dovolj težave.

Dva činitelja delujeta pri kulturnem razvoju vsakega naroda: zunanji in notranji.

Neizmerno težke so razmere, pod katerimi vzdihujejo Slovenci. Zgubivši nad polovico svojega nekdanjega ozemlja so razkosani sedaj tako nesrečno, da so povsod razun Kranjske obsojeni v manjšino. In trd je kruh, ki jim ga lomi ohola večina.

Žalostne politične razmere ne stvarjajo pogojev za uspešno delo na kulturnem polju. Manjka mu blagodejnega solnca, dušeče megle se plazijo okoli, manjka mu osvežujočega dežja, slabotne so cvetke, ki jih poganja.

Srečnejši bratje in sosedje so nas vzbudili. Prišli so k nam in nas podrezali: «He, zunaj je že dan!» In izbrisali smo si spanec z očíj, začudeno smo pogledali na to pestro življenje, potem pa hajd na delo. Zagnali smo se, hoteli smo jih dohiteti, toda zmanjkalo nam je moči in vztrajnosti. In razmahnili smo se v drugič, a zopet onemogli. — To je oni notranji faktor, ki ga pesnik Zupančič imenuje črtomirstvo. Iz bojevnika smo postali «narod hlapčevski, brez samozavesti, noseč tuji jarem pokorno in brez odpora.»

In vse te poteze so načrtane v naši kulturni sliki. Miniatura je vsled malega našega števila. Le malo je razlitih po njej svetlih žarkov, ki prihajajo tam od nekod daleč, daleč. Spredaj pa vrši vihar, pod katerim ječijo hrasti in se priklanjajo smreke. In zdaj pa zdaj zahrešči veja, se odlomi in z bolestnim vzklikom trešči na zemljo.

* * *

Tako je bilo. In zdaj? Ali ne kažejo razni znaki, da se pripravlja nova zarja? Mladina je zgrabila za prapor in ga dvignila visoko. Nezaupno gledajo od strani razni dvomljivci, a vedno več se jih pridruži mladim «strelcem».

Res, v tujini so dobili svoje navdušenje, toda zahotelo se jim je po domači grudi, po žitnem polju, kjer se sprehaja rudeči mak med zlatim klasjem.

Iz cesarskega Dunaja in iz kraljeve Prage so prišli. In prinesli so nam prvi prerojenje slovstva in umetnosti, drugi pa nekaj češke delavnosti in žilavosti. S podrobnim delom naj se ljudstvo vzbuja k samozavesti in prosveti. Ljudske knjižnice, stalne in potovalne, in poljudna predavanja so cilj delovanja novoustanovljenim društvom po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Resna umetnost pa naj narod povzdigne in ga približa drugim kulturnim sosedom.

Veliko važnost polagamo v dejstvo, da se je letos v proslavo kronanja kralja Petra in v spomin na stoletnico

prvega ustanka srbskega naroda zbrala v Belemgradu jugoslovanska mladina. Pomislite, Hrvati in Srbi, Slovenci in Bulgari so se združili in sklenili še tesnejšo zvezo! Zastopniki štirih bratov so bili, ki jih je sovražna sila pognala v mrzli svet, da naj skrbijo vsak sam zase, skoro so že pozabili drug drugega, odtujili so se med seboj, marsiktera senca je vstala med njimi, toda zahrepeneli so po svidenju, da si podajo bratovske roke.

Bili so akademiki, mladi in navdušeni, osnovali so mogočno organizacijo dijaško, ki bo obsegala vse štiri narode.

Bili so zdravniki in naravoslovci, mladi in resni možje, ki se hočejo v naprej medsebojno podpirati v znanstvenem delovanju.

Bili so umetniki in literati, mladi in vzneseni, ki hočejo s čopičem in dletom proslaviti domačo grudo in s tisočnimi jeziki govoriti o njeni lepoti.

«V mlada srca, v mlade, a resnobne, svojih visokih ciljev krepko zavedajoče se duše se je položila v svečanostnih dneh beligradskih kakor živa iskra sveta ideja vzajemnosti, ki pač ne ugasne nikdar več! Naša odrasla mladina, naši mladi možje so sklenili duševne vezi, ki morajo dati usodi jugoslovanske skupne naše domovine tak kulturnen značaj, kakršnega bomo sami hoteli.» (Besede odličnega in odlikovanega literata F. Govekarja.)

Od vseslovanske vzajemnosti smo torej srečno prijedrali vsaj do prvih korakov k jugoslovanski vzajemnosti. Morebiti v doglednem času pridemo tudi do — slovenske vzajemnosti, ktere nam je še bolj treba. Ljubljana še davno ni ono kulturno središče, iz katerega bi se kakor iz ogromnega rezervoarja razlivala na vse strani oplodujoče struge duševnega življenja. Vsaka dežela je še vedno preveč prepuščena lastni usodi. V morju tujine se potapljajo ogrski in rezijski Slovenci, mi jih gledamo z bregov, do srca nas gane njih obupni krik, toda pomilovalno skomignemo z rameni in denemo roke — križem.

Čemu jih naj izgubimo, ko smo itak tako maloštevilni?
 Še celo v Ameriki se Slovenci krepko zavedajo svoje
 narodnosti.

Kulturni pregled leta 1904.

Leposlovje stoji večinoma v znamenju moderne. Subjektivizem, mysticizem, simbolizem in kar je še takih lepih besed, vse je zastopano. Fino in minucijozno analizovanje duševnih dogodkov posebno pri otrocih ali pa v bolnem stanju fantazije in halucinacije pri ljudeh, ki jih je življenje naplavilo na breg, je priljubljen predmet modernih, kterega nam prikazujejo z blestečo zgovornostjo in rafiniranimi gestami. In čim večja je tema, tem rajše posvetijo z bengalično lučjo vanjo.

Zmagali so mladi modernisti, in drugi jim sledijo, če že ne v vsebini, pa vsaj glede zunanje oblike.

Znani razpor se javlja tudi v slovstvu, toda tu je manj kvaren. Zastopniki nasprotnih si svetovnih naziranj korakajo mirno naprej, k večjemu se o priliki nekoliko obregnejo drug nad drugim.

Slovstvu odpirajo svoje predale dosedanji glavni listi: «Ljublj. Zvon», «Dom in Svet» in «Slovan», ki se vsi jako lepo razvijajo in imajo vsak svoj krog sotrudnikov in čitateljev. Iskreno se veselimo lepega napredka najmlajšega izmed njih, ki tudi drugod vzbuja občno pozornost. Vidi se, da ni bila utemeljena bojazen, češ da trije leposlovni listi med Slovenci ne bodo mogli uspevati.

Razun teh je tudi Mohorjeva družba, ki je letos dosegla častno število 84.598 udov, in Slovenska Matica deloma gojila leposlovje.

Izmed novih knjig, ki so prišle na knjižni trg, jih pripada večina poeziji. Prednost ima lirika. Najvažnejša je nedvomno knjiga Otona Zupančiča «Čez plan». Pesniški vzlet, njegova izvirnost in neustrašeni pogum, s kterim nam kaže brez «bolnih rož» težko in strmo pot v bodočnost, vsa razno-

vrstnost njegovih čustev, izraženih v blestečih verzih, vse to pač ne more izgrešiti mogočnega vtisa pri čitatelju.

Moderno tehniko je v svojih večinoma nabožnih pesmih, zbranih pod naslovom «V mladem jutru», uporabil Silvin Sardenko, nadarjeni pesnik in marljivi sotrudnik «Dom in Sveta».

Istotako sta nam bila V. Spindler in R. Maister-Vojanov že deloma znana po svojih pesnih, raztresenih po raznih listih. «Zapihal je jug», ko je bil Spindler v daljni Pragi in spomnil se je v lepih verzih svoje domovine.

R. Maister je prvi pesnik, ki nam ga je dal častniški stan. Njegove «Poezije» gotovo najdejo mnogo častilcev.

V epiki nam je letos podaril A. Aškerc «Četrty zbornik» svojih pesnij. Poleg že objavljenih nas je razveselil še tudi z novimi. Že samo ime Aškerc priča o njih notranji vrednosti.

Podal nam je letos še drugo delo. Lotil se je one krasne pravlјice o Zlatorogu, s katero si je bil Baumbach pridobil toliko slave in ki nam jo je Funtek tako izborno poslovenil. Držeč se deloma tesneje sporočene pravlјice je na drugi strani zajemal iz svoje bogate notranjosti ter ustvaril umotvor trajne vrednosti.

Prijetno nas je iznenadil tudi S. Gregorčič, ki je letos slavil svojo šestdesetletnico. Poslovenil nam je iz hebrejskega izvirnika «svetopisemsko knjigo Job in psalem 118». Lepota in pesniška vrednost Jobove knjige, stare okoli 3000 let, je že od nekdaj vzbujala občudovanje vseh veščakov. — Tudi v «Dom in Svetu» izhaja prevod iste knjige iz peresa A. Medveda. Zanimivo bo oba primerjati.

Lep korak naprej je tudi napravilo prevajanje Šekspira. K Hamletu je dodal I. Cankar letos še večnolepo tragedijo «Romeo in Julija», O. Zupančič pa nam je podaril «Julija Cezarja». Izpolnjuje se toraj pravilo, da pesnika prevajaj pesnik. Obeta se nam še od njega «Beneški trgovec», od Funtka pa «Kralj Lear». Tudi na Sofoklejevo Antigono se je pričelo misliti.

V prozi so se nam oglasili letos dobri stari znanci. Ksaver Meško nam razkriva «Ob tihih večerih» svojo mehko, melanholično dušo. Ivan Cankar nas vodi po temni «Hiši Marije Pomočnice», kjer vlada neizmerno trpljenje, ki čaka rešilne smrti. Josip Kostanjevec nam je podal II. zvezek «Iz knjige življenja», ki kaže lep napredek marljivega pisatelja. A. Aškerc nam zanimivo popisuje svoja «Dva izleta na Rusko». Janka Kersnika «Zbranih spisov» je izšel pod uredništvom dr. Iv. Prijatelja III. zvezek.

Razun tega je proza dobro zastopana v vseh naših leposlovnih listih in tudi v Slov. Matici, kjer se odpadanje članov stavi baš na rovaš preskopo odmerjeni beletristiki.

Poglejmo še v kratkem-k strokovnemu in znanstvenemu slovstvu! Tu so pogoji mnogo manj ugodni. Pri našem malem številu je vsaka stroka navezana na pomoč in podporo zunaj stoječih krogov. Zato je pri nas stroga znanstvenost zelo omejena, če ne skoro izključena. Od pisateljev se zahteva, da si izbirajo «tudi širše kroge zanimajoče predmete» ter jim dajo lepo obliko. Da ni to v vsakem slučaju mogoče, je jasno.

Kako si pomagajo učenjaki? Najnavadnejša pot je: pišejo nemški. Pridobijo si s tem slavno ime, seve zunaj v svetu le malokdo pozna njih slovensko pokolenje. Mi jih pa občudujemo, se ponášamo z njimi, objavljamo vsebino njihovih del, po njih smrti pa zbiramo za spomenike. Z zavijanjem gledamo na bogato dotirane akademije in univerze drugih narodov. Kako skromna je naša Matica s svojimi 3042 udi! Jezikoslovje in zgodovina sta nam še vedno najljubša in skoro edina predmeta.

Za Spodnje Štajersko se je letos ustanovilo posebno Zgodovinsko društvo, ki je izdalo drobno knjižico in se tudi sicer spretno zastavilo k svojemu delu. Želimo mu mnogo uspeha in podpore.

Tudi v srednješolskih izvestjih je nakopičenega dovolj duševnega dela.

Anton Kuder je izdal «Menično pravo». V različnih strokovnih glasilih, h katerim je letos na novo došel «Slovenski Sokol», se goji strokovno znanje.

Znanstvena terminologija je bila že od nekdaj naša slaba stran. Glede medicine nam je letos odpomogel dr. A. Homan, veliki tehnični slovar pa se nam obeta.

* * *

Konečno še besedo o naši upodablajoči umetnosti! Še nedavno je bilo lahko o njej pisati, saj je bila še tako skromna. Toda letos je napravila z dunajsko razstavo v Miethkejevi galeriji tako ogromen korak naprej, da niso mogli verjeti tujci, ki so naenkrat opazili toliko nepoznanega bogastva pri teh mladih ljudeh, brez imena in brez slavne domovine, in verjeti niso mogli domačini, ki svojih lastnih sinov niso bili umeli. Nemški kritik piše med drugim o razstavi: «Tiho in ponižno je vstala daleč spodaj na Južnem Štajerskem in na Kranjskem vrsta slovenskih umetnikov, ki se šele bori z neustrašeno močjo in svežostjo za priznanje in enakopravnost v kraljevstvu umetnosti. Ni še dolgo, ko se ni vedelo o slovenski umetnosti nič ali pa vsaj prav malo. Izpremenilo se je to . . . Znamenito je, s kako globokim čuvstvom je izražen nacijski moment v teh umotvorih; pri nekterih slikah lahko govorimo vprav o narodnem slikarstvu . . .» (Po «Zvonu».) Naši mladi umetniki, ktere smo sami komaj po imenu poznali, predstavili so se samozavestno pred strogo dunajsko kritiko in slavili prave triumfe. Proslavili so sebe, proslavili so nas.

Koliko večje zaupanje nas je torej navdajalo, ko so se imeli o priliki belograjskih svečanostij udeležiti tudi slovenski umetniki! Zaupali smo v nje in nismo se motili. Tudi tu so nastopali častno glede števila in kakovosti. In spoznali so se tu z jugoslovanskimi brati, kar ne more ostati brez ugodnih posledic.

Velike važnosti za domačo umetnost so tudi razni spomeniki, ki so deloma že gotovi, deloma se še izvršujejo. Mislimo tu na spomenik cesarjev (Svit. Peruzzi), Prešernov in Vegov (oba Iv. Zajec).

Dr. A. D.

Politični pregled leta 1904.

Politično življenje za Slovence leta 1904 ni bilo bogato na izrednih dogodkih dalekosežne važnosti.

Splošni politični položaj je bil in je še za Slovence neprijazen. Navidezno prosvitlena vlada Körberjevega ministristva je ležala kakor mōra na slovenskem narodu. Kakor vsak uradniški režim rezal je tudi Körberjev Slovencem rane. Na dosego kakega političnega ali kulturnega uspeha, kjer bi vlada bila odločilna, še upal nikdo ni. O vprašanjih nastavljanja uradnikov v c. kr. uradih, zlasti pri sodnijah, zgodilo se je vse po pritisku nemškonacijonalne stranke. Slovenski poslanci so mogli le neznatno za nas ugodno vplivati.

Državni zbor Slovencem ni prinesel nič. Čehi so bili prisiljeni vstrajati nasproti vladi v ostrem odporu in vsled tega parlament ni mogel poslovati. Slovenci so bili na strani Čehov, pa pozitivnega niti eni niti drugi niso mogli nič doseči. Ker državni zbor ni posloval, tudi za Slovence ni nič ugodnega sklenil.

Deželni zbori so bili istotako neplodoviti.

Kranjski deželni zbor je moral biti vsled obstrukcije zaključen in je vsled tega gospodarstvo dežele vzlasti kmetijstvo mnogo trpelo. Obstruirala je katoliška narodna stranka. Ako hočemo vzrok kratko označiti, bil je isti vroča želja doseči zmago nad narodno napredno stranko, koja je pa v obrambo svoje eksistence sklenila parlamentarno zvezo z žalibog nemškim veleposestvom. Ta boj se v dogledni dobi s silo ne bode dobojeval, ampak bode le narod kot celoto s časoma znatno oslabil. Rešitev bi mogla prinesiti le sprava, do ktere je pa letos dalje nego sploh kedaj. Iz

Kranjske torej slovenski narod letos ni mogel pričakovati niti gmotne niti moralične opore in je v dogledni dobi tudi dočakal ne bode. Na slovenskih vodilnih možeh je to grda pega.

Goriški deželni zbor je posloval in so se Slovenci udeleževali parlamentarnega dela, dasi so v manjšini nasproti Lahom. Kaj izrednega se v goriškem deželnem zboru ni zgodilo.

Štajerska je bila letos prostor živejšega političnega gibanja, zlasti kar se Slovencev tiče. Od cesarja je bil potrjen nov zakon o volini reformi, pri kateri so slovenski poslanci s svojo obzirno taktiko dosegli četudi neznatne vspehe. Dne 21. septembra je volila cela dežela 8 poslancev v splošni kuriji. Slovenci so se udeležili boja v treh volilnih okoliših ter sijajno prodrli v celjskem in ptujskem okrožju, v mariborskem okrožju na zmago ni bilo misliti, pa vendar so nastopili Slovenci s svojim lastnim kandidatom ter so še le pri ožji volitvi podpirali proti nemškemu nacijonalcu nemškega konservativca. Te volitve so bile principijelne važnosti, ker se je prvikrat volilo neposredno. V to svrho se je sklicalo širom dežele mnogo volilnih zborovanj in so bila politična društva prav pridno na delu, da so ljudstvo politično izobraževala. Upamo, da je vse to trajnega pomena. Ojačeni za dva nova poslanca so šli štajerski Slovenci v deželni zbor z resno voljo delati v blagor volilcev in so res marsikaj dosegli, zlasti deloma uspeh glede odprave 3. plačilnega razreda za učitelje. Daljne kulturne in gospodarstvene zahteve so hoteli nemški v večini se nahajajoči poslanci molče popolnoma odkloniti, a Slovenci so se čutili vsled tega v štajerskem deželnem zboru prvikrat prisiljene oprijeti se obstrukcije ter so z uspehom zabranili rešitev proračuna, kar pomeni vsaj moralično zmago nad nemško ošabnostjo.

Štajerskim Slovencem je letos pretila tudi velika nevarnost v okrajnih zastopih. V ptujskem okraju so Slovenci izgubili veleposestvo in s tem okrajni zastop, kar znači veliko

nazadovaje in je občuten udarec za Slovence. V celjskem okraju je bila nevarnost istotako velikanska, pa po ljutem boju v reklamacijskem postopanju in pri volitvi sami so vsled sreče — žreba Slovenci dosegli zmago v veleposestvu in je okraj ostal še v slovenskih rokah. V drugih okrajih se to leto ni nič izpremenilo. Pač so pa bili Slovenci v veliki nevarnosti izgubiti važni narodni trg Šoštanj. Pa tudi tu se je slovenski navdušenosti naklonila zmaga.

Na Koroškem Slovenci niso mogli priti do vidnih uspehov. Nasprotna vlada je storila drzen napad na slovensko posest pri sodnijah, hoteč zabraniti Slovincem rabo slovenskega jezika. Tozadevni boj za vzdržanje prejšnjih razmer je začel novi slovenski odvetnik v Celovcu g. dr. Brejc in so sklenili vsi slovenski odvetniki na odvetniškem shodu v Ljubljani protest zoper zatiranje slovenskega jezika na Koroškem.

V Trstu so Slovenci pridno delali na tihem, zgradili »Narodni dom«, kakor goriški Slovenci »Trgovski dom«, in še marsikaj. Državno sodišče je letos po dolgoletnem boju spoznalo pravico tržaških Slovencev do javnih ljudskih šol.

Velikega moraličnega in kulturnega pomena je bil vse-sokolski izlet v Ljubljani, ktereга se je udeležilo nad 10.000 slovanskih gostov.

V jeseni so slovenski dijaki v Gradcu in na Dunaju vsled napadov nemških nacijonalcev nastopili iznova za pravice slovenskega naroda glede vseučilišča in zahtevali slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Boj zoper pačenje ljudstva s strani nemškutarskega »Štajerca« je s prav dobrim uspehom pričel »Slovenski Štajerc«, ki razkriva v ugodnejših tiskovnih razmerah v Kranju gnjilobo odpadništva zlasti v ptujski okolici. Velikega gospodarskega pomena bo tudi »Kažipot,« ki se letos izda.

Dr. V. K.

Hrvatska lira.

I.

Zarja beli se, kmalu zdani se,
konja sedla mož, treba bo iti.
Stara mu mati vince nataka,
vince nataka, solze pretaka,
solzice toči v ljubezni vroči:
Bog daj, moj sinček, zdrav mi odidi,
zdrav mi odidi in zopet pridi,
mamico staro najdi še živo!
Verna mu ljuba sabljico daje,
sabljico daje hudo jokaje,
solzice toči, predno se loči:
Bog daj, moj dragi, zdrav mi odidi,
zdrav mi odidi in zopet pridi!
Mamico staro najdi še živo,
živo jo najdi v črni zemljici,
ljubico verno pa v dvorih visokih,
v belem gradiču tam za lesovi,
že omoženo z mladim soprogom.

II.

Priletel cvet je iz tuje zemlje,
pade devici v vince žareče.
Sestra, sestrice, zvezda — danica,
odpihni cvet mi, napij se vinca!
Cvet je priletel od tvojega ljubčka,
od tvojega ljubčka iz tuje dežele.
Naj oko bo in čelo
vsem vam, bratci, veselo!

Pera.

Dan.

Ah, odplaval, umrl
je beli dan —
kam izginil si ti,
kje je tvoj stan?

Dan, ah, zlati moj dan,
ne ugasni mi —
sveti vekomaj
z očesi mi jasnimi!

Beskid.

Na grobeh.

Bil žalosten je, mračen dan,
osamljene sem obiskal grobove,
razpadel kamen, križ strohnel,
mrtvaške vonjal sem cvetove.

Bil žalosten je, mračen dan,
iz vseh gomil trohnoba diha —
uvela sreča, mrtva roža,
objela žalost me je tiha.

Beskid.

OGLASI

Pozor! & Znižane cene! & Pozor!
Postrežba točna in solidna! ~

Prva narodna, naj-
cenejša in največja
trgovina z urami,
zlatnino, srebrnino
in optičn. predmeti

Rafael Salmič

v CELJU ~~~~~ v Narodnem domu

Vsa v mojo stroko spadajoča dela, popravila itd.
izvršujem točno in ceno & Za dobro delo jamčim.

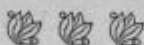
Bogato ilustrovane cenike razpošiljam na
zahtevo brezplačno in poštnine prosto.

Največja in najraznovrstnejša zaloga!

Stavbeni in umetni mizar

M. Stojan ml.

~ Teharje pri Celju ~

PREVZAME VSA V NJEGOVO
STROKO SPADAJOČA DELA,
KATERA IZVRŠI V NAJKRAJŠEM
- ČASU PO KONKURENČNIH -
CENAH.

PRIPOROČA SE POSEBNO V
IZDELOVANJE ŠOLSKIH KLOPI,
VSEGA PISARNIŠKEGA POHIŠ-
TVA TER VSEH V TRGOVINAH
≡ POTREBNIH MIZARSKIH ≡
IZDELKOV.

Odlikovan od visokega c. kr.
trgovinskega ministrstva ~

Homeopatična lekarna.

Naročila več kakor 10 K po pošti franko.

Staroznana dež. lekarna pri Mariji pomagaj

Ph. Mr. MILAN-a LEDSTER-a v Ljubljani

(E. Svobode naslednik)

Reseljeva cesta št. 1 (zraven novega Fran-Josipovega jubilejskega mostu v Levčevi hiši).

Priporoča svoje dobro znane med. farm. izdelke in izborno delujoča domača zdravila kakor:

Cvet zoper trganje in revmatizem 1 stek. 1 K. Planinski zeliščni sok lajša hripavost in zdravi kašelj, 1 stek. 1 K. Najboljši staroznani balzam, 1 stek. 20 v, tucat 2 K. Zdravilna želodčna esenca, 1 stek. 20 v, tucat 2 K. Medic. ribje olje za slabotne, ugodnega okusa, 1 stek. 1 K. Melousine usta in zobna voda, izbornega učinka, 1 stek. 1 K. Tannochinin-linktura zoper izpadanje las, 1 stek. 1 K itd.

Domača zdravila za živino.

Rešilna štupa za konje, govedo in prašiče, 1 zaboj 70 v. — Razen teh naštetih se dobivajo tudi vsa druga zdravila najboljše kakovosti vedno sveža po najnižji ceni.

Po pošti na vse kraje razpošilja se vsak dan dvakrat.

Kdor želi biti postrežen z dobrim blagom po solidnih cenah, naj se obrne na že dolgo obstoječo znano trdiko

Josip Hočevar

Celje, Kolodvorske ul. 5.

katera izdeluje vsakovrstne obleke po najnovejšem kroju.

Velika zaloga tu- in inozem. blaga,

Bogata izber narejenih oblek za gospode, dečke in otroke, kakor tudi najfinejših

zimskih sukenj, ulstrov, pelerin, havelokov, površnikov, letnih, spomladanskih in salonskih oblek itd.

Postrežba točna in solidna! Cene nizke!

Prva slovenska akcijska družba!

Edino narodno pivovarniško podjetje!

Delniška družba

združenih pivovaren Žalec
in Laški trg v Ljubljani

piporoča

svojo veliko zalogo izbornega marčnega
in bavarskega piva iz pivovarne Žalec
in Laški trg.

Družba potrudila se je urediti svoji pivovarni na najmodernejši način s tem, da si je omislila na Laškem popolnoma nove stroje, posebno stroje za umetno hlajenje vležalnih kleti in vrelnic v zvezi s strojem za izdelovanje ledu — vse po najnovejšem sistemu; postavila v obeh pivovarnah nove stekleničnice z najnovejšimi snažilnimi in napolnilnimi stroji, napravila v Žalcu moderne vležalne kleti z novim ledenicami ter si v svrhu povzdiga narodnega podjetja in zboljšanja domačega piva nabavila tudi najboljše vrste surovin.

Tako popolnoma moderno preustrojeni in z najnovejšimi stroji opremljeni pivovarni proizvajali bodele najboljša piva, tekmovali z vsako tvrdko in prekašali vsa druga enaka podjetja ter delali čast domači industriji.

Priporočamo se vsem p. n. krčmarjem, hotelom, restavracijam ter slavnemu občinstvu v mnogobrojna naročila!

Prvo večje narodno
industrijsko podjetje!

Velika narodna trgovina

manufakturnega blaga

Karol Vanič

v Celju

Ces. Jožefa trg

„Narodni dom“.

Priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo suknenega, modnega in volnenega blaga za moške in ženske obleke. Baržuna, pliša, svile in vsakovrstnih modnih olepšal. Perilnega blaga, berkalina, atlasov, barhanta, oksforta, damasta, letne in zimske pikete, lanene in pavolne bele tkanine, mizne garniture. Čipke, vezenine (štikarije), sobne preproge, linoleum, volnene zastore in vsakovrstne garniture. Potna in posteljna ogrinjala. Istotako imam tudi vedno veliko zalogo najmočnejših avilenih robeev.

Velika izber kravat, sraje, rokavic, nogavic, zavratnikov, modereev v vsaki velikosti komad od 92 vin. do 9 kron. Planinsko, slovensko in jubilejsko platno.

Slovenci!
Svoji k svojim!

Slovenci!
Svoji k svojim!

Velika zaloga žime in perja.

Sobne preproge vsake velikosti.

Edina narodna steklarska trgovina

FRAN STRUPI

 Graška cesta 4, CELJE

Podružnica
v LAŠKEM TRGU

ZALOGA

stekla, porcelana in kamenine, belgijskih
in čeških šip, svetilk, ogledal in zlatih robov
za okvirje.

Velika izber namiznega
posodja ter istega za čaj
in kavo, kakor tudi umi-
 valnih garnitur.

Bogata izber razno-
vrstnega posodja za
privatnike, gostilne
 in kavarne.

Zaloga nagizdnih izdelkov (ohraski,
dekoracije) iz stekla, porcelana, ma-
jolike, terra-cotte, bronu in kovine.

Prevzetje vseh steklar-
skih del pri cerkvah in
privatnih stavbah kakor
tudi izvrševanje okvir-
 jev pri podobah.

 Najnižje cene!

Najsolidnejša in točna postrežba.

Prva in najstarejša južnoštajerska
tovarna na vodno moč na Teharjih
pri Celju

ŠTEFAN BOUCON

se priporoča č. duhovščini in slav. obč. za
napravo vsakovrstnega v to stroko spada-
jočega dela. — Cene nizke, delo trajno.
Vsprejema poprave in pletenja. Cenik
franko in zastoj.

Izdelovalnica elegantnih ameriških
vrtnih mebljev.

Anton Kumerc

Ostrožno & Mali Lipoglav & Loče

pripoča v izdelovanje lesene nagrobne
križe od najnavadnejše do najfinejše
vrste, katere izvršuje točno po naročilu.

Izvršuje tudi mline za sadje in grozdje kakor
tudi sode in drugo sodarsko delo.

Cene nizke.

Postrežba točna.

IVAN JAX & SIN ==

LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 17.

NAJVEČJA ZALOGA

šivalnih strojev, &&

koles, godbenih &&

& avtomatov in pi-

salnih strojev &&&&

Vzaj. zavarovalna

banka v PRAGI

SLAVIJA

Vsa pojasnila daje generalni
zastop banke „SLAVIJE“

v LJUBLJANI
v Gospodskih ulicah št. 12

Zavaruje v življenskih oddelkih:

na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom,
dohodke in pokojnine ter dovoljuje urad-
nikom, častnikom, profesorjem, učiteljem
in upokojemcem posojila proti prenotaciji na
služnini, pokojnini, ženitveni kavciji itd. in

v požarnem oddelku:

proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 944.593.621·48
Zavarovalnine in vloge	„ 6.913.740·15
Izplačane škode in kapitali v l. 1903	„ 4.362.590·29
Rezervne in porošt. zaloge	„ 27.205.580·77
Pokojninski zalogi (urad- niška in zastopniška)	„ 1.887.397·12
Premoženje, naloženo na vredn. papirjih, posest- vih, posojilih na posestva	„ 28.599.981·63
Členom odd. I., II. posodilo se je a) na police	„ 2.403.165·60
b) iz upnega društva	„ 2.623.074·88
Členom odd. IV. (požarn.) na hipoteke	„ 3.299.424·90
Čisti dobiček l. 1903 iznaša v vseh oddelkih	„ 155.755·75
V 35. dobi svojega obstan- ka izplačala je banka „Slavija“ svojim članom odd. I.—V. za škode in nagrade	„ 78.324.623·17

ROBERT DIEHL - CELJE

Graška cesta štev. 43 (pri gostilni „Stadt Graz“)

priporoča svojo najiz-
vrstnejšo, doma žgano
po najnižji ceni.

slivovko in tropinovec

Kupujem tudi raznovrstne
kože po najvišji ceni.

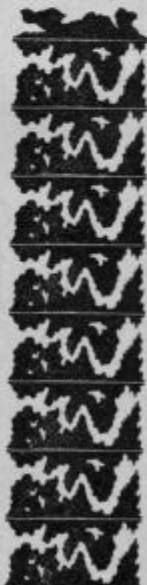
Najnižje cene.

Največji izbor.

Skrbno
izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna deznikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Stalno in povsod znano domače sredstvo.

Thierry Adolf lekarna „Angel varuh“ v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Edino pravi balzam

iz lekarni angela varuha

A. Thierry-a v Pregradi
pri Rogaški Slatini.

Lekarnarja A. Thierry-a balzam povsod poznan in priznan.

Sredstvo zoper slabo prebavljane in druge bolezni, ki so s tem v zvezi kakor vpehanje, zgagi, napihnjenju, slabemu odvajanju, napolnjenosti, želodnemu krču, slabemu teku, kataru, vnetjem, slaboostim itd.

Deluje blažilno pri krču in bolečinah, kašlju in nasepljenosti ter čisti.

Isto služi tudi v mnogih slučajih pri ranah in bolečinah.

Pošilja se po pošti najmanj 12 malih ali 6 velikih steklenic K 5.— brez stroškov, 60 malih ali 30 velikih steklenic K 15.— brez stroškov. Pri malih prodajah v zalogah velja mala steklenica 30 vinarjev, 1 dvojna steklenica 60 vinarjev.

Pazi naj se na edino zakonito, v prometu dovoljeno zeleno nunsko varstveno znamko „Ich Dien“.

Ponaredbe te znamke in promet ter prodaja drugih zakonito nedovoljenih, torej tudi v prometu nedovoljenih balzamov, se sodniško preganja.

Lekarnarja A. Thierry-a Adolf, lekarna pri Angelu varuhu v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Lekarna „Angel varuh“

A. Thierry-ja v Pregradi.

od mene. Odjemalci dobe isto zastoj in poštne prosto.

Ako se pošlje znesek vnaprej, se lahko dopolnje dan prej, kakor pri poštnem povzetju ter odpadejo stroški istega. Priporočljivo je tedaj znesek takoj vpsolati ter na odrezku nakaznice zapisati naročitev ter natančni naslov.

Lekarnarja A. Thierry-ja pristno centifolij-mazilo.

Najzdravilnejše mazilo z najboljšim učinkom proti vnetju, deluje vsled temeljitega čiščenja in omehčitve takoj jako blažilno in uspešno proti bolečinam ter odstranjuje vse tuje snovi vsake vrste. Je za turiste, kolesarje in jezdece neobhodno potrebno. Po pošti najmanj franko 2 lončka K 3'60. V mali prodaji v zalogah K 1'20 za lonček. Varuje se naj ponarejenja ter pazi natanko na poleg stoječo, na vsakem lončku užgano varstveno se znamko. Pri direktni naročitvi naj se naslavlja na lekarno angela varuha A. Thierry-ja v Pregradi v Rogaški Slatini. Zastonj dobite tiskano knjižico s priznanimi zahvalnimi pismi svojih neštetih dolgoletnih odjemalcev vseh dežel. Na zahtevo pošljem proti predpošiljavi 20 vin. knjižico. Prosim zahtevajte knjižico

Mirabile-Pain-Expeller

le za zunanjo rabo.

Presenečeno gotov učinek mazila zoper protin, trganje po kosteh, hudo kostenico v sklepih, bolečine v hrbtu in križu, vražji tok, mrtvoudnost, zunanje prehlajenje, izvinitev, otekline v udih, vnetje itd., kakor tudi kot zunanje krepčilo po vseh naporih in kot obvarovanje proti vsem navedenim boleznim.

Pristno le z zgoraj stoječo firmo in varstveno znamko ter s kovinsko-leseni zatvorom firme izdelovalceve. — Manj kot dve steklenici se ne more poslati in staneti franko na vsako pošto Avstro-Ogrskega in Nemškega po poštne povzetju ali za naprej poslani denar K 3.00.

Lekarna pri „Angelu varhu“

Thierry-ja Adolfa v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Before.

čistosti kože, gube in razkavost, podeli obrazu in rokam nežnost in čistost.

Lonček z boraks-milom franko K 3.30.

Naslovi na lekarno Thierry Adolf, tvornica za balzam v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Mnogoštevilna pričevala na pregled!

After.

HEMATIN-PASTILE

po originalnem francoskem receptu prirejene iz pristnega Liebiškega mesnega ekstrakta v spojin s kemičnimi bistvi so najbolj zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost ter zoper bolezni, ki nastanejo iz teh dveh. One redijo obenem tudi kri in so sploh redilne. Pri vseh znakovih pričunjajoče se bledice in malokrvnosti, ki se lahko spoznajo po lahkem opešanju in pri slabosti mišic, srčnem utripanju, težkem dihanju, motenju prebavljanja, zelodčnem krču, omotici, trdovratnem glavobolu itd. dotičnega človeka, naj se ne zamudi pravočasno ustaviti nadaljevanje te bolezni. Zato naj vsak zaupno naroči Hematin-pastile, ki so edino zanesljivo sredstvo zoper bledico in malokrvnost.

Hematin-pastile se za vsako naročilo narede, sveže v lekarni

„Angel varuh“ Thierry Adolf v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Ena škatljica velja franko 4 K. Vsaka škatljica mora imeti lastno-ročni podpis izdelovalca.

Zagorijanski prsni sirup.

Jako prijetno okusno sredstvo za odrasčene kakor tudi za otroke vsake starosti proti krčevitem kašlju, prsnem in pljučnem nahodu, zasliženju, boleznem bljuvanju, prsnim boleznim, utešljivo in bolečine odстранjajoče pri vseh, tudi zastarelih boleznih na prsih in pljučih. — Cela steklenica stane franko 3 krone 30 vin. — Na vsaki steklenici mora biti kovinska mošnica z vtisnjeno mojo firmo. Izdeluje in dobiva se v lekarni.

„Angel varuh“, Thierry Adolf v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Before.

1. Lekarnarja A. Thierry-ja pristni angleški Haar-Restorer (tannonchin-pomada.)

Ona zadržuje izginitve las, prerani izpadek in osivenje las, potemni že osivele lase, pospešuje rasteenje las ter odstrani in zabrani vsako tvorenje luskinj.

Lonček franko 3 K 30 v. Mnogoštevilna spričevala na vpogled. Naslov na lekarno Thierry Adolf, tvornica za balzam v Pregradi pri Rogaški Slatini.

After.

Pristno angleške Kaskara-Sagrada kri čistilne kroglice.

1 škatljica 60 vinarjev, 1 zavitek s 6 škatljami stane franko 3 krone 80 vin. — Posebno priporočljive za pospeševanje potrebe brez škodljivih nasledkov. Vsaka škatlja mora imeti lastnoročni podpis izdelovalca A. Thierry-ja. Kjer ni zaloge mojih izdelkov naj se naroči naravnost v lekarni

„Angel varuh“ Thierry Adolf v Pregradi pri Rogaški Slatini.

D I G E S T I V

pristno angleški univerzalni jedilni prašek in prašek za prebavljanje, ki ga izdeluje lekarna

A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Nedosegljivo in nepresekno domače zdravilo, ki krepi želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljanje, redi in krepi telo in lahko odpravi vsako težko prebavljanje, priporoča se posebno po povzitju premnogih in prekrepih, mastnih in napihujočih jedil ali preobilne pijače. Čisti tudi kri in ubrani začetek in razširjanje večine boleznih na prebavilih. Tega praška naj se vzame ena ali dve majhni žličici četrte ure po vsakem obedu s kupico vode ali še boljše dobrega vina in izpije naj se potem še pol kozarca vode ali vina. — 1 škatljica velja franko 3 K. — Vsaka škatljica mora imeti dokaz, da je prava, lastnoročni podpis izdelovalca: „Thierry Adolf“. — Kjer ni zaloge tega izvrstnega praška, naj se naroči naravnost in piše na A. Thierry-ja Adolf lekarno pri „angelu varuhu“ v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Hemorhoidni prašek

gotova pomoč, zdravi in odstranjuje hemorhoide (zlato žilo, krvni tok čev, zavozlanje). Rabiti le na zunan, brez zadržka v opravkih. Natančneje pove navodilo za rabo. — Vsaka škatlja mora imeti moj podpis. Ena škatlja velja brez stroškov doposlano s K. — Pravi prašek je le dobiči naravnost iz lekarne „angel varuh“ **A. Thierry Adolf v Pregradi pri Rogaški Slatini.**

A. Thierry-ev prašek zoper kašelj

raztvorja sliz in pomirjuje, **80 v ena škatlja, s pošto 1 K 20 v, franko samo ako se vpošlje znesek vnaprej.**

Thierry-ev balzam in centifolij-mazilo

se sme radi jako ugodne ocenitve Ecole Supérieure de Pharmacie v Parizu na Francoskem razpečavati ter naravnost na zasebnike razpošiljati.

Z dekretom od dne **17. in 21. maja 1897** je dovolilo francosko ministrstvo na podlagi ocenitve Ecole Supérieure de Pharmacie v Parizu uvoz in direktno razpečevanje na zasebnike na **Francosko** na **Thierry-evo centifolij-mazilo in balzam.**

Ako je dovolitev uvoza mojih preparatov na **Francosko** v deželo, ki sploh ne priporoča tujih medicinskih izdelkov, ter dovolitev razpečevanja na zasebnike, kakor tudi ugodna ocena Ecole Supérieure v Parizu o mojih preparatih jasen dokaz za popolno neškodljivost istih, poveča in potrjuje isto posebno v oziru na natančno tehnično izdelavo in učinek, dovolitev, ki sem jo dobil v novejšem času, da se dopušča moje preparate tudi na **Rusko**, ki je v tem oziru še kockljivejša. Na Francosko kakor tudi na Rusko se smejo zdravila pošiljati le po specialni oceni tamošnjih sanitetnih uradov ter le z dovolitvijo ministrstva za zunanje stvari in trgovino in je taka dovolitev le redka izjema.

Po sklepu ruskega medicinskega sveta od 26. februarja 1902, št. 138 in glasom uradne note carsko-ruskega ministrstva za zunanje stvari, z dne 14. marca 1903, št. 2944, se mi je dovolil uvoz na Rusko. Tudi se je dovolilo direktno razpečevanje na zasebnike.

Lekarnarja A. Thierry-a balzam in centifolij-mazilo.

Ta sredstva, ki sta v svojem učinku neprecenljiva ne postaneta nikdar slaba. Ravno nasprotno, čim starejša tem boljša sta ter ne trpita ne po mrazu, ne po vročini ter se jih torej vedno lahko razpošilja. Učinkujeta skoro vedno z uspehom in od pomoči. Seveda se ne sme nikdar uporabljati druga ponarejanja, ki se jih jako mnogokrat nadležno priporoča protizakonito. Ostane naj se vedno le pri teh dveh staroznanih, poštenih, cenih in zasigurnih a pri tem vendar ne škodljivih svetovnoznanih sredstvih, ki naj jih ima vedno vsaka rodbina za vse slučaje v zalogi. Kjer se jih ne dobi pristne z vsemi navedenimi znamenji se jih naj naroči naravnost ter naslovi. Na **Adolf Thierry-a lekarno angela varuha v Pregradi pri Rogaški Slatini, Avstrijsko.**

Zastonj dobite tiskano knjižico s priznalnimi in zahvalnimi pismi svojih neštetihi dolgoletnih odjemalcev vseh dežel. Na zahtevo pošljem proti predpošiljavi 20 vinarjev knjižico. Prosim zahtevajte knjižico od mene. Odjemalci dobe isto zastonj in poštnino prosto.

Anton Koštomaj
gostilničar
Celje, Narodni dom.

Uljudno priporoča vedno sveže,
dobro marcno pivo, pristna, cena
vina in pa najboljšo kuhinjo po
.. .. najnižjih cenah.

MATEVŽ SINKOVIČ

MIZARSKI MOJSTER

DOLGO POLJE 23 ✧ CELJE ✧ DOLGO POLJE 23

lastnik mizarske delavnice z vodno
silo urejene z najmodernejšimi stroji
.. .. v Št. Petru v Savinski dolini.

Priporoča se čast. duhovščini
in p. n. občinstvu v izdelovanje
vseh stavbinskih in pohištve-
nih mizarskih del.

Vsa dela izvršuje solidno in
okusno v vsakovrstnih slogih.

Postrežba solidna in točna. Cene nizke.

Martin Kolšek, čevljarski mojster
Ljubljanska cesta CELJE Ljubljanska cesta

se priporoča čast. duhovščini in p. n. občinstvu
— v izdelovanje najraznovrstnejših obutev. —

Prevzame tudi vsa popravila.

ZA DELO IN KAKOVOST BLAGA SE JAMČI.

Točna postrežba.

Cene zmerne.

ANTON IVANOV PEČENKO

**Velika zaloga pristnih belih in črnih vin
iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.**

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse
kraje avstro-ogrske monarhije v sodih od 56 l naprej.
Na zahtevo pošilja tudi vzorce. — Cene zmerne.
... .. Postrežba solidna in točna.

GORICA

ZVEZDA TISKARNA
U CELJU

PRIPOROČA
TRGOVSKE IN
URADNE ZAVITKE
OPOMINE, PISMEN
PAPIR, VABILA IN
VSPREJEMNICE.

Albin Paradiž

slikarski in pleskarski mojster

Celje.

Priporoča se čast. duhovščini in p. n. občinstvu v izvrševanje vseh v svojo stroko spadajočih del, kakor slikanje cerkva, šol, privatnih in drugih stavb, slikanje naslovnih desk in vsa plekarska dela.

Vsa dela in naročila za proračune sprejemajo so v Celju, Glavni trg šte. 18. (pri gosp. Zabukošku).

Cene nizke.

Solidna in točna
postrežba.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda v Gorici
se priporoča zasebnikom, krčmarjem
in drugim v prodajo

pristnih briskih pridelkov

po zmernih cenah. Razpošilja na vse
kraje od 56 lt. naprej.

Sedež
društva: **Gorica, ul. Barzellini št. 22.**

Da so vina naravna in pristna se jamči.

FRANC STUPICA

zraven
Figovca in

LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 1

Ačnikovega
skladišča

priporoča svojo veliko zalogo

mlatilnic, slamoreznic, gepeljnov, trijerjev, čistilnic,
preš za grozdje in sadje, pump in cevi za vodo,
škropilnic za gnojnico, plugov, travers, železniških
šin, Portland- in Roman-cementa, peči, štedilnikov,
kuhinske oprave, kotlov, nagrobnih križev, tehtnic
in uteži, demantov za steklo, sploh vse v železninsko
stroko spadajoče predmete.

Izdelujem glasovirje in
pijanine po najnižjih cenah

Martin Ropas

c. kr. priv. izdelatelj glasovirjev
v Celju.

EDINI NARODNI FOTOGRAF

VILJEM PICK V CELJU

PREJE ASISTENT C. KR. DVORNEGA
— FOTOGRAFA C. PIETZNERJA —

(HOTEL „PRI KRONI“) LJUBLJANSKA CESTA

SE PRIPOROČA P. N. OBČ. V CELJU IN OKOLICI
V IZVRŠEVANJE NAJRAZNOVRSTNEJŠIM
FOTOGRAFIJ, SLIKARIJ IN SVETLOTISKOV

ŠPECIJALITETA:

RAZGLEDNICE V NAJRAZNOVRSTNEJŠIM MODERNIM
IZPELJAVAH. SLIKA SE PO NAROČILU VSAK DAN
===== IN OB VSAKEM VREMENU =====

ZAGOTAVLJAM NATANČNO IN PAZNO
IZVRŠENO DELO IN SOL. POSTREŽBO

VELESPOŠTOVANJEM

VILJEM PICK

Jos. Zabukošek

krojaški mojster

v Celju

Glavni trg šte. 5.

se priporoča čast. duhovščini in p. n. občinstvu v izdelovanje najraznovrstnejših oblek od navadnega do najmodernejšega kroja, ki jih izvršuje točno, solidno in ceno.

Ker je moj sin Makso Zabukošek dovršil z najboljšim uspehom tečaj na tehničnem obrtnem muzeju na Dunaju, je vsakdo mojih p. n. naročnikov lahko prepričan, da bode z izvršitvijo obleke kar najbolj zadovoljen.

LJUBLJANA

HOTEL „PRI SLONU“

△ △ △ ANTON GNEZDE VDOVA, LASTNICA.

HOTEL PRVE
VRSTE

„ SREDI MESTA, BLIZU „
POŠTNEGA IN BRZOJAV-
NEGA URADA, IMA 90 SOB
„ Z VSO UGODNOSTJO, „
SALON, JEDILNICO, KA-
„ VARNO. - HOTELSKI „
„ OMNIBUS ODHAJA K „
VSAKEMU VLAKU. EKVI-
„ PAŽE V HIŠI.

TU JE EDINO
KOPALIŠČE Z

LJUBLJANSKIMI ŽELEZ-
NIMI IN ŠOTNIMI KOPELI

„ EDNAKE FRANCOVIM .
„ KOPELIM POD VOD- „
STVOM G. VLADNEGA
SVETNIKA PROF. DR. PL.
VALENTE, IN PARNE,
KROPILNE IN KOPELI V
„ BANJAH.

Trgovina s špecerijskim blagom,
moko in deželnimi pridelki

Franc Pečnik ☼ Celje

Wokaunov trg štev. 1

(v lastni hiši).

Priporoča p. n. občinstvu svoje vedno sveže
špecerijsko blago, moko in deželne pridelke.

GLAVNI ZASTOPNIK BANKE
«SLAVIJE» V PRAGI IN ZASTOP-
NIK DRUGIH ZAVAROVALNIH
— DRUŽB —

IVAN LIKAR

▲ V CELJU ▲

KOVAŠKA ULICA 5.

ZAVARUJE PRI BANKI «SLAVIJI»
LJUDI IN OTROKE ZA ŽIVLJENJE
TER POSLOPJA IN RAZNO BLAGO
ZOPER POŽAR NA RAZLIČNE NA-
ČINE PO NAJUGODNEJŠIH POGO-
JIH IN NIZKIH PLAČILIH; PRI
DRUGIH ZAVAROVALNICAH PA
LJUDI ZOPER NEZGODE ALI PO-
ŠKODOVANJE TELESA, DENAR,
HRANILNE KNJIŽICE IN BLAGO
ZOPER TATVINO IN VLOM, TER
ŠIPE IN STEKLO ZOPER POŠKO-
DOVANJE PO JAKO UGODNIH
POGOJIH IN PLAČILIH.

TRGOVINA S PAPIRJEM, PISALNIM IN RISALNIM
~~~~~ POTREBŠČINAMI ~~~~~

DRAGOTIN HRIBAR-JA

Rotovška ul. 2. CELJE Rotovška ul. 2.

Prporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega kancelijskega, konceptnega, pismenega, dokumentnega, ministrskega, ovitnega, svilenega in barvanega papirja, svinčnikov, peres, peresnikov, radirk, škatljice za peresnike, kamenčkov, tablic, črnila, zavitkov belih in bravanjih v vseh velikosti, trgovskih knjig, molitvenikov, noticov i. t. d. Albumi za slike, dopisnice in poezije. Svete podobe male in velike, tintniki, stojala za slike, papirnate cevke, pismeni papirji v kasetah in mapah.

**Lastna zaloga vseh tiskovin za
urade, šolskih zvezkov in risank**

**Papirnate vreče za trgovce po originalnih
tovarniških cenah. Izvrševanje štambilij,
pečatnikov, vignet (Siegelmarke) za urade
~~~~~ in za steklenice. ~~~~~**

Trgovci in preprodajaci imajo izjemne cene.

**Cenike tiskovin in pisarniških potreb-
ščin pošljem na zahtevo brezplačno.**

Na debelo in drobno.

Solidna in točna postrežba.

Grand Prix svetovna razstava Pariz 1900.

KWIZDE

restitucijski fluid

e. kr. priv. umivalna voda za konje.

Cena steklenici K 2'80.

Že 40 let v rabi v cesarskih konjušnicah, v večjih vojaških in civilnih hlevih. Rabi se za ojačenje pred in za zopetno okrepčanje po velikih naporih; pri zvinjenju, omrtvelosti mišic itd. usposablja konja k izvanrednim delom.

Korneuburški redilni prašek za živino

diet. sredstvo za konje, govedo in ovce

Cena škatlje K 1'40, 1/2 70 vln.

Že 50 let v večini hlevov v rabi, če žival ne mara zreti, slabo prebavlja, če se hoče zboljšati mleko in pomnožiti količino mleka pri kravah

KWIZDE

Blister

siv, močno drgnjenje, 1 lonček K 2'50.

Kit za kopita

umetna roženina, 1 palčica K 1'00.

Mazilo za kopita

zoper krhanje in lomljenje kopit 1 posodica s 400 g, K 2'50.

Kresolinovo mazilo

sredstvo za ohranjenje kopita, 1 posodica pol kg, K 2'20.

Milo

za čiščenje domačih živali, 1 kos K —'80.

Krepilna hrana za konje in govedo.

1 škatlja za 5 krat K —'60. Zabojček za 100 krat 12 K, zabojček za 50 krat 6 K.

Prašek za prašiče

dietično sredstvo za pospeševanje mastenja. Majhna škatlja K 1'20, velika škatlja K 2'40.

Prašek za perutnino

dietično sredstvo kot primes k hrani za kokoši, purane, race, gosi, labode, fazane itd. 1 zavoj K 1'—.

KWIZDOV FLUID

Znamka kača. Fluid za turiste.

Staroznano diet. kosmetično sredstvo (drgnjenje) za okrepčanje in vtrjenje mišic in muskulature človeškega telesa. Rabi se od turistov, kolesarjev in jezdcev k največjim uspehom v okrepčanju po večjih naporih.

Cena steklenice 2 K, 1/2 steklenice K 1'20.

— Ilustrirani katalogi zastoj in poštneine prosto. —

GLAVNA ZALOGA

FRAN IVAN KWIZDA

e. in kr. ogr., kralj. rumunski in knežji bolgarski dvorni založnik.

Ustan. 1850. Okrajni lekar v Korneuburgu pri Dunaju. Ustan. 1850.

Največja in najcenejša domača eksportna tovrka.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta.

Poštna hranilnica št. 861.350.

H. SUTTNER

urav v Kranju, izborna zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

prigovora svojo izborna zalogo finih in natančno ideoh pravih sv carskih žep-
nih ur, bodisi zlatih, srebrnih ali nikljevih, ter svojo zalogo stenskih ur in bu-
dlinikov v veliki izbiri; nadatje vseh vrst veriž c, obeskov, ključev, tolarjev,
uhanov, murkov, zvezdic.

Najnovejši ceniki na
zahtevanje zastoj in
poštne prosto.

Za ure se garantira dve leti;
vsaka stvar je ed c. kr. kontrola.
urav štampiljasa. Ako naročeno
blago ni po velji, se v teku 8 dni
zamenj ali pa se desor vrno.

OPOMBA: Da je moje blago res
fino in dobro, dokaže dejstvo, da
ga pošiljam ne samo v domače
dežele, ampak tudi v inozemstvo,
kakor v Srbijo, Bolgarsko, Bens-
čanska, Nemčijo in celo Ameriko.
Od vseh teh krajev dobivam pa
tudi mnogo pohvalnih pism, ka-
tera so vsakemu za vpogled na
razpolago.

Cenik blizu 1000 po-
dob zastoj in pošt-
ne prosto.

Prigovora dobro blago. ~~sestane~~ žepne ure so prvoga švicarskega izdelka.

Kdor hoče dobro ideo urav kupiti po nizki cenji, naj se zapeljivo obrne na moje tovrko.

IVAN REBEK

se priporoča za napravo vsakovrstnih del kakor železne ograje, okove in različna konstrukcijska dela. Imam tudi v zalogi najraznovrstnejša štedilna ognjišča. Ognjišča po poslani meri se hitro in točno izvršujejo za ista prevzamem tudi zidarska dela ter — odgovornost glede dobre izvršbe. —

Izdelujem tudi **tehtnice** vsake vrste kakor tudi premostne tehtnice (Brückenwagen) ter prevzamem iste tudi v popravilo. —

Dalje napeljujem **vodovode** bodisi iz studencev, — vodnjakov ali hidravličnimi vidri. —

Gospod

IVAN REBEK

ključavničarski mojster

V CELJU

Potrjujemo Vam, da ste prevzeli napravo vodovoda v »Zvezni hiši« oz. tiskarni in da ste to napravo v našo popolno zadovoljnost točno in natančno izvršili ter Vas tudi v ti stroki vsakemu toplo priporočamo.

Odličnim spoštovanjem

za: Zvezo slov. posojilnic
Dr. J. Vrečko m. p.

Vse po tovarniških cenah.

Kadar prideš v Ljubljano

blagovoli si ogledati
v Špitalski ulici št. 5

tovarniško skladišče

---

prve kranjske pošiljateljske trgo-
vine suknenega in manufakturnega
.. .. (oblačilnega) blaga tverdke .. ..

R. MIKLAUC.

Tverdka razpošilja tudi na zahtevo,
različne vzorce za moške in ženske
obleke poštine prosto, zadnje no-
vosti z najnižjimi cenami zazna-
.. .. movane. .. ..

Usak naročnik zanesljivo dobro kupi in gotovo ceneje
kot drugod. — Ker ima tverdka v Ljubljani tri pro-
dajalne za na drobno in eno za na debelo, je lahko
verjetno, da je vedno sveže blago in zaradi mnogega
nakupa pa tudi zelo ugodne cene.

Za mnogobrojen obisk in naročila se priporoča

R. Miklauc.

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov

FRAN ŠVIGELJ

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

priporoča sl. občinstvu du-
hovščini, imetjem in pred-
stojnikom zavodov in šol,
krčmarjem in kavarnarjem,
ravnateljstvom uradov, gg.
— brivcem itd. —

natančno in trpežno izdelane
stole, fotelje, vrtno stole ~
gugalnike, naslonjače i. t. d.

Blago je izdelano iz trdega,
izbranega lesa, poljubno li-
kano ali v naravni barvi
— imitirano. —

Največja izber stolov, naslo-
njačev i. gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje tvrdka najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami,
iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastonj in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Stavbeni in galanterijski
== klepar ==
JOSIP KREGAR

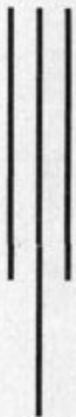
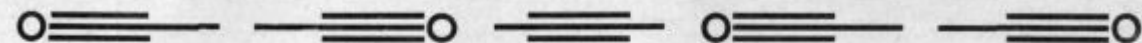
V CELJU.

Prevzamem vsa stavbena in galanterijska dela, pokri-
vanje in popraviljanje zvonikov brez odrov. Izdelajem
strešna in stavbinska dela iz najrazličnejšega materi-
jala, kakor: iz lesnega cementa (Holzzement), pocin-
kaste železne ploščevine, bakra itd. itd. Postavljam
nove strelovođe kakor tudi prevzamem v popravilo in
prenovitev stare strelovođe.

Priznana točna postrežba.

Cene nizke.

VINCENC ČAMERDIK, kamnoseški mojster

Nova ulica števil. 11   ▲   CELJE   ▲   Nova ulica števil. 11

Umetna in stavbena kamnoseška obrt z
motornim obratom. Podobarski atelijske.

Cerkvena dela in grobni spomeniki.

———— Lastni kamnolomi. ————

≡ Priznana solidna in točna postrežba. ≡

